

NR. 6 2022 102. ÅRGANG

**Arvid
Sjødin slo
tilbake**

**Nominert
til Årets
prinsipal**

Liv
Minde

Thale Cecilia
Gautier Gjerdsbakk

Hedvig Ramm-
Pettersen

Charlotte Hellum
Bye

Henriette Holler
Omdahl

Amalie
Høgberget

Lisa Viggen
Eian

Stian Moen
Dahle

Anton
Forssten

Ole Morten
Sundby

NÅR MENN ER I MINDRETALL

Konkursboets fordringer og krav kjøpes av

KANSLER

Kansler AS er et selskap som spesialiserer seg på oppkjøp og inndrivelse av fordringer fra konkursbo og næringslivet ellers. Selskapet er lokalisert i Oslo, men gjør forretninger i hele landet. Kansler AS tilbyr tjenester i form av kjøp av utestående krav for hurtig realisering av verdier i selskaper og konkursbo, herunder; fakturakrav, sikrede krav, omtvistede krav, omstøtelseskrav, samt andre typer krav.

Konтакт Edward Solberg:
edward.solberg@kansler.no
tlf: 97 97 37 47

INNHold Nr. 6 2022

Hva er de langsiktige konsekvensene av at sju av ti som uteksamineres fra jussen, er kvinner? Er det et samfunnsproblem at kvinne­dominansen ofte er total i barnefordelingssaker? De unge selv gleder seg over kvinne­nes inntog i bransjen.

TEMA SIDE 17

Har fått mye kjeft

– Både i Baneheia-saken og i Birgitte-saken er det åpenbart at mine kolleger ikke har forstått jussen, sa Arvid Sjødin på Forsvarergruppens høstseminar.

SIDE 11

Kan vinne talentprisen

Pamir Ehsas (bildet), Anne Katrine Sletbak, Wahid Shah, Anne Sofie Rolfsjord, Robert Neverdal og Børge A. Grøttjord er de seks nominerte.

SIDE 46

Sammen om grønne grep

Fire Oslo-firmaer har hatt «Grønn uke» for å gjøre advokatbransjen mer miljøvennlig. Kartlegging av egne utslippstall er blant tiltakene.

SIDE 55

FASTE SPALTER:

Bøker
SIDE 44

Advokatansvar
SIDE 52

Generalsekretærens kommentar
SIDE 53

Medlemsnytt
SIDE 58

Nytt om navn
SIDE 60

Sosiale medier
SIDE 67

SAGT I DETTE BLADET

– Et overlegent renommé er vanskelig å imitere. Disse aktørene får større frihet, lavere avhengighet av enkeltkunder og kan rekruttere de beste, uten å betale mer.

LASSE LIEN, professor ved Norges Handelshøyskole, SIDE 9

– Snakk høyt og snakk tydelig. Døds synden er å være kjedelig. Man kan godt være morsom, men aldri en klovn.

BERIT REISS-ANDERSEN, partner i Andenæs Aaløkken Veum, SIDE 15

– Jeg tror det kunne være interessant med en gjennomgang av idrettens rett til, og utstrakte bruk av, tidsbegrensede arbeidsavtaler.

ERIK FLÅGAN, idrettsadvokat i Stray Vyrje, SIDE 56

JUS-KURS UT ÅRET

NOVEMBER

Barnerettsdagen – Grenseoverskridende foreldretvister	3. NOV
Det årlige ajourføringskurset for advokat-assistenter DNA	3.-4. NOV
Det årlige kontraktsrettskurset	8.-9. NOV
Ajourføringskurs i EU/EØS-rett	8. NOV
What you need to know – Drafting International Contracts in English	10.-11. NOV
Det årlige kurset i compliance	10.-11. NOV
Det årlige kurset for eiendomsmeglere	14.-15. NOV
Incentivordninger, bærekraft og skatt	16. NOV
Det årlige pensjonsrettskurset	16. NOV
Det årlige kurset i tvangsfullbyrdelse og inkasso	16. NOV
Det årlige personskadeerstatningsrettskurset	17.-18. NOV
Grunnkurs i byggekontrakter og entrepriserett	21.-22. NOV
Det årlige bistandsadvokatkurset	24.-25. NOV
Kontraktsforhandlinger – håndtering av kontraktsrisiko	29. NOV

JURISTKONGRESS 2022

Arbeidsliv og samfunnspolitikk	24.-25. NOV
Juridisk grensehandel	24.-25. NOV
Finans og forsikring	24.-25. NOV
Forvaltning	24.-25. NOV
Eierstyring	24.-25. NOV
Bærekraft	24.-25. NOV
Ledelse	24.-25. NOV

DESEMBER

Det årlige kurset i fiskeri- og havbruksrett	1.-2. DES
Webinar: Argumentasjon og prosedyreteknikk	1. DES

FÅ JUS-DIGITAL – DET LØNNER SEG!

- Tilgang til alle digitale JUS-kurs
- Over 500 timer med etterutdanning
- Fordelspris på fysiske, årlige kurs
- Tilgang på temaene fra årlige kurs
- Fleksibelt og alltid tilgjengelig

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

Jonas Fosaas
jff@advokatbladet.no
Mobil: 466 32 367

REDAKSJONSRAÅD

Emanuel Feinberg (leder)
Jens Johan Hjort
Ragnhild Lunner
Rune Opdahl
Ida Andenæs

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Universitetsgt. 9,
PB 362 Sentrum, 0102 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no
Forsidefoto: Geir Egil Skog

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no

Prinsippprytteri mot advokatfullmektiger

Advokatfullmektig Nina Sørensen er en kvinne som ikke gir seg så lett. Nå har hun tatt en for laget ved å gå til søksmål mot staten ved Advokatbevillingsnemnden, etter at hun ble nektet bevilling fordi arbeidsgiveren hennes hadde glemt å autorisere henne for én av firmaets 27 prinsipaler.

Sørensen var på daværende tidspunkt advokatfullmektig i PwC, og trodde at alt var i skjønneste orden da hun rett før jul i 2020 søkte om advokatbevilling. Hun hadde gjennomført fire sivile rettsaker – to hovedforhandlinger og to rettsmeklinger – og vært fullmektig i over to år.

Stor ble derfor skuffelsen da hun fikk avslag på søknaden. Sørensen mente hun hadde rettskrav på bevilling, og tok ut søksmål. Hun vant frem i Hordaland tingrett. Advokatbevillingsnemnden anket, men Sørensen vant saken også i Gulating lagmannsrett.

I prosessen kom det frem at Sørensen langt fra var alene om å bli nektet bevilling på grunn av manglende autorisasjon. I perioden 2017 til 2021 har Tilsynsrådet avdekket 134 rettsaker der advokatfullmektigen ikke var autorisert for den advokaten han eller hun opptrådte for i retten.

69 av fullmektigene fikk innvilget søknaden om bevilling da de hadde andre saker der autorisasjonen var i orden, mens 67 andre fikk beskjed om at de manglet saker.

Vedtaket om å nekte Sørensen bevilling bygger på feil lovtolkning, mener lagmannsretten, og viser til at det ikke er spesifisert et autorisasjonskrav i forskriftshjemmelen. Og hverken lovens forarbeider eller prosedyrekravets forhistorie gir grunnlag for å tolke bestemmelsen i advokatforskriften § 8 - 3 uriktig, slik bevillingsmyndighetene har gjort, mener lagmannsretten.

I dommen kommer det frem at partene var enige om at Sørensen ellers oppfylles alle krav om å få bevilling, og at det er «ubestridt at det var PwC og Sørensen sin mening at hun skulle autoriseres som advokatfullmektig også for advokat XX. Ute-latelsen av ham på listen over advokater hun skulle autoriseres for, skyldes en forglemmelse på PwC sin hånd som Sørensen ikke kan klandres for».

Men klandret ble hun, og hun har fått svi: Sørensen har to år etter at hun sendte inn søknaden fortsatt ikke bevilling, og nå

har Advokatbevillingsnemnden bestemt seg for å anke til Høyesterett.

Nemnden og Tilsynsrådet mener at dommen er feil, og at lagmannsretten uriktig har lagt til grunn at kravet til autorisasjon kan fravikes ved opparbeidelse av prosedyrerfaring som advokatfullmektig.

«Dommen bryter med langvarig og fast forvaltningspraksis som har støtte i lovens ordlyd. Da dommen vil kunne ha betydning for tidligere avslagsvedtak og fremtidige saker, har nemnden sett behov for å få en rettsavklaring fra Høyesterett», heter det på Tilsynsrådets nettsider.

Tilsynsrådet vil inntil det kommer en avklaring, fortsette med å praktisere regelverket som tidligere.

Advokat Toralf Wågheim, som skriver om advokatansvar her i Advokatbladet, uttalte at de 134 fullmektigene som ifølge dommen har fått avslag på uriktig grunnlag, kan ha påført den enkelte økonomisk tap og gi grunnlag for erstatning.

Å gå til sak for å kreve sin rett, er ikke enkelt: «For en fullmektig som ikke har fått godkjent deler av sin prosedyrepraksis, vil det regelmessig være tryggere og enklere å gjennomføre nye prosedyrer enn å bruke tid og risikere tap og sakskostnader i et søksmål mot staten», heter det i dommen.

Nina Sørensen synes at avslaget hun ble møtt med, var en lite konstruktiv måte å møte nye medlemmer av advokatstanden på, og reagerer på at Tilsynsrådet rammer tilfeldige fullmektiger som er blitt rammet av en feil de ikke kan lastes for, i stedet for å reagere mot firmaene som har gjort feilen. Det er lett å være enig.

«Man skal ikke undervurdere sunn fornuft som rettskilde», kommenterte en advokat på LinkedIn.

NINA SCHMIDT

Nina Schmidt

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Topp ti: Disse lovene søkes mest på i Lovdata

LOV	VISNINGER
1. Straffeloven	1.290.973
2. Tvisteloven	1.220.700
3. Straffeprosessloven	1.007.395
4. Folketrygdloven	874.633
5. Aksjeloven	726.092
6. Skatteloven	646.349
7. Plan- og bygningsloven	503.001
8. Arbeidsmiljøloven	371.111
9. Forvaltningsloven	364.494
10. Menneskerettsloven	360.186

Tallene er for siste 12 mnd.
Kilde: Kapital JUS

NYTT OM FOLK

Selmer legger om lederstrukturen. **Atle Carlsen** takker av som administrerende direktør. Inn kommer **Hans Jørgen Bender** som managing partner fra 1. januar 2023. Bender har vært partner i Selmer siden 2013.

Advokatfullmektigene **Kamilla Hope Kleppenes** og **Ingrid Weltzien** fra Wikborg Rein i Bergen og Oslo har vunnet en intern konkurranse der premien er å være med på et havseilas med Statsraad Lehmkuhl fra Singapore til Jakarta i Indonesia. Seilassen er en del av One Ocean Expedition, som startet i Arendal i august og seiler via 36 byer før det kommer til Bergen i mai 2023. Målet for ekspedisjonen er hav- og klimaforskning.

Hans Jørgen Bender

Kamilla Hope Kleppenes og Ingrid Weltzien

1012

I fjor mottok politiet 1012 publikumsklager. Det er en økning på åtte prosent sammenliknet med året før, heter det i politiets klagerapport for 2021. Klagen dreier seg primært om adferd (48 prosent) og saksbehandling (32 prosent). Selv om politiet mener det er positivt at flere velger å sende inn klage, påpeker det at det sannsynligvis er store mørketall. «Antallet skriftlige klager politiet mottar er svært lav i forhold til antallet oppdrag og publikumsmøter politiet har per år. Det er derfor grunn til å anta at ikke alle som har en negativ opplevelse sender inn en klage», står det i rapporten. Av de 1073 klagen som ble behandlet i 2021, fant politiet grunnlag for kritikk i 72.

Forbud mot juridisk rådgivning til Russland

Etter at EU innførte nye sanksjoner mot Russland i starten av oktober, er det forbudt å bistå med juridisk rådgivning enten direkte eller indirekte til Russlands regjering, eller juridiske personer, enheter eller innretninger som er etablert i Russland, skriver Advokatforeningen på sine nettsider.

Forbudet inkluderer rådgivning til klienter utenfor domstolene. Det inkluderer forretningstransaksjoner, kommersielle transaksjoner som involverer bruk av lov, deltakelse med eller på vegne av klient i kommersielle transaksjoner, forhandlinger og andre forbindelser med tredjepersoner. Det inkluderer også utarbeiding, gjennomføring og verifikasjon av juridiske dokumenter.

Forbudet gjelder ikke representasjon, rådgivning, utarbeiding av dokumenter eller verifisering av dokumenter i forbindelse med prosesser for administrative organer, domstoler, i voldgift eller mekling. Ei heller rammer det juridisk rådgivning som er nødvendig i rettergang.

Morten Kinander.
FOTO: Handelshøyskolen BI

VISSTE DU AT...

Handelshøyskolen BI har fått grønt lys fra NOKUT til å opprette masterstudium i juss? BI har lenge arbeidet for å få på plass et masterprogram i rettsvitenskap. I ryggen har de blant annet hatt flere advokatfirmaer, deriblant Thommessen og Wiersholm, i tillegg til Advokatforeningen. Da Stortingets opphevelse av gradsforskriften var et faktum i fjor, ble søknadsprosesser satt i gang ved nevnte handelshøyskole, samt ved Universitetene i Stavanger og Agder. Universitetet i Agder har fått avslag på sin søknad. Om det finnes en fremtid for et masterstudium i juss i Stavanger, var ennå ikke avklart da Advokatbladet gikk i trykken.

Advokatfirmaet Tenden i Tønsberg er landets nest største advokatfirma utenfor Oslo, og hadde i 2021 en inntektsvekst på 14,4 prosent. – Vi har i mange år hatt et stort fokus på faglig spesialisering, noe som gjør oss attraktive. Dette har bidratt til at vi har et godt kundetilfang, også utenfor hjemmebanen i Vestfold, sier daglig leder Tom Henry Olsen.

Dette er de 25 største advokatfirmaene utenfor Oslo

Mens Harris (Bergen), Tenden (Tønsberg) og Svensson Nøkleby (Drammen) markerte seg som de tre største advokatfirmaene utenfor Oslo, var det Hamar-firmaet Østby Aarskog som hadde den største prosentvise veksten i 2021, med en inntektsøkning på 47,6 prosent.

De 25 største advokatfirmaene utenfor Oslo målt i omsetning					
Nr.	FIRMA	STED	INNTEKT 2021	INNTEKT 2020	ENDRING %
1.	Harris	Bergen	114.177	109.408	4,4
2.	Tenden	Tønsberg	94.353	82.499	14,4
3.	Svensson Nøkleby	Drammen	93.476	91.517	2,1
4.	Økland & Co	Lillestrøm	80.181	85.518	-6,2
5.	Ryger	Stavanger	77.189	100.729	-23,4
6.	Haver	Stavanger	75.659	66.983	13,0
7.	Øverbø Gjørtz	Molde	56.287	67.407	-2,0
8.	Bjerkan Stav	Trondheim	55.166	53.813	2,5
9.	Magnus Legal	Bergen	53.215	50.321	5,8
10.	Wigemyr & Co	Kristiansand	48.908	45.342	7,9
11.	Mageli	Hamar	48.868	46.873	4,3
12.	Pretor	Trondheim	45.402	42.384	7,1
13.	Tofte	Kristiansand	45.251	44.975	0,6
14.	Thallaug	Lillehammer	44.611	40.660	9,7
15.	Nicolaisen & Co	Skjetten	44.376	43.560	1,9
16.	Ytterbøl & Co	Sarpsborg	42.371	41.234	2,8
17.	Halvorsen & Co	Lillestrøm	40.055	40.017	0,1
18.	Kyrre	Bergen	39.978	35.683	12
19.	Stiegler	Bergen	39.811	37.213	7
20.	Rasmussen & Broch	Bergen	34.581	29.862	15,8
21.	Bull Årstad	Stavanger	32.597	34.333	-5,1
22.	Campbell & Co	Hamar	31.237	32.669	-4,4
23.	Dehn	Sandvika	30.460	31.435	-3,1
24.	HBL Advokatfirma	Tønsberg	28.299	28.594	-1
25.	Hasle	Tønsberg	28.282	24.585	15,0

Kilde: Kapital JUS

- » **Rett og slett**
Programleder: Katrine Holter, strafferettsforsker ved Politihøgskolen.
SISTE EPISODER:
 - Krimjournalistikk – på godt og på vondt (26.10)
 - Hvordan pølser og lover blir til (19.10)
- » **Null Bull\$hit av Bull**
Programleder: Elisabeth Hoffmann, senioradvokat
SISTE EPISODE:
 - Hvordan gjøre ord om likestilling om til handling? (18.10)
- » **Dommerpodden**
Programleder: Dommere
SISTE EPISODER:
 - Ny barnevernslov; hva må du vite? (5.10)
 - Storkravsprosess. Annette Barth og Ronny Lund snakker om store tvistesaker (14.9)
- » **Advokatene forklarer av Wiersholm**
Programledere: Advokater og partnere i firmaet
SISTE EPISODER:
 - Markedsføring – hvordan unngå grønnvasking (30.9).
 - Fornybar energi: Hvilken betydning har strømprisene for det grønne skiftet (29.9).
- » **Lovlytt av Brækhus**
Programledere: Advokater og partnere i firmaet
SISTE EPISODER:
 - Styreansvar i økonomisk usikre tider (25.10)
 - Når en part vil ut av kontrakten (17.10)

POPULÆRE KRIMPODDER

- » **Krimpodden** (VG)
- » **Avhørt**
(Stein Morten Lier og Helge Moldver)
- » **I dødens spor**
(NRKs Leo Ajkic om norske drapssaker)

Styrelederne og managing partnere fra de førti største firmaene var invitert til firmadagen.

Nedgang for de små

Advokatbransjen omsatte samlet for 22,1 milliarder kroner i 2021, en vekst på 9,6 prosent fra året før. Men mens de førti største firmaene vokser, opplever resten av bransjen stagnasjon.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Dette viser Advokatforeningens regnskaps- og bransjeanalyse, som ble presentert på en samling for de førti største firmaene tidligere i høst. Justert for inflasjon, var den samlede veksten i bransjen på 5,9 prosent. Men for firmaene bak de førti største, er veksten samlet sett negativ, ifølge analysen. For denne gruppen — som omfatter 902 advokatfirmaer — var veksten i fjor bare på 2,2 prosent - ned fra 2,5 prosent i 2020 og 3,1 prosent i 2019. Gjennomsnittlig var inflasjonen i 2021 på 3,5 prosent, ifølge Statistisk sentralbyrå.

7 MILLIARDER

Av advokatbransjens samlede omsetning på 22,1 milliarder kroner, står de førti største for om lag 15 milliarder kroner, mens resten av bransjen samlet sett omsatte for om lag 7 milliarder kroner. Ifølge Kapital JUS' oversikt over landets hundre største advokatfirmaer, lå omsetningen til firmaet som ligger på 41. plass på 58,7 millioner kroner (AGP Advokater i Oslo), mens firmaet på 100.plass omsatte for 23,3 millioner (Sulland, Oslo). Til sammenligning omsatte Schjødt, som troner øverst på listen, for 1,57 milliarder kroner. Både Schjødt, Thommessen, Wikborg Rein, Bahr og Wiersholm omsatte for mer enn én milliard kroner. Av de 60 firmaene nederst på listen, hadde 21 nedgang i omsetningen. Bare 26 av firmaene som befinner seg mellom 41. og 100.plass på listen, vokste mer enn 3,5 prosent.

942 ADVOKATFIRMAER

Firmaene som ligger fra 41. til 100.plass på Kapitals liste, omsatte til sammen for drøye 2,1 milliarder kroner. Det er 942 advokatfirmaer registrert i Brønnøysundregisteret. De 842 firmaene som ikke er på listen, hadde altså en samlet omsetning på om lag 4,9 milliarder kroner. 28 prosent av landets advokater med registrert bevilling hos Tilsynsrådet, jobber i landets 40 største firmaer, og hele 48 prosent av alle registrerte advokatfullmektiger, ifølge Advokatforeningens undersøkelse.

40 STØRSTE ADVOKATFIRMAER (målt i omsetning)

Nr.	Firma	Inntekt 2021
1.	Schjødt, Oslo	1.568.536
2.	Thommessen, Oslo	1.312.514
3.	Wikborg Rein, Oslo	1.300.344
4.	BAHR, Oslo	1.036.345
5.	Wiersholm, Oslo	1.015.098
6.	Simensen Vogt Wiig, Oslo	640.177
7.	Selmer, Oslo	574.625
8.	SANDS, Oslo	566.570
9.	Advokatfirmaet PWC, Oslo	564.614
10.	Haavind, Oslo	545.243
11.	CMS Kluge, Oslo	537.553
12.	Deloitte Advokatfirma, Oslo	523.561
13.	Arntzen de Besche, Oslo	511.208
14.	EY Advokatfirma, Oslo	373.968
15.	Kvale, Oslo	337.882
16.	DLA Piper, Oslo	319.664
17.	Grette, Oslo	303.590
18.	Hjort, Oslo	272.268
19.	KPMG Law, Oslo	245.979
20.	Elden, Oslo	206.016
21.	CLP, Oslo	202.229
22.	Brækhus, Oslo	171.026
23.	Føyen, Oslo	169.979
24.	BDO Advokater, Oslo	160.927
25.	Bull, Oslo	159.020
26.	Ræder, Oslo	147.922
27.	Ro Sommernes, Oslo	131.536
28.	Glittertind, Oslo	127.669
29.	Nordisk skipsrederforening, Oslo	121.807
30.	Harris, Bergen	114.177
31.	Codex Advokat, Oslo	107.901
32.	Bing Hodneland, Oslo	98.108
33.	Tenden, Tønsberg	94.353
34.	Svensson Nøkleby, Drammen	93.476
35.	Riisa & Co, Oslo	81.959
36.	Økland & Co, Lillestrøm	80.181
37.	Ryger, Stavanger	77.189
38.	Haver, Stavanger	75.659
39.	Lund & Co, Oslo	70.601
40.	Dalan, Oslo	61.066

Kilde: Kapital JUS

Et renommémarked

– Aktører med overlegent renommé har vesentlige og robuste konkurransefortrinn overfor andre, sa professor Lasse B. Lien ved Norges Handelshøyskole på Advokatforeningens firmadag.

Han var invitert for å reflektere rundt bransjeanalysen, og påpekte at de fem største firmaene er i en egen klasse, og bare øker avstanden til de andre. – Boutiquefirmaene har høye inntekter pr. hode, men begrenset vekst, de nest største synes å vri fokuset fra vekst til å øke inntektene pr. ansatt, mens de små stort sett forblir små, sa Lien. I bransjer der kunden ikke kan sammenligne produktet eller tjenesten direkte hverken før eller etter kjøp — som i advokatbransjen - spiller firmaenes omdømme en viktig rolle, forklarte han. – Når kvalitet er vanskelig å observere direkte, vil kunders betalingsvilje drives av renommé, særlig når mye står på spill. Advokatbransjen har sterke trekk av å være et renommémarked, noe som forklarer mye av lønnsomhetsforskjellene og stabiliteten, sa Lien.

VANSKELIG Å IMITERE

At prestisjeoppdrag og prestisjekunder tenderer til å havne hos de med sterkest renommé, blir selvforsterkende, påpekte han. – Et overlegent renommé er vanskelig å imitere. Disse aktørene får større frihet, lavere avhengighet av enkeltkunder og kan rekruttere de beste, uten å betale mer. Men de sterkeste aktørene er også utsatt for trusler. – De renommébaserte fortrinnene kan svekkes, jo bedre informert kundene er. Utenlandske aktører med et enda sterkere omdømme spiser en økende andel av de lukrative oppdragene. Og store fortrinn og stor suksess over tid har historisk ofte resultert i arroganse og lav endringsvilje, sa Lien.

BELØNNES SOM I SPORTSVERDENEN
 Advokatbransjen, særlig de største og

Lasse B. Lien er professor ved NHH.

mest lønnsomme, har også et uvanlig sterkt innslag av såkalte turneringsinsentiver, ifølge Lien. Ved bruk av turneringsinsentiver — som finnes i idrett som tennis og golf, og i konkurranse om partneropprykk, anbuds- og arkitektkonkurranser - svarer ikke belønningen med hva man skaper av verdi. I stedet er det én eller flere vinnere som får store premier, og små prestasjonsforskjeller gir store forskjeller i belønning. – Turneringsinsentiver stimulerer

bredt til høy innsats for å rykke opp, eller vinne, og store premier gjør turneringen attraktiv. De beste og mest motiverte tiltrekkes. Ulempen er at lønningssystemet kan undergrave samarbeid og informasjonsdeling mellom ansatte på samme nivå, og at det appellerer i mindre grad til individer med en annen form for motivasjon, sa Lien. – Det kan være en trussel at talent i økende grad søker seg til virksomheter med mindre ekstreme turneringsinsentiver.

ANNONSE

JUS

VI SAMLER OSS!
 Hegnar Media er i stadig utvikling, og vi ønsker å styrke oss enda mer inn mot helgen. Det betyr at Finansavisen JUS har blitt flettet inn i Kapital, med alt det gode innholdet. Finansavisens redaksjon er fortsatt ansvarlig for JUS magasinet.

Utgivelser 2022:
 30. desember
 Bestillingsfrist 12. desember
 Materiellfrist 16. desember

Kontakt **Caroline Reed Smith-Meyer**
 +47 900 15 283 // caroline.smith.meyer@hegnar.no

Kapital

Ny dress?

**Du får et stort utvalg dresser, skjorter og slips hos oss.
Alltid til fornuftige priser, og med egen skredder har vi kort leveringstid.
Nå finner du oss også i Bjørvika!
Mer info: menswear.no**

MENSWEAR
HEGDEHAUGSVEIEN

MENSWEAR
LYSAKER

MENSWEAR
TJUVHOLMEN

MENSWEAR
BJØRVIKA

– Både i Baneheia-saken og Birgitte-saken er det åpenbart at mine kolleger ikke har forstått jussen, og heller ikke har forstått hva sakene dreier seg om. Kolleger har ment det var feil å hjelpe en «barnemorder», og har rettet mye kritikk mot meg, sier Arvid Sjødin.

TEKST: JONAS FOSAAS FOTO: THEA N. DAHL

På Forsvarergruppens høstseminar, dagen etter at Riksadvokatens ba om frifinnelse av Viggo Kristiansen, var det lite tegn til kritiske røster fra advokatbransjen da omtrent 250 fremmøtte forsvarsadvokater mottok Sjødin med stående applaus.

– Jeg har vondt i ørene etter all klappingen de siste dagene. Det er tegn til at holdningen endrer

seg fullstendig nå, og det setter jeg pris på. Jeg tror det kan være en vekker. Alt er ikke slik pressen skriver eller fornærmede hevder, sier han til Advokatbladet.

KRITISK TIL ADVOKATBRANSJEN

Fra scenen hvor han ble intervjuet av krimjournalist i NRK, Olav Rønneberg, rettet han kritiske bemerkninger til sine forsvarerkolleger i salen.

– Jeg har ikke mottatt noe støtte fra bransjen. Mange advokater har kalt meg idiot fordi jeg jobbet med saken til Viggo Kristiansen, sa han.

I kjølvannet av Riksadvokatens innstilling, har en rekke tidligere kritikere tatt et oppgjør med sin egen holdning til Baneheia-saken.

– Kritikken som har kommet skremmer meg, fordi jeg mener jurister skal være forsiktige med å uttale seg om ting de ikke har greie på, sa Sjødin.

– INGEN HJELP Å FÅ

I forbindelse med Birgitte-saken tok han kontakt med Advokatforeningen fordi han mente det var

Hele salen reiste seg da Arvid Sjødin ankom Forsvarergruppens høstseminar.

brudd på likhetsprinsippet i EMK at forsvarsadvokatene ikke får betalt for arbeidet de gjør i forbindelse med gjenopptakelse av saker.

– Jeg har nesten ikke fått noe betalt i forbindelse med Birgitte-saken, men samtlige bistandsadvokater har fått betalt for å bryte ned vår sak. Bistandsadvokatene har det som melkeku, og har tjent millioner av kroner på det i årevis. Vi som bygger opp saken, sitter igjen med null, sa Sjødin fra scenen.

– Jeg tok kontakt med Advokatforeningen og la frem problemstillingen. Jeg mener de burde ha sjekket dette med EMK og brudd på likhetsprinsippet, og tatt saken opp med Justisdepartementet. De avviste forespørselen med en gang, noe som

”
Kritikken som har kommet skremmer meg, fordi jeg mener jurister skal være forsiktige med å uttale seg om ting de ikke har greie på.

medførte at jeg sa opp medlemskapet umiddelbart.

– ØDELEGGER FAMILIER

Sjødin etterlyser endringer i norsk lovgivning i forbindelse med straff og erstatning. Terskelen er lagt slik at en person kan regnes som erstatningsansvarlig for en hendelse han eller hun ikke kan straffes for.

– I Baneheia-saken ble Viggo Kristiansen dømt til erstatning, og fristen for å endre erstatningssummen gikk ut i 2008. Etter norsk lov skal han derfor fortsette å betale erstatning selv om han er frifunnet. Det samme gjelder fetteren til Birgitte Tengs. En ny mann har blitt tiltalt for et helt annet saksforhold, men likevel sitter han med en dom, fortalte Sjødin.

– Erstatningsbeløpet for feilaktig fengselsdomme ble fastsatt i 2001, og det har aldri blitt endret noen gang. Slike problemstillinger må tas tak i, mener han.

– Hvorfor ingen har tatt opp dette tidligere, forstår jeg ikke. Det må ha vært midt i blinken for Forsvarergruppen og forsvarere å ta videre. Det ødelegger folk, det ødelegger familier, og man finner ikke likestilte saker noe sted i Europa.

– BØR NEDLEGGES

På spørsmål om hva han mener bør skje med Gjenopptakelseskommisjonen, var Sjødin sikker i sin sak.

– Det er blitt vist gang på gang at den ikke fungerer, men likevel har ikke departementet løftet en finger for å løse dette. Den bør legges ned, sa han.

Justis- og beredskapsminister Emilie Mehl (Sp) har varslet at hun vil nedsette et uavhengig utvalg til å granske Baneheia-saken. •

Erik Lea om Tengs-saken

– Har prøvd å bistå etter beste evne

Jeg ser og leser Sjødins angrep på alle i denne saken. Det er hans rett, sier advokat Erik Lea.

► Han har vært bistandsadvokat for foreldrene til Birgitte Tengs siden 1995.

– Vi har forholdt oss til den jobben som politiet har gjort, tiltalen fra daværende riksadvokat og domfellelsen i Karmsund herredsrett, frifinnelsen i Gulating og erstatningsdommen fra Gulating og senere fra Høyesterett.

– Deretter har saken vært prøvd for domstolene flere ganger. Hverken mine klienter eller jeg har noen muligheter til å overprøve politiets eller påtalemyndighetenes arbeid. Vi har forholdt oss til domstolenes avgjørelser, og kommer også til å forholde oss til fremtidige dommer, det være seg den som på nyåret kommer fra Haugaland og Sunnhordland tingrett, og den dom som kommer fra ankedomstolen Gulating høsten 2023, om dommen fra tingretten ankes. For alt vi vet, blir saken også prøvd i Høyesterett i 2023 en gang. En dom derfra vil vi også forholde oss til, sier Lea.

AVKREVER RESPEKT

Er det noen som ikke kan kritiseres, så er det foreldrene til Birgitte Tengs, understreker Lea.

– Karen og Torger Tengs har mistet

Erik Lea vil stå last og brast ved foreldrene til Birgitte Tengs' side.
Foto: Tore Kristiansen/VG

sitt eneste barn i et brutalt drap. De har stolt på politiet og domstolene og lojalt respektert rettssystemet. Det skal de fortsette med. Jeg har prøvd å bistå de etter beste evne.

Frem til september i fjor var foreldrene overbevist om at fetteren var gjerningsmannen, forteller han.

– Etter den nye pågripelsen har de to fått et nytt sjokk. Alt det de har trodd på, siden fetteren ble pågrepet i begynnelsen av 1997, er kullkastet. Men de er nok ikke helt på linje i dag. Torger er nå åpen for at det kan være ny gjer-

ningsmann. Karen er slett ikke overbevist, men hun vil følge saken som starter den 7.november sammen med sin mann, og vil lytte og se med stor oppmerksomhet, sier Lea.

– De skal nå gjennom «rettshelvete» en gang til med alle grufulle detaljer om drapet, og det vil vises bilder av deres avdøde, skamferte datter. At de fremdeles står oppreist, er utrolig og avkrever respekt. Jeg skal etter beste evne stå ved deres side også gjennom kommende rettsinstanser, uansett utfall, sier Lea. •

Det har ikke vært noen gjenåpningsprosess i straffesaken, og dermed heller ingen bistandsadvokater eller forsvarere, påpeker Elden.

FAKTURERT 50.000 KRONER

– I Sjødins sivile, forgjeves fremmede begjæringer mellom 2000-2021, er det i noen gitt fritt rettsråd til skadelidte, der vi prosessfullmektigene til foreldrene har fakturert samlet rundt 50.000 kroner som fetteren har sluppet å dekke. En sak gikk til Høyesterett i 2003, der begge parter fikk dekket advokatutgifter som fri rettshjelp av Høyesterett.

Etter en lovendring i 2011, fikk foreldrene tilbake bistandsadvokat i straffesaken som var uløst, men oppnevningen var ganske passiv inntil en ny person ble pågrepet i 2021, forteller Elden.

– Hverken fetteren eller Sjødin er parter i den saken som starter i retten i november.

– Sjødin hadde noen journalister fra Stavanger Aftenblad til å grave i dette i fjor, men de konkluderte med at bistandsadvokatene ikke hadde fått betalt i fetterens sak, så det ble ikke noe å skrive om, sier Elden. •

John Christian Elden:

– Stemmer ikke

– Jeg tror Sjødin må blande med andre saker eller at fantasien spiller ham et puss. Forsvareroppdraget for fetteren ble avsluttet da han var endelig frifunnet i 1998. Bistandsoppnevningen falt bort samtidig, sier John Christian Elden.

TEKST: NINA SCHMIDT

► Sammen med advokat Erik Lea, er han bistandsadvokat for Birgitte Tengs foreldre.

Elden forteller at begge parter fikk fri rettshjelp for Høyesterett i den sivile saken, men at bare fetteren fikk fri rettshjelp og var part for EMD.

– Deretter fikk han erstatning og dekning av sine advokatutgifter der av staten.

– Ikke Advokatforeningens oppgave

TEKST: JONAS FOSAAS

► – Vi vet ikke hva Sjødin refererer til her. Det er lenge siden han var medlem i Advokatforeningen. Vi får mange henvendelser daglig fra medlemmene våre. Advokatforeningen bistår enkeltmedlemmer i spørsmål om advokatetikk og drift av advokatvirksomhet, sier leder Jon Wessel-Aas.

Han understreker at det er ikke foreningens oppgave å bistå enkeltmedlemmer i de konkrete saker de jobber med for klienter.

– Det hender at vi trer inn i konkrete saker for domstolene som partshjelp, der saken reiser spørsmål av prinsipiell betydning for advokatprofesjonen eller borgernes rettssikkerhet, slik vi for eksempel gjorde i fjor da Høyesterett behandlet vilkårene for såkalt ankesiling i alvorlige straffesaker, forteller Wessel-Aas.

– Som forening gjør vi dessuten løpende et betydelig rettspolitisk arbeid for å bedre rettssikkerheten gjennom å bedre vilkårene for den offentlige rettshjelpsordningen. Det gjelder ikke minst vilkårene for forsvarere i straffesaker, sier han.

10 tips for å håndtere klienter med psykiske lidelser

– Det kan være store utfordringer i forsvarerens relasjon til klienter med psykiske lidelser. Derfor er deres observasjoner veldig viktige, og det er helt avgjørende at dere er oppmerksomme.

TEKST: JONAS FOSAAS
FOTO: THEA N. DAHL

► Det sa Marianne Teigland, psykologspesialist og enhetsleder for rettspsykiatrisk poliklinikk ved Oslo universitetssykehus. Hun ga tilhørerne en rekke tips til hva en forsvarer kan gjøre ved håndtering av klienter med psykiske lidelser.

Marianne Teigland gjennomførte en prejudisiell vurdering av Philip Manshaus i 2019, som første steg i tilregnelighetsvurderingen.

1. Ha spørsmålet om alvorlig psykisk lidelse og psykisk utviklingshemming i mente.
2. Meld fra til helsetjenesten/spesialhelsetjenesten ved bekymring. Deres observasjoner er viktige, ikke sitt med de alene.
3. Opplys så deskriptivt som mulig grunnlaget for bekymringen (opplysninger, observasjoner og uttalelser).

Hvis mulig innhent skriftlig samtykke fra klienten på forhånd. Det gjør en samtale mye enklere.

5. Vær oppmerksom på at klienten kan ha spesifikke ønsker om medikasjon, som helsetjenesten vurderer at det ikke er indikasjon for (for eksempel opiat og stimulanter). Det er ikke alltid klienten har et ønske som er bra for klienten på lengre sikt

6. Vær oppmerksom på at klientens oppfatning ikke alltid er dekkende.

Husk at helsetjenesten har kunnskap og erfaring, og at de også ønsker det beste for sine pasienter.

8. Ha lav terskel for å foreslå foreløpig rettspsykiatrisk undersøkelse, og ta dette opp med klienten så tidlig som mulig.

9. Opplys klienten om at en rettspsykiatrisk utredning kan være til gunst.

Forbered klienten på undersøkelsen og bidra til at klienten møter dersom det er behov.

TAUSHETSPLIKT

Når tiltalte ikke møter

► Forsvareren møter i retten kl. 0900. Aktor er der, dommeren er der, men en viktig person på advokatens venstre side uteblir, og dommeren spør om forsvarer har snakket med klienten. Hva kan og bør man da svare i henhold til taushetsplikten?

– Taushetsplikten omfatter også om det eksisterer et klientforhold, identitet, timelister og annet som direkte eller indirekte kan gi grunnlag for slutninger om kontakten advokaten har eller har hatt med klienten og andre. At man i det hele tatt har hatt kontakt, er omfattet av taushetsplikten, sa Petter Grannes.

Marius Dietrichson.

Frode Sulland.

Olle Nohlin.

Ikke stemning for ny salæraksjon

Etter at rettshjelpssatsen bare ble øket med 19 kroner i forslaget til statsbudsjett, ønsker enkelte forsvarere å lamme rettsstaten med en ny streik. Det ønsker ikke leder Marius Dietrichson i Forsvarergruppen.

TEKST: THEA N. DAHL og FOTO: JONAS FOSAAS

I forkant av Forsvarergruppens årlige høstseminar, hadde enkelte advokater raslet med sablene om en ny salæraksjon.

– 19 kroner er altfor dårlig. Men en grunn til det, er kanskje at vi ikke har sett resultatene av Salærrådets arbeid ennå. Det gjør vi først for 2024-budsjettet, sa Marius Dietrichson.

Avtalen som ble inngått mellom Advokatforeningen og Justisdepartementet om å nedsette et offentlig salærråd, skal sikre utviklingen av en bærekraftig rettshjelpssats. I en årrekke har forsvarerne kjempet for å få forhandlingsrett, men Dietrichson mener rådet er en bedre løsning.

– Hvis vi hadde fått en forhandlingsrett kunne vi forhandlet med departementet, men de kunne også sagt nei uten å gi noen ytterligere svar. Det får vi gjennom Salærrådet. Det er et autoritativt faglig tungt utvalg som vi har vært med å nedsette. Rådets innstilling skal være offentlig og vedlegges budsjettet. Dersom departementet ikke følger innstillingen, må de begrunne hvorfor. Dette er bra, sa han.

MÅ HA IS I MAGEN

Det er hverken grunnlag eller stemning for en aksjon nå, mente Frode Sulland. Flere i salen, slik som Trygve Staff og Per Zimmer, var enige.

– De fleste vil si at vi må ha is i magen og vente på Salærrådet. Det er også min oppfatning. Vi må tåle å vente, sa Sulland.

Det var ikke Matrix-advokat Olle Nohlin enig i. – Når man blir dårlig behandlet, må man si fra. Vi kan for eksempel slutte å ta saker hvor staten er fornærmet. Vi kan slutte å ta NAV-saker, vi kan slutte å ta saker med personer som ikke har møtt til verneplikt eller saker om skattesvindel. Da rammer vi staten og det er synlig. Det spiller ingen rolle om ikke alle er med. All misnøye er bra, sa han. •

TIPS FRA HØYESTERETT

– Skriv kort!

– Ikke skriv side opp og side ned om ting vi ikke kan prøve. Vi har ofte en veldig begrenset prøvingskompetanse, sa høyesterettsdommer Cecilie Østensen Berglund.

► – Mitt beste råd er å skrive kort. Hvis dere trenger ti sider for å overbevise dommeren, er det noe som skurrer. Skjær til saken og løft frem det helt sentrale. Tre til fire sider er som regel mer enn nok. Gi heller en nærmere begrunnelse etter hvert.

Hvis man kan vise til tilsvarende saker i systemet, er det en stor fordel.

– Da får vi et ekstra insentiv til å ta akkurat denne saken. Fall ikke for fristelsen til å kamuflere en bevisanke som noe annet. Vi kommer til å oppdage det.

GOD PROSEDYRE

– Dødssynden er å være kjedelig

Berit Reiss-Andersens tre tips til en god prosedyre:

1. Henvend deg til dommeren i prosedyren

– Prosedyren skal overbevise dommeren om at klientens sak er det riktige resultat, og vi skal hjelpe til med gode begrunnelser. Man må tenke på hva dommeren trenger for å oppnå resultatet man ønsker.

– Ikke undervurder meddommernes viktige plass.

– Man skal aldri finne seg i at dommeren ber om korte prosedyrer dersom tidsprogrammet skir ut.

2. Ikke snakk for mye

– Mange snakker ukritisk for mye. Ikke gjenta selvfølgeligheter. Konsentrerer deg om det viktigste.

– En god fjellvettregel er å si fra hvor du går. Start med å identifisere sakens springende punkter. Hvis saken er en stor mosaikk med mange elementer, kan man tilby et kart for å manøvrere.

3. Etos, logos og patos

– Fortell en god historie. Bygg troverdighet. Man skal aldri jukse, ikke være unøyaktig, ikke tulle. Bruk også patos og logos, men vær klar over virkemiddelet.

– Snakk høyt og snakk tydelig. Dødssynden er å være kjedelig. Det blir man om man ikke konsentrerer seg om det som er interessant for dommeren å vite. Prøv å få litt spenning, bygg forventning og interesse. Man kan godt være morsom, men aldri en klovn.

SAMMEN SKAL VI HJELPE 100 000 BARN FØR JUL

Det er over 100 millioner mennesker på flukt i verden i dag. Halvparten av dem er barn. Krigen i **Ukraina**, situasjonen i **Afghanistan** og sultkatastrofen på **Afrikas Horn** har gjort at det er flere mennesker på flukt enn noen gang før. Felles for dem alle er at de opplever ting som barn aldri skal oppleve. Redd Barna skal hjelpe 100 000 barn før jul! Kan din bedrift hjelpe oss å nå målet? Les mer på reddbarna.no/jul/bedrift eller støtt oss via kontonummer: 8200.01.03000

Redd de som trenger det mest. **Redd Barna**

NÅR MENN BLIR I MINDRETALL

Helt fra 2001 har kvinner vært i flertall ved landets tre juridiske fakulteter. Andelen kvinnelige uteksaminerte jusstudenter var på hele 69 prosent i 2021. I fremtiden vil kvinnene være i stort flertall også i advokatyrket. **Dette er en utfordring bransjen ikke bør lukke øynene for, anbefaler fremtidsforskere og advokater.**

TEKST: THEA N. DAHL og NINA SCHMIDT

For elleve år siden – i 2011 – ble det for første gang utstedt flere advokatbevillinger til kvinner enn til menn. Nå er nærmere seks av ti ferske advokater kvinner, mens bare drøye tre av ti uteksaminerte jurister er menn.

Dette betyr at mennene i større grad enn kvinner søker seg til advokatbransjen, særlig til forretningsadvokatfirmaene. Men for mange advokatfirmaer er det nå blitt mer krevende å rekruttere unge, mannlige jurister.

I enkelte firmaer og organisasjoner – som i Advokatforeningen – er alle de unge juristene kvinner. Advokatbladet har snakket med flere mindre firmaer som sliter med å rekruttere menn.

Hvordan vil kvinnedominansen i jussen slå ut – både for samfunnet og for arbeidsmiljøet? Er det greit at kvinnene dominerer i alle ledd i barnefordelingssaker, for eksempel? Vil firmaer endre måten de organiserer arbeidet på, når et flertall av partnerne er kvinner? Hvilke fallgruver finnes, og bør noe gjøres?

– MÅ VÆRE PÅ VAKT

Dersom utviklingen fortsetter som nå, må firmaene være på vakt for sikre rekrutteringen av menn til advokatbransjen, mener leder av Advokatforeningens mangfoldutvalg, Tina Storsletten Nordstrøm. Hun tror likevel ikke at det vil bli kvinnedominans på alle nivåer i advokatbransjen med det første.

Nær 61 prosent av alle som fullførte advokatkurset i regi av Juristenes utdanningscenter i fjor, var kvinner.

– Man vil få et rekrutteringsproblem, dersom

utviklingen fortsetter slik som nå. Man vil at det skal være mer enn førti prosent av hver kjønnskategori. Det er kjempeviktig å sikre tilfanget av menn til juss og til advokatbransjen, sier Nordstrøm.

Hun understreker at en mulig undervekt av menn fortsatt er en prematur problemstilling for bransjen, men at kvinnedominans i advokatbransjen ligger i kortene.

– Men akkurat når det vil skje, vet vi jo ikke. Det vil ta lang tid, og jeg vet ikke om jeg får se det i løpet av min karriere. Men idet kvinneandelen begynner å bli så stor at kvinner får makt, vil ting skje fort, tror jeg. Da vil endringene skje raskere enn vi har sett til nå.

– Skulle det bli en overvekt av kvinnelige advokater, vil det være et like stort problem som å ha overvekt av menn. Målet er jo likhet og likeverd, sier Nordstrøm.

– Skolesystemet har en diskriminerende struktur overfor menn. Det er designet for kvinner, og det ser man effekten av på jussen. Menn kommer ikke inn. Dette er et grunnleggende og velkjent problem som egentlig ikke er blitt tatt tak i, sier Tina Storsletten Nordstrøm.

FORVENTER ENDRINGER

Hun har klare forventninger til hvordan kvinnedominansen bør endre bransjen.

– Jeg håper at kvinneflertallet vil være klokere, og forholde seg til makt og penger på en annen

måte, og ha andre tanker om produktet de ønsker å levere. Samtidig håper jeg at de vil gi rom for flere typer mennesker, sammenliknet med hva den tradisjonelle mannlige advokaten opp gjennom årene har gjort. Dette vil selvsagt påvirke selskapene, sier hun. •

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET:

— Vil vurdere endringer

I april i fjor nedsatte regjeringen Opptaksutvalget, som har fått som mandat å foreta en helhetlig gjennomgang og vurdering av regelverket for opptak til høyere utdanning.

TEKST: NINA SCHMIDT

U tvalget skal blant annet gi anbefalinger om hvordan regelverket kan utformes, slik at det ikke er til hinder for et mangfoldig og kjønnsbalansert arbeidsliv.

Asbjørn Strandbakken

Professor Asbjørn Strandbakken ved UiB er den eneste juristen i utvalget, som ledes av Marianne Aasen, leder av Simula School of Research and Innovation, og tidligere rådgiver for Jens Stoltenberg.

– Opptaksutvalgets arbeid skal resultere i en norsk offentlig utredning (NOU), som skal leveres Kunnskapsdepartementet senest 1. desember 2022. Kjønnsbalanse er blant temaene utvalget har i sitt mandat å se på. Vi kommer til å vurdere endringer i opptaksregelverket etter at de har levert utredningen, sier politisk rådgiver Signe Bjotveit (Sp) i Kunnskapsdepartementet.

OPP TIL HVER ENKELT

Departementet er kjent med at det er en utfordring med kjønnsbalansen innen flere fagområder.

– Universitetene og høyskolene må selv iverksette rekrutteringstiltak som har som formål å sikre kjønnsbalansen på ulike studier, sier Bjotveit.

– Det er opp til hver enkelt institusjon å søke om å få ta i bruk virkemidler som for eksempel kjønnspoeng, opplyser hun.

Departementet kjenner ikke til at noen av institusjonene som tilbyr rettsvitenskap har søkt om dette.

Opptaksutvalget har publisert referater fra sine møter så langt, og skriver at det har kommet frem til noen prinsipper som bør gjelde for et nytt regelverk.

«For noen utdanninger kan relevant erfaring, personlige egenskaper og egnethet være et supplement, siden resultater fra videregående ikke gir treffende informasjon om hvem som er best kvalifisert. (...) Det kan også være grunner til å gjøre unntak fra prinsippet om at de best kvalifiserte søkerne skal få plass, blant annet for å sørge for kjønnsbalanse i arbeidslivet (...).» •

— Må jobbe på flere fronter

– Dersom man åpner for å kvotere flere menn inn på jusstudiet, kan det over tid bli enda færre kvinnelige advokater, særlig på toppen av bransjen, tror advokat Tonje Hovde Skjelbostad, daglig leder i Legalis.

TEKST: NINA SCHMIDT

H un har engasjert seg i partnerdebatten, og mener at hun som daglig leder og partner i Legalis og Alt Legalt i Oslo har et ansvar for å fremme mangfold. Skjelbostad mener at likestilling innenfor en profesjon er en verdi i seg selv, og tror det vil være en fordel å få flere menn inn på jusstudiet.

– God balanse av alle kjønn er en styrke, både for klientene, som vi er til for, og for arbeidsmiljøet. Men også fordi kvinner og menn ofte har forskjellige interesser innenfor jussen, og kan ha litt forskjellig holdninger og synspunkter i det faglige arbeidet, og dermed gi et bredere beslutningsgrunnlag, sier hun.

De fem siste årene har drøye seksti prosent av alle ferske advokatfullmektinger vært kvinner. I 2021 og 2020 var tallet 62,8 prosent.

– Kvinnene er i flertall i bunnen av pyramiden, mens menn er i flertall i toppen. Men vi vet at mange kvinner faller ut av bransjen før de blir partnere. Åpner man for å kvotere inn flere menn på jusstudiet, kan man tenke seg at det på sikt vil bli enda færre kvinnelige advokater, særlig på toppen av pyramiden.

Dette taler, isolert sett, mot kvotering, mener hun. Samtidig er erfaringen fra andre studier som har forsøkt kvotering, at det virker.

– Så om målet er bedre kjønnsbalanse på jusstudiet, kan det være verdt å vurdere dette nærmere. Ettersom det er små forskjeller på dem som kommer inn og dem som ligger rett under i antall poeng, er alle relativt sett flinke. Så man trenger derfor ikke å bekymre seg nevneverdig for den faglige kvaliteten på de som kommer inn, mener Skjelbostad.

En kombinasjon av arbeid på flere fronter er veien å gå, mener hun.

– Vi må både jobbe for å få flere menn inn på jusstudiet, og gjøre et godt arbeid for å få kvinnelige advokater til å bli i bransjen. •

Bettina Banoun har tidligere tatt til orde for at det er behov for å tenke mer drastisk for å rette opp skjevheten i kjønnsbalansen på jusstudiet. Foto: Håkon Mosvold Larsen, NTB

– Vi har høyesterettsdommere som ikke ville ha kommet inn på jussen i dag

– En balansert kjønnsrepresentasjon er spesielt viktig på jussen, fordi de juridiske lærerstedene er de eneste som utdanner fremtidens embetsdommere. Et samfunn der de aller fleste dommere bare tilhører ett kjønn, vil være dårligere rustet til å avsi dommer som skal forstås og aksepteres av alle.

TEKST: NINA SCHMIDT

D et sier Bettina Banoun, partner i Wiersholm og tidligere leder av Advokatforeningens lovutvalg for skatterett.

– Jeg synes en god kjønnsbalanse både på studiet, i partnerskap og i styrerommet er viktig. Jeg tror ikke karakterene fra videregående er det eneste saliggjørende for å forutsi om en person kan bli en god jurist eller advokat.

gjørende for å forutsi om en person kan bli en god jurist eller advokat, sier Banoun.

– Vi har for eksempel dyktige høyesterettsdommere og advokater som ikke ville ha kommet inn på jussen med de krav til videregående karakterer som er i dag, sier hun.

POSITIVT MED KJØNNspoeng

Da hun startet på jussen i 1990, var det omtrent 50-50 prosent kvinner og menn, og det var mulig å starte som privatist dersom en kandidat ikke hadde gode nok karakterer til å komme direkte inn på jussen.

– Siden den gang har det blitt en skjev kjønnsbalanse med om lag 70-30 prosents fordeling av kvinner og menn på jussen. Samtidig er det blitt en slags karakterinflasjon på videregående, og mange bruker flere år på å forbedre snittet sitt for å komme inn. Adgangen til å starte med juss som privatist er tatt bort. Men fortsatt er det overvekt av menn som er partnere i forretningsadvokatfirmaer, sier Banoun.

Hun er positiv til kjønnspoeng på studier hvor det er skjev kjønnsbalanse.

– Det er det på en rekke studier, herunder juss. Jeg ser også fordeler med å ha muligheten til å gå opp som privatist. Å bruke tid på å ta opp fag på videregående er både for den enkelte og for samfunnet bortkastet ressursbruk. •

” Jeg tror ikke karakterene fra videregående er det eneste saliggjørende for å forutsi om en person kan bli en god jurist eller advokat.

– En del store selskaper stiller krav til at de advokatfirmaene man jobber med skal ha kjønnsbalanse. Det blir spennende å se om dette etter hvert vil endres motsatt vei, sier forsker Sigtona Halrynjo.

– Belønningssystemet KAN BLI ENDRET

Den klient- og porteføljebaserte advokatbransjen premierer folk med stor arbeidskapasitet og tilgjengelighet. En fremtidig kvinnedominans i bransjen vil kunne endre både organiseringen og inntjeningen, mener likestillingsforsker Sigtona Halrynjo.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

”

Forskningen viser at kvinner og menn konkurrerer på ganske like vilkår frem til de får barn. Men da skjer det litt utfordrende ting, særlig der man lever av porteføljer.

Sigtona Halrynjo ved Institutt for samfunnsforskning forsker blant annet på kjønn og karriere i næringslivet, og står bak prosjektet *Kjønn, karriere og omsorgsansvar blant jurister*, en undersøkelse som ble gjort på oppdrag fra Norges Juristforbund i 2020.

Studien konkluderte med at menn fortsatt dominerer på toppen i bransjen, og at mange kvinner og menn ikke konkurrerer på like fot.

I mai i år kartla Advokatbladet kvinneandelen i partnerskapene i landets 25 største advokatfirmaer. Den viste at nærmere én av fem partnere er kvinner (19 prosent), en økning fra 14,2 prosent i 2018.

TAR PERMISJON PÅ EN ANNEN MÅTE

– Forskningen viser at kvinner og menn konkurrerer på ganske like vilkår frem til de får barn. Men da skjer det litt utfordrende ting, særlig der man lever av porteføljer. Hvis du er jurist i offentlig sektor så har du masse oppgaver og ansvar, men det er lederens ansvar å fordele dette til noen andre mens du har permisjon. Mens i mange advokatfirmaer lever du av porteføljen. Du bygger opp en klientbase, og lever av de kundene, sier Halrynjo.

– Når man skal ut i permisjon, må man gi fra seg den porteføljen. I mange jobber er permisjon bare et gode, fordi man får betalt lønn fra staten og selskapet, og det er en positiv innstilling til det. Utfordringen er når permisjonen fører til at man må gi fra seg det man har bygget opp. Tidligere tok ikke menn i slike jobber permisjon, det gjør de i mye større grad nå, men vi ser at mennene det gjelder, gjerne tar permisjon på måter som gjør at de kan fortsette å følge opp klientene.

Mennene kan for eksempel legge permisjonen til sommeren, eller dele den opp, slik at man på papiret tar ut kvoten, mens i realiteten har man bare fortsatt å holde i ansvaret, forteller hun.

MÅ BYGGE BASEN TO GANGER

– Dette gjør at det for mange flere menn holder å bygge opp klientbasen én gang, mens kvinnene som jobber i slike organisasjoner, har en utfordring med å komme tilbake å skulle bygge seg opp en gang til, i tillegg til nye utfordringer som småbarnsforelder..

Firmaene gir uttrykk for at de gjerne vil ha arbeidstakere med små barn, men samtidig vil man gjerne ha de som er tilgjengelige for kundene.

– Å ha stor arbeidskapasitet teller veldig mye. Hvis arbeidet er veldig individuelt organisert, handler mye om individuell tilgjengelighet. Dersom man finner måter å jobbe mer i team på, så kan man serve kunden bra eller bedre. På den måten vil ikke kunden lide.

NYE FORMER

Sammen med kolleger står hun bak en fersk studie om kjønnsbalanse på toppen i næringslivet (Core næringslivsstudie), som blant annet ser på omfanget av ubevisst diskriminering i ti norske selskaper i ulike bransjer.

– Vi fant veldig lite ubevisst diskriminering i Norge. Der det slo ut, var når selskapene ville ha en kandidat som var tilgjengelig og kunne jobbe mye. Det teller virkelig. Det er ikke det at man har kjipe ledere som ikke skjønner noen ting, men man lever jo av klienten.

Så om kvinner på sikt blir i flertall i bransjen, hvordan skal denne type krav og forventinger håndteres? Halrynjo tror arbeidet må organiseres på en annen måte.

– Kanskje må man ha et mer kollektivt klientansvar. Også belønningssystemet kan bli endret, og man vil i perioder kunne få litt lavere bonuser og litt lavere, variabel lønn. Andre alternativer er at presset internasjonalt blir så stort, at man vil rekruttere de som ikke vil ha barn, eller at man velger å outsource oppgaver, sier hun.

VANSKELIG I TOPPEN

– Bør det innføres kvotering på jusstudiet for å sikre bedre kjønnsbalanse?

– Det er et veldig vanskelig spørsmål. Jeg tror det mest bærekraftige er å jobbe for mer likestilte betingelser. Når det gjelder inntak, så bør man se på hva man egentlig verdsetter i skolen. Man kan forestille seg at for å bli en god jurist, så er det viktig å ha gode karakterer og være skolesmart. Men det kan hende man bør ha en bredere vurdering som gjør at også gutter vil få en bedre sjanse.

Hun mener vi er kommet langt i Norge når det gjelder holdninger, idealer og preferanser, sammenlignet med andre land.

– Vi har ekstremt høye likestillingsidealene, og ønsker at fedre også skal være engasjerte og kvinner skal kunne satse på karriere. Så vi må både feire alt vi har fått til, men samtidig blir det spennende å se om vi kan ha et bærekraftig arbeidsliv også i toppen av profesjonene, når konkurransen er såpass tøff som den er, og mer internasjonal for deler av bransjen, sier Halrynjo. •

– Skjev kjønnsfordeling i jussen vil bli et samfunnsproblem

– Man skal ikke overdrive kjønnsforskjellene mellom kvinner og menn, men det er godt dokumentert at det er gunstig for de beslutninger som tas, at begge kjønn er representert.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Mitt poeng er at dette gjelder begge veier, ikke bare når kvinner er underrepresentert, sier professor Steinar Holden, instituttleder ved Økonomisk Institutt ved Universitetet i Oslo. At menn i enkelte studieretninger — som juss, psykologi og medisin — er sterkt underrepresentert, er en problemstilling som får for lite oppmerksomhet, mener han.

Holden ledet det regjeringsoppnevnte Kompetansebehovsutvalget, som fikk i oppgave å gi en best mulig faglig vurdering av dagens og fremtidens kompetansebehov for arbeidslivet, og som leverte tre NoU'er om temaet, den siste i 2020.

– Man er for lengst blitt mer oppmerksom på viktigheten av mangfold i arbeidslivet. Det har vært gjort et godt og viktig arbeid for å få flere kvinner inn på mange områder i samfunnet der de var underrepresentert. De senere år er det blitt mer oppmerksomhet om underrepresentasjon også av andre grupper enn kvinner, sier professor Holden.

Kompetansebehovsutvalget vurderte også kjønnsperspektivet, og kom til at det vil være behov for en jevn fordeling av arbeidstakere av begge kjønn i arbeidslivet. Det er ikke bare behov for et visst antall ingeniører og jurister, det har også betydning hvilket kjønn de har.

Steinar Holden (61)

- Har ledet en rekke offentlige utvalg, blant annet utvalget som utredet samfunnsøkonomiske konsekvenser av smitteverntiltak, og flere utvalg på oppdrag for Finansdepartementet.
- Doktorgrad i samfunnsøkonomi.
- Leder Rådgivende utvalg for finanspolitiske analyser for perioden 2021-2023.
- Ble i 2019 tildelt UiOs pris for god forskningsformidling.
- Var i 2020 den professoren som var oftest sitert fra Stortingets talerstol.
- Har skrevet flere lærebøker.

Kilde: Wikipedia

– I barnehager er man veldig fornøyd når man får inn unge, mannlige ansatte. At dette er en god ting, er allment anerkjent, så der er man bevisst på problemstillingen. Men det er mindre oppmerksomhet om dette på andre områder der kjønnsfordelingen også er viktig, mener Steinar Holden. Foto: Mimsy Møller, NTB

Med dette perspektivet for øyet, er den veldig skjeve kjønnsbalansen på noen utdanninger et dilemma, mener Holden.

– Vi utdanner neppe så mange mannlige jurister, leger eller psykologer som vi må regne med at samfunnet vil etterpørre fremover.

FIRE GRUNNER

Utvalget skisserte fire grunner til at samfunnet ønsker en god kjønnsfordeling i arbeidslivet.

– For det første bør det være like muligheter for den enkelte. For det andre er kjønnsbalanse trolig gunstig for hvor godt virksomheten eller sektoren fungerer. Det tredje er hensynet til brukerne, og det fjerde er hensynet til de beslutninger som tas.

Hensynet til brukerne er lett å se for psykologers del, mens for jurister er det trolig av større betydning at de gjør viktige vurderinger og tar beslutninger på en rekke områder i samfunnet, understreker Holden.

Utvalget gikk ikke dypere inn i kjønnsproblematikken, men det er mye forskning og litteratur på området, forteller han.

– Det er for eksempel godt dokumentert at medisinsk forskning i lang tid har tatt utgangspunkt i menn og helseproblemer som menn har, og at det ikke har vært nok oppmerksomhet om at kvinner biologisk sett er litt forskjellige.

Det virker rimelig at skjevheten henger sammen med at det har vært for få kvinner i medisinsk forskning.

Man kan anta at tilsvarende problemer kan oppstå også på andre områder, mener han, også dersom ubalansen går i motsatt retning.

– Hvis det for eksempel er slik at kvinner utgjør det store flertallet av de profesjonelle partene i barnefordelingssaker, så kan det gi for lite oppmerksomhet om perspektivet fra fars side. På generelt grunnlag tenker jeg at dette er et godt eksempel på et felt der juristene er viktige, og der det vil utgjøre et samfunnsproblem hvis kjønnsfordelingen er skjev, sier Holden.

MASSIVT UNDERVURDERT

Kompetansebehovsutvalgets oppdrag var å se fremover.

– Da var det ikke så viktig å se på kjønnsfordelingen blant femti- og sekstiåringer i arbeidslivet, men å se på fordelingen blant de som utdannes. Tilsvarende gjelder i analyser av pensjoner og langsiktige offentlige finanser, der det også er avgjørende å se langt frem. Langsiktige konsekvenser av utvikling nå er et perspektiv som jeg synes er massivt undervurdert i debatten om kjønn, sier Holden.

Konsekvensene av kjønnsubalansen i høyere utdanning har fått alt for lite oppmerksomhet, mener han.

– Det er et viktig problem. Samfunnet er for opptatt av

”

Jeg tror kjønnsfordelingen blant jurister og leger fremover er vel så viktig som kjønnsfordelingen i mange styrever og små aksjeselskaper.

nå-situasjonen, og tar ikke innover seg hvordan ting vil utvikle seg fremover.

En annen utfordring med store kvinneflertall på enkelte utdanninger, er at det blir færre kvinner på andre fagområder.

– Vi vil jo gjerne ha flere kvinnelige teknologer, for eksempel. Hvis vi kunne greie å få flere menn inn på medisin, psykologi og juss, er det grunn til å tro at flere kvinner ville velge teknologifag. Dette ville vært gunstig for kjønnsfordelingen i hele arbeidslivet, sier Holden.

– KVOTERING KAN VÆRE RELEVANT

Den skjeve kjønnsfordelingen skyldes ikke at menn ikke er interessert i å bli leger, psykologer eller jurister. Det er mange godt kvalifiserte søkere som ikke kommer inn på disse studiene, påpeker han.

– Kvotering er et effektivt og relevant virkemiddel som brukes i andre sammenhenger. Næringsministeren har foreslått at det skal være minst forti prosent av hvert kjønn i styret i alle aksjeselskaper. Jeg tror kjønnsfordelingen blant jurister og leger fremover er vel så viktig som kjønnsfordelingen i mange styrever og små aksjeselskaper. Det er påfallende at ambisjonene om jevn fordeling er så mye høyere, og virkemidlene kraftigere.

SILING ETTER FØRSTEÅR

En mulighet for å få bedre kjønnsfordeling for eksempel på jussen, ville være at man lot en del av studieplassene fordeles etter første studieår, foreslår han.

– For eksempel kunne sytti – åtti prosent av studentene få opptak til hele studiet fra det første året, som nå. Så kunne tjue eller tretti prosent av plassene fordeles på det andre året. Da ville inntaket baseres på resultatene fra første studieår. Da kunne man tatt opp mange flere studenter til første studieår. De som ikke fikk direkte opptak til hele studiet, ville da konkurrere om de siste plassene.

En slik ordning ville ha flere fordeler, mener Holden.

– Å velge ut fra dem som gjør det godt på første året på jussen, vil trolig gi en bedre utvelgelse enn karakterer fra videregående, og trolig også en jevnere kjønnsfordeling. Det ville også være mer meningsfylt å ta første år av jusstudiet, enn å ta opp igjen fag fra videregående skole.

Gutter gjør det dårligere på videregående skole blant annet fordi de blir modne senere enn jenter, ifølge forskning fra Folkehelseinstituttet.

– Det er godt dokumentert at gutter blir senere utviklet. I så fall kan man kanskje si at gutter har en biologisk ulempe når det sorteres etter karakterer på videregående. Man kan spørre seg om dette er helt rettferdig. Dette er ikke mitt fagfelt, men det er en viktig problemstilling som bør belyses. •

»

– Ikke helt ferdige med mansplaining og guttastemning

Leder av Advokatforeningens utvalg for Yngre advokater, Anton Forssten (31), mener den kvinnelige overvekten blant uteksaminerte jusstudenter og advokatfullmektinger er et ikke-problem.

TEKST: THEA N. DAHL og JONAS FOSAAS
FOTO: GEIR EGIL SKOG

Antall kvinner i lederstillinger i advokatbransjen er fortsatt altfor lav, kanskje særlig i større firmaer. Ved at det nå er flere kvinner som uteksamineres og får bevilling, vil denne statistikken bedre seg, noe jeg mener er meget bra for advokatstanden. Så er det vel som med alle andre yrker; det er ikke bra om det blir for homogent, sier Forssten.

Han mener bransjen bør ta sikte på å bli så likestilt som mulig.

– Da er vi kanskje nødt til å ha en høyere andel kvinner nå, i en periode, for å jevne ut det som har vært. På samme måte kan det bli nødvendig å utjevne kjønnskjevheten den andre veien på sikt, sier han.

Langseth-advokat Hege Moljord (33), som også sitter i YA-styret, ønsker mer mangfold i bransjen.

– Et viktig prinsipp er at advokatstanden reflekterer alle deler av samfunnet, både kjønnsmessig, kulturelt, sosioøkonomisk og så videre. Samfunnet trenger at det finnes en advokat for alle. One size fits nobody! Det blir et problem når en hel bransje blir for homogen, uansett slagside, sier hun.

MENN I FLERTALL PÅ BI

Forebygging av kjønnsubalanse fordrer at man ønsker å gjøre en endring, understreker Forssten.

– Jeg er ikke overbevist om at det er ønskelig per i dag. Jeg mistenker at flere menn enn kvinner vil søke seg til rettsvitenskap på BI. Vi er nok ikke ferdig med mansplaining og guttastemning helt enda, sier han.

– En mulig løsning kan være at studiestedene vurderer andre utvalgsriterier enn karakterer alene. Det blir spennende å se om lanseringen av mastergrad på BI – og eventuelt andre studiesteder – vil påvirke inntakskravene. Jeg er helt overbevist om at det ikke er nødvendig med over karakteren 6 i alle fag for å bli en god jurist, sier Moljord.

Hun mener at en stor del av ansvaret for å forebygge ubalanse i advokatbransjen ligger hos advokatfirmaene som arbeidsgivere.

– Mye har skjedd på bare noen få år, men det forblir et paradoks at kvinner er overrepresentert både på studiene og i advokatbransjen generelt, men klart underrepresentert på partnernivå, sier hun. •

Stian Moen Dahle (25)

ADVOKATFULLMEKTIG I BULL

– Jeg tror det er viktig å ha en jevn representasjon av kjønn uansett, og at det er viktig med mangfold. Slik det er nå vil man etter hvert få utjevnet forskjellene i toppen, noe som er bra og jeg tror det vil reflektere seg på nivåene under.

Hedvig Ramm-Pettersen (21)

JUSSTUDENT VED UIO, 2. AVDELING

– Det blir mer ensidig med så få menn, for det er ingen hemmelighet at kvinner og menn er forskjellige. Jeg tror forskjellene kan forklares ved at grunnskolen er mye mer lagt opp for jenter, og det viser seg at vi gjør det bedre på grunnskolen. Det har blitt utrolig høyt snitt for å komme inn på jusstudiet, og jenter har høyere snittkarakterer. Jeg tror ikke problemet er at guttene ikke ønsker å studere juss.

Amalie Høgberget (25)

ADVOKATFULLMEKTIG I BULL

– Advokatbransjen har i stor grad blitt bygget opp av menn, og er på mange måter preget av det. Det at kvinner tar større plass i bransjen tror jeg vil kunne bidra til mer fleksibilitet i arbeidshverdagen. Bransjen kan få større fokus på å prioritere familieliv, og gi en sunnere balanse mellom jobb og privatliv. Det vil kunne endre fokus fra hvor mange timer man jobber, til hvordan man jobber.

Lisa Eian (32)

EIER AV EIAN ADVOKATFIRMA

– Vi vet ikke ennå om kvinnedom- inansen vil bli problematisk for advokatbransjen. Det interessante er om det også kommer til å utgjøre en forskjell på eiersiden. Jeg driver nettverk for advokatgründere hvor vi er advokater som driver eget firma som jobber sammen for å fremme våre interesser, og også der er det en høy andel kvinner nå.

Liv Minde (37)

ADVOKATFULLMEKTIG I NORGES REDERIFORBUND, OG NESTLEDER I YA OSLO

– Utviklingen er helt snudd på hodet med tanke på hvordan det var tidligere. Det som er spennende å se, er om vi klarer å fortsette å utvikle kvinner når de er ferdig med studiene. Jeg har jobbet i en del mannsdominerte jobber, og forventningene er ulike til de ulike kjønnene.

– Jeg opplever at kvinner på et visst tidspunkt må ta et verdivalg om de ønsker å satse på karriere eller familieliv. Jeg mener det må være mulig å gjøre begge deler – også for menn. Hvis vi klarer å etablere strukturer for at begge deler er mulig, vil kjønnsbalansen utjevne seg.

Henriette Holler Omdahl (23)

JUSSTUDENT VED UIO, 2. AVDELING

– Jeg tror både inntakskravene og den store kvinnedomnansen kan føre til at færre menn søker på jussen. Ubalansen tror jeg har ført til at det har blitt litt «flink pike»-kultur på jussen, der alle skal være perfekte og klare alt. Jeg synes det er kjipt, for det hindrer at man tar flere sjanser, og det øker presset på eksamen og karakterer.

– Hvis man får inn flere menn på studiet, tror jeg trenden vil snu. Hvordan karaktersystemet er lagt opp, er nok et generelt problem ved høyere utdanning i Norge. Kanskje det er på tide å prøve noe annet?

Thale Cecilia Gautier Gjerdsbakk (26)

ADVOKATFULLMEKTIG I BULL

– Mangfold handler mye om livserfaringer. De varierer ofte etter kjønn, og det vil bli vanskeligere for advokatfirmaene å ignorere kvinnelige livserfaringer i jakten på de gode talentene når vi ser at det kommer en mye større bølge av kvinnelige jusstudenter som skal ut i arbeidslivet.

– Jeg håper det vil føre til strukturelle endringer i advokatfirmaene som gjør at det vil legges bedre til rette for at også kvinner skal kunne bli i advokatfirmaene lenge. At man får til at en arbeidshverdag som tidligere var bygget av og for menn, nå blir en arbeidshverdag bygget av og for både menn, kvinner og alle imellom der. Samtidig må man ikke undergrave ulempene ved manglende mangfold.

Charlotte Hellum Bye (24)

ADVOKATFULLMEKTIG I ADVOKATFORENINGEN

– Hvis det er et problem å ha en mannsdominert advokatbransje, vil det kunne bli et tilsvarende problem om den blir kvinnedominert. Mangfold og likestilling er viktig uansett, og går begge veier. Kanskje bør man ta grep allerede i studieopptaket, men jeg er ikke for kjønnskvotering. Det er viktig at det kommer flinke folk inn på studiet og til advokatbransjen, men jeg tror at mindre mangfold kan være både en faglig og en sosial ulempe.

Ole Morten Sundby (29)

ADVOKATFULLMEKTIG I HAAVIND

– Mangfold har i seg selv en verdi, og jeg tror man har stor nytte og glede av å ha en arbeidsplass bestående av ulike erfaringer og perspektiver. Jeg synes også det er viktig å få frem at advokatrollen kan fylles på veldig mange måter. Vi har et felles etisk rammeverk, men det er stor frihet til å selv bestemme hvordan en ønsker å fylle handlingsrommet som dette gir. Det er ikke én måte å være en god advokat på.

– Når man får en overrepresentasjon av noen av de delene en advokat kan være, er nok det noe man bør jobbe med. Nå har advokatyrtket historisk sett vært mannsdominert, og jeg tror en økt andel kvinner vil være med på å løfte hele standen.

Ser bevisst etter menn

Flere kvinner enn menn søker på advokatfullmektigstillinger i Advokatfirmaet Ræder, men firmaet etterstreber å rekruttere like mange menn som kvinner.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Vi ønsker et mangfold på alle arenaer der vi skal ta beslutninger, og er bevisste på kjønnsbalansen. Hos oss skal det være høyt under taket, og vi skal utfordre hverandre med ulike synspunkter. Det er derfor positivt med jevn kjønnsbalanse og ulike bakgrunner, noe som også er et viktig signal ut mot klientene, sier managing partner Tone Kaarbø.

Trainee-ordningen er firmaets primære rekrutteringskilde.

– Vi etterstreber å ansette like mange menn som kvinner, og det klarer vi. Akkurat nå har vi like mange kvinner og menn blant fullmektigene. Det er ikke noe nytt at det er flere kvinner som uteksamineres enn menn, så dette er et tema vi har hatt et bevisst forhold til lenge, sier Kaarbø.

De mannlige nyutdannede som søker seg til Ræder, er ikke noe dårligere kvalifisert enn kvinnene.

– Vi har ikke behov å senke kravene for å få inn menn, men det er en ujevnheter i søknadsstrømmen.

Også i sammensetning av interne team, er firmaet bevisst på å tilstrebe en kjønnsbalanse.

– Vi mener dette gir best verdi for kundene våre, og et bedre arbeidsmiljø, sier Kaarbø.

VIL HA FLERE KVINNELIGE PARTNERE

Firmaets HR-sjef Kristin Sandvik Vogt-Jacobsen forteller at nærmere seksti prosent av fullmektigene og advokatene i firmaet er kvinner, mens blant partnerne er kvinneandelen 28,5 prosent.

– Det er svært viktig for oss å legge til rette for et arbeidsmiljø som gir like muligheter for karriere, uavhengig av kjønn. Vi er også bevisste på å rekruttere personer med ulik bakgrunn, sier Vogt-Jacobsen.

De to forteller at firmaet i lengre tid har jobbet målrettet for å få flere kvinner inn i partnerskapet.

– Vi har opplevd at senioradvokater som vi ønsket å ha som partnere, har sluttet for å gå in-house. Det synes vi er synd. Det kan være mange årsaker til dette som ikke har noe med kjønn å gjøre. Men vi skulle ønske at de i stedet hadde tatt sats og prøvd partnerrollen, sier Kaarbø.

Hun er firmaets første managing partner.

Advokatfirmaet Ræder

• Etablert i 1949.

• 51 advokater, derav 23 partnere, og 11 advokatfullmektiger.

• Norges 26. største advokatfirma målt i omsetning.

• Omsatte for 147,9 millioner kroner i 2021.

• Fullservicefirma innenfor forretningsjuss med fokus spesielt på eiendom, finans / forsikring, handel / retail, teknologi, transport og logistikk.

• Holder til i Bjørvika i Oslo.

– Å være partner er bedre enn mytene skulle tilsi. Du styrer ressursene, og har stor grad av fleksibilitet, større enn på lavere nivåer. Dette vil flere kvinner erfare når de kommer opp i systemet, sier Kaarbø.

Flere av partnerne i Ræder er småbarnsforeldre.

– De er gode og viktige forbilder som viser at karriere og familieliv fint lar seg kombinere. De unge i dag er i større grad enn før opptatt av fleksibilitet og å ha god balanse mellom jobb og fritid.

MENN IKKE MER OFFENSIVE

De to er enige om at kjønnsbalansen på studiet er en samfunnsutfordring.

– Jeg tror det ville være fornuftig å vurdere ulike alternativer for opptak, utover karakterene fra videregående. Det er vanskelig å si hva som er riktige tiltak, sier Skaarbø.

De har ikke merket noen større forskjeller i væremåten til de mannlige og kvinnelige studenter.

– Vår opplevelse er at forskjellene er individuelle, ikke knyttet til kjønn. Vi har offensive kvinner og forsiktige menn, og vice versa. Så vi kan ikke si at tendensen heller i en bestemt retning, sier Vogt-Jacobsen. •

– Jusstudentene er ofte bevisste på hva de ønsker allerede tidlig på studiet. Noen er inntatt fire, fem opphold for å finne ut hvor de trives, og hva de ønsker å jobbe med, forteller Kristin Sandvik Vogt-Jacobsen og Tone Kaarbø.

BARNEFORDELING: — Ofte total kvinnedominans

Jorunn Løvseth og Karianne Tilseth Berg startet opp i en mannsdominert bransje, men i årenes løp har det skjedd store endringer. Nylig fikk de bare kvinnelige søkere til en utlyst stilling. Foto: Privat

”
Særlig i saker der far ikke får medhold, kan overrepresentasjonen av kvinner kunne gi næring til en kritikk av hele systemet.

På enkelte områder i jussen er kvinner sterkt overrepresentert, for eksempel i saker om barnefordeling. Kjønsdelingen i jussen er betenkelig, advarer advokater.

TEKST: NINA SCHMIDT

Advokat Karianne Tilseth Berg i Advokatfirmaet Strand i Trondheim har lang erfaring med familiesaker, og er også fast bistandsadvokat i Trøndelag tingrett og i Frostating lagmannsrett. Hun har erfart at kjønnsbalansen er skjev innenfor enkelte fagområder i jussen.

— I mange saker om barnefordeling er dommeren en kvinne, partenes advokater er kvinner, og den sakkyndige er kvinne. Jeg tror ikke at dette har noe å si for hvilke avgjørelser som fattes, men det kan ha noe å si for tilliten til systemet, sier Tilseth Berg.

Hun sitter i Advokatforeningens hovedstyre, og er

engasjert i advokatbransjens utvikling. Hennes kollega, advokat Jorunn Løvseth, er spesialisert innen fast eiendom, men jobber også med familie, arv og skifte, og med straffesaker. Hun er enig i bekymringen.

— Særlig i saker der far ikke får medhold, kan overrepresentasjonen av kvinner kunne gi næring til en kritikk av hele systemet, sier Løvseth.

— Dersom det kan brukes som et ekstra argument mot avgjørelsen at alle de profesjonelle partene var kvinner, så er dette uheldig, mener de to.

VIKTIG FOR MILJØET

Berg og Løvseth er begge partnere, og forteller at Advokatfirmaet Strand har ligget i front på mange områder: Det var tidlig ute med å ansette kvinner den gang advokatbransjen var totalt mannsdominert, og det har nå en kvinnelig, daglig leder.

— Vi har i alle år vært opptatt av kjønnsfordeling, og mener at arbeidsplasser har forutsetninger for å få et godt arbeidsmiljø dersom kjønnene er noenlunde likt representert.

Da firmaet deres nylig skulle ansette en ny advokat, fikk de bare kvinnelige søkere.

— Dette er i seg selv ikke noe problem for vårt firma akkurat nå. Men generelt kan dette bli en utfordring i fremtiden. Enhver type arbeidsplass er avhengig av å ha variasjon både med tanke på kjønn og alderssammensetning, også i advokatbransjen og i domstolen, påpeker de.

KAN GI ØKTE LØNSSKILLER

At kvinner dominerer innenfor flere områder — for eksempel som bistandsadvokater og i barnesakene — kan føre til at enda flere menn forlater privatjussen, noe som også kan gi økte lønnsforskjeller, tror de.

— I forslaget til statsbudsjett for 2023 øker retts hjelpssatsen bare med 19 kroner timen. Realiteten er at advokater som jobber på familierettens område, eller med barnevern, menneskelige relasjoner, straff og andre saker på offentlig sats, ikke får noen lønnsøkning til neste år. Dette bidrar til økte forskjeller i bransjen, sier Berg.

Dette kan igjen føre til at enda flere menn velger forretningsjuss i stedet for familiejuss, tror hun.

— Dette ser vi allerede konturene av.

Å snu kjønnsbalansen på fakultetene vil være en stor utfordring, mener Berg og Løvseth.

— Allerede fra tidlig barneår er systemet mer tilrettelagt for jenter. Man belønner flinke «A4»-barn, og det ser ut til å være jentene som forstår systemet best og klarer å utnytte det. En del faller utenfor rammene, og får aldri satset på juridisk utdanning. I utlandet har mange studieretninger opptaksprøver, eller referanser som inntakskrav. Dette kan kanskje også være en farbar vei i Norge. •

»

Bestill
tilgang på
juridika.no

post
@juridika.no

Bøker fra Juridika

På Juridika finner du Universitetsforlagets jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte lovkommentarer samlet på ett sted.

Juridika

en tjeneste fra Universitetsforlaget

Advokatfirmaet Strand

- Etablert i 1994.
- Elleve advokater, av disse er seks partnere.
- Arbeider innenfor de fleste juridiske områder.
- Holder til i Trondheim sentrum.

- Utfordring å opprettholde kjønnsbalansen

Å rekruttere like mange menn som kvinner er ikke noe problem for Wikborg Rein. Likevel ser firmaet kjønnede skjevheter andre steder, særlig innenfor enkelte stillingskategorier og fagområder.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

– En fordel med en jevn kjønnsfordeling fra bunnen av, er at det skaper en større bevissthet rundt mangfold og muligheter i hele organisasjonen, sier Jørgen Vangsnes.

Vi ligger ganske nøyaktig på 50/50 når det kommer til kjønnsbalanse i nyansetel­ser. Det betyr at det er en skjevhet sammenliknet med hvordan det er på studiet, hvor det er en klar overvekt av kvinner. Men vi er ikke bekymret for at pendelen har tippet for langt, og at det er for mange kvinner. Det er det ikke grunnlag for, sier Jørgen Vangsnes.

Han har nylig tatt over som rekrutteringsansvarlig i Wikborg Rein. Der arbeider det i dag 69 advokatfullmek­tiger, hvorav 31 kvinner og 38 menn.

– Vi følger kontinuerlig med på tall

knyttet til kjønnsutvikling i advokatbransjen. Vi er opptatt av at våre ansatte skal reflektere mangfoldet i samfunnet vi opererer i, samt mangfoldet på jusstudiet. Siden rekrutteringen om lag er delt på midten når det gjelder kjønn, trenger vi ikke ha kjønn som en egen faktor vi ser etter spesifikt, forteller han.

Derimot er firmaet veldig oppmerksomme på hvor det kan ligge eventuelle skjevheter andre steder, ifølge Vangsnes.

– Særlig på enkelte fagområder, og ikke minst frafall utover i karriereløpet. Det må vi være oppmerksomme på. For eksempel har vi sett at det er for få kvinner innenfor prosedyre og tvis-

teløsning, særlig på partnernivå. Vi må finne ut hvor skoen trykker, og hva vi kan gjøre med det. Her er initiativ som gruppen «Kvinner i skranken» og undersøkelsen «Mangfold i voldgift» med på å skape bevissthet, sier han.

– Hadde det vært en stor skjevhet i rekrutteringen av nyansatte, hadde det åpenbart vært behov for å ta noen grep. Vi ser det som en større utfordring å sørge for at den balansen vi har nå opprettholdes på tvers av stillingskate­gorier og fagområder.

TYDELIGERE KRAV FRA NYANSATTE
Vangsnes tror ikke det er noen fare for at

det vil bli et skadelig overtall av kvinner i advokatbransjen, men han ser samti­dig ingen god grunn til at det ikke skal bli en like stor andel kvinner som menn så lenge rammebetingelsene tillater det.

– Det betyr også at noen fagområder kan bli kvinnedominert. Det er ikke noen grunn til at det ikke skal bli sånn, sier han.

For Wikborg Rein, som de fleste andre advokatfirmaer, er rekruttering helt avgjørende. – Derfor er vi opptatt av å følge med på de trendene som er, fortsetter partneren.

I tillegg til en økt andel av kvinner, ser advokatfirmaet særlig tre trender i rekrutteringsarbeidet.

– For det første stilles det høyere krav til ledelse og til oppfølging fra nyansattes side nå enn før. Det må vi levere på. Det har nok en sammenheng med at strukturene har blitt mindre formelle, og at det legges mindre vekt på ansiennitet. Et konkret utslag ser vi ved at flere stiller spørsmål om arbeidsmiljø og utviklingsmuligheter allerede i intervjufasen.

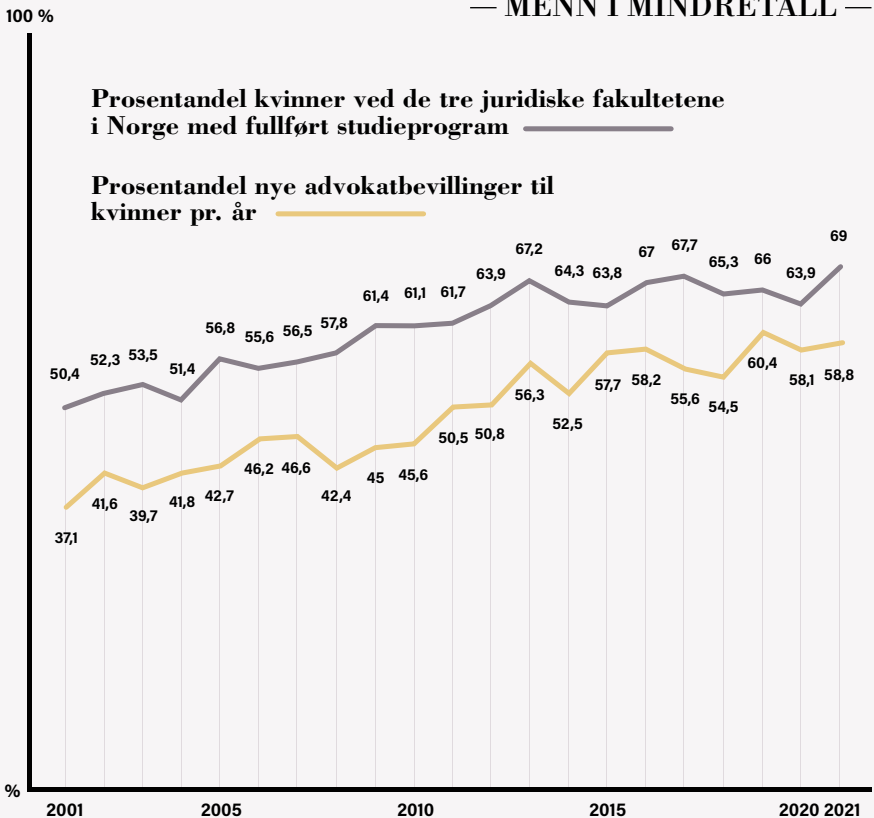
– Det utfordrer oss på en del ting, og vi tar den utfordringen blant annet i form av prosjektlederkursing – ikke bare for partnere og seniorer, men også for andre i organisasjonen, slik at man tidligere skal kunne håndtere selvstendige oppdrag. Det er også en større bevissthet knyttet til fleksibilitet og til å kunne påvirke sin egen arbeidshverdag.

KARRIERELØP

For det andre er det også mer fokus på ulike former for karriereløp, forteller Vangsnes. – At det skal være mulig å ha forskjellige ambisjoner, og at det ikke bare er én måte å være advokat på. Det legger vi til rette for i form av

Prosentandel kvinner ved de tre juridiske fakultetene i Norge med fullført studieprogram

Prosentandel nye advokatbevillinger til kvinner pr. år

Kilde: NOKUT og Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

ulike stillingskategorier som kan fange opp ulike ønsker, og som også skal kunne fange opp ulike livsfaser.

Både stillingene som senioradvokat og specialist counsel er innrettet slik at man skal kunne jobbe med mer selvstendig ansvar og prosjektlederopp­gaver, konkretiserer han.

– Jeg mener det er positivt at det er rom for flere forskjellige måter å være advokat på, og at det er ulike individuelle preferanser knyttet til hvordan man vil jobbe.

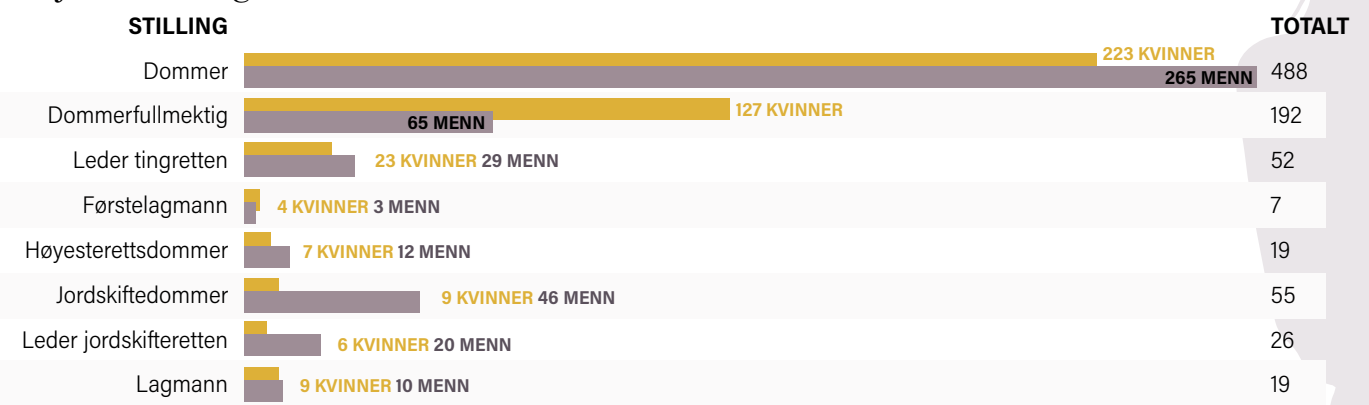
ANSETTER TIDLIGERE

En tredje tendens er at man ansetter mye tidligere nå enn før, ifølge Vangs-

nes. Altså er det flere som tilbys jobb mye tidligere på studiet.

– Det er vanskelig å si hva akkurat dette skyldes. Vi har en holdning om at det er lurt å holde igjen fordi det er fornuftig at studentene er best mulig orientert, at de kjenner til ulike firmaer og dermed kan gjøre et valg som treffer best mulig både for dem og for oss. Det er naturlig å tenke at tidligere tilbud skyldes sterk konkurranse, men samtidig ser vi også at mange takker ja til tidlige tilbud. Dermed skyldes ikke tendensen kun at det er arbeidstakers marked, det ser ut til å være en gjensidig interesse. Vår holdning er nok likevel at det kan være lurt å holde litt igjen. •

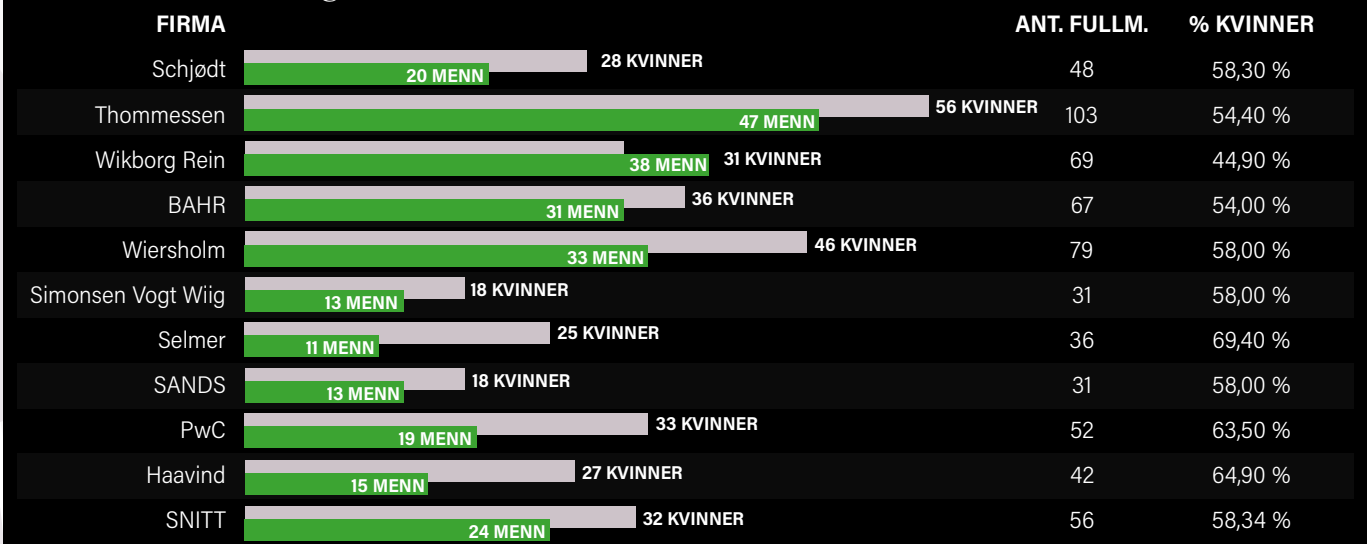
Kjønnsdeling i domstolene

Kilde: Domstoladministrasjonen

Advokatfullmektiger i de 10 største advokatfirmaene

Kilde: Firmaene

– Det er svært utfordrende å skulle lage et opptakssystem som sikrer mangfold på alle fronter, mener dekan Karl Harald Søvig ved UiB.

– Nye problemer oppstår om karaktersystemet skrotes

– Dersom økt mangfold er målet med et nytt opptakssystem, er det mer enn bare kjønnsbalanse som må under lupen, mener dekan Karl Harald Søvig ved Det juridiske fakultet i Bergen.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

På jusstudiet i Bergen var det 68 prosent kvinner som hadde oppstart på første studieår denne høsten. Dette tallet har ligget jevnt rundt 70 prosent de siste årene.

Dekan Søvig mener den skjeve kjønns sammensetningen på jusstudiet har røtter tilbake i grunnskolen og videregående, der gutter på generelt grunnlag presterer dårligere enn jenter.

– Vi vet at guttene ikke greier å matche jente-

nes karakterer når det søkes på høyere utdanning, så det grunnleggende problemet når det kommer til kjønnsbalanse på dette nivået ligger nok i opptakskriteriene. Guttene som kommer inn på jusstudiet presterer like godt som jentene karaktermessig, så her er det ingen vesensforskjeller mellom kjønnene som sådan.

FLOKKMENTALITET UTEN KJØNSSAPPELL

Sterk kjønnsbalanse i den ene eller andre retningen vil kunne være uheldig, mener han.

– Spørsmålet vi må stille oss er hvor sterk den ubalansen må være før den faktisk er skadelig. Det vil selvsagt være problematisk om kjønnsfordelingen blir såpass ujevn at den preger måten vi tenker på – både hvilke rettslige områder vi dekker, hvilke spørsmål vi reiser og hvordan vi løser disse spørsmålene.

Det må også tas i betraktning at jusstudiet er

spesielt, og bærer like mye preg av å være en sosialiseringsspross som å være en utdanning som skjer gjennom bøkene, mener han.

– Gjennom studiet ligger mye av fokuset på å lære seg å tenke og resonnere som en jurist. For at jussen skal bli forutberegnelig for folk flest, er man avhengig av at jusstudentene opparbeider seg en type flokkmentalitet der tankesettet har røtter i de samme faste prinsippene. Dette er både funksjonelt og viktig, for det hjelper ikke at man har en innovativ advokat med glitrende løsninger hvis vedkommende aldri når frem i Høyesterett.

Denne spesielle flokkmentaliteten kan derfor anses å være resultatet av en sosialiseringsspross der kjønn ikke nødvendigvis spiller noen rolle, forklarer Søvig.

– TERSKEL FOR KJØNSSKVOTER

Flere universiteter og høyskoler i Norge har valgt å innføre kjønnskvotering. Dette er et tiltak som muligens kunne blitt tatt opp til vurdering for jusstudiet, påpeker han.

– Jeg mener likevel at det bør være en viss terskel for å lage kjønnskvoter. Det er viktig å huske på at kjønn bare utgjør en liten del av mangfoldsdebatten. Dersom opptakssystemet endres for å sikre en jevnere kjønnsfordeling, vil skjevheter på andre områder komme til syne. Det er derfor mer enn bare kjønn man må ha for øyet: Hva med for eksempel kulturell, sosial og regional bakgrunn? En studentmasse med femti-femti kvinner og menn kan være like problematisk dersom alle disse har samme etniske bakgrunn.

– MANGFOLDSDEBATTEN ER STØRRE

I USA og enkelte andre land er det et motivasjonsbrev, og ikke karakterer, som ligger til grunn for opptak til jusstudiet. Et slikt system kan ifølge Søvig være effektivt for å skape balanse i studentpopulasjonen.

– Man kommer ikke unna at det i dagens karaktersystem ligger en form for utvelgelse som ikke tar sidehensyn: Gjør du det veldig bra, kommer du inn. Så enkelt er det. Ulempen med karakterer er jo at disse til dels går i arv, slik at barn av foreldre med høyere utdanning ofte presterer bedre på videregående. En skroting av karaktersystemet kunne bidratt til å skape større variasjon i den sosiale bakgrunnen blant jusstudentene. •

”
Spørsmålet vi må stille oss er hvor sterk denne ubalansen må være før den faktisk er skadelig.

– Også i rekrutteringen av studenter for trainee-opphold er vi opptatt av likestilling. De «beste» søkerne basert på karakterer er kvinner, men vi ønsker kjønnsbalanse og vurderer derfor kandidatene bredere enn kun etter karakterer, forteller Olav Pedersen.

– Endringer kom med kvinnene

– Med en stadig økende andel kvinner som velger advokatyrtket, har viktige endringer skjedd i advokatbransjen, mener partner Olav Pedersen i Harris.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

Da Olav Pedersen begynte i Harris i år 2000 var det én kvinne og 13 menn som jobbet i firmaet. I dag er kjønnsfordelingen omtrent femti-femti i det som er blitt Vestlandets største advokatfirma.

– Både fagmiljøet og arbeidsmiljøet blir helt klart best av at kvinner og menn er representert i cirka samme skala. Som advokater hjelper vi bedrifter, kommuner og enkeltmennesker i mange forskjellige situasjoner, så for å kunne være de beste rådgiverne for klientene våre er det viktig at vi har et mangfoldig team å tilby dem, sier Pedersen.

På samme måte som i resten av samfunnet, er også advokatbransjen blitt mer likestilt, påpeker han.

– Denne utviklingen har medført at vi har vært nødt til å ta mer hensyn til balanse mellom jobb og fritid, og legge til rette for at både kvinnelige og mannlige ansatte skal kunne ha et familieliv ved siden av jobben.

OPPTATT AV BALANSE

Det er naturlig å tenke at denne utviklingen for alvor skjøt fart med kvinnes inntog i bransjen, påpeker han.

– Vi ser jo visse paralleller i at det økte fokuset på work-life-balance og den høye andelen kvinner som i dag velger advokatyrtket har skjedd innenfor omtrent det samme tidsrommet. Når flere og flere kvinner velger denne bransjen, vil endringer også tvinges frem.

Dette ser vi også i andre yrker som tradisjonelt har hatt stort arbeidspress, forklarer Pedersen.

– Det fastlegeopprøret vi har er kanskje uttrykk for noe av det samme. Kvinner er opptatt av balanse, men det er nok mennene også. Det er langt flere familier enn tidligere der begge foreldrene har karrierer. Da sier det seg selv at totalbelastningen for en familie blir altfor stor om begge foreldre jobber langt mer enn en ordinær arbeidsdag.

Da han selv begynte som advokat ved årtusenskiftet var det mennenes karriere som hadde førsteprioritet, minnes han.

– Nå ser vi verdien av familievennlige arbeidsplasser – vi vil jobbe mindre og mange måler nok fritiden som mer verdifull enn pengene. Disse viktige holdningsendringene tror jeg henger mye sammen med at kvinner og menns karrierer er langt mer likestilt enn tidligere. »

– Jeg håper det på sikt blir en jevnere fordeling mellom kjønnene på studiet, sier formann i Juristforeningen, Nina Norum.

– Gutta tar mer plass når de er få

Den skjeve kjønnsbalansen ved Det juridiske fakultetet i Oslo er ikke så bra, og kløften har vokst, forteller Nina Norum, formann i linjeforeningen ved det juridiske fakultetet, Juristforeningen.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

Hun er nå inne i sitt siste studieår, og hennes opplevelse er at det i løpet av hennes tid ved fakultetet bare er blitt færre mannlige studenter. I fjor ble 415 studenter uteksaminert fra jusstudiet ved UiO, av disse var 285 kvinner (68,7 prosent).

– Det er ikke så bra at det er så stor ubalanse, hverken for arbeidsmiljøet eller studiemiljøet, og

”

Det er ikke bra at det er så stor ubalanse, hverken for arbeidsmiljøet eller studiemiljøet.

det gir også en ubalanse i synspunkter og erfaringer, mener Norum.

I hennes kollokviégrupper har det bare vært jenter, også i gruppene som ble oppnevnt av fakultetet.

– Dette fører til at du får en mer homogen gruppe rundt deg, jeg snakker for eksempel mye oftere med kvinnelige medstudenter, sier hun.

STIKKER SEG MER UT

Hun erfarer at menn er litt mer synlige i undervisningssammenheng.

– Det er ofte guttene som rekker opp hånda og stiller spørsmål i forelesningene. Når de er få, stikker de seg også mer ut, blir tydeligere, og tar mer plass. Det er en generell observasjon jeg har gjort meg.

Også hun peker på karaktersnittet fra videregående og økte karakterkrav som en årsak til at flere kvinner enn menn kommer inn på studiet.

– Jeg tror jussen er et modningsfag, og om du ikke kommer inn, så får du ikke den nødvendige modningsprosessen. •

– Menn er flinkere til å si høyt hva de mener

I 2021 var bare snaue 26 prosent av jusstudentene ved Høgskolen i Innlandet menn. Ubalansen har klare nedsider som bør debatteres, mener tre studenter Advokatbladet har snakket med.

TEKST OG FOTO: TINIIUS SVENDSEN

Høgskolen i Innlandet på Lillehammer er en av fire utdanningsinstitusjoner i Norge som tilbyr bachelor-grad i rettsvitenskap. Derfra kan studentene blant annet søke seg videre til et toårig masterprogram i rettsvitenskap ved UiB.

I fjor ble 135 studenter tilbudt plass på bachelor-studiet på Lillehammer – hundre kvinner og 35 menn.

Den skjeve kjønnsbalansen er en utfordring på flere områder, mener tre jusstudenter Advokatbladet har snakket med.

– Studiehverdagen ville fort ha vært annerledes dersom det var flere menn. Menn er gjerne flinkere til å si hva de mener høyt, og også flinkere til å stille spørsmål og bidra under forelesninger og lignende, sier Emilie Teig fra Lillestrøm.

Hun er studentambassadør for Høgskolen, og er generelt for økt mangfold.

– Ulike kjønn vil som oftest ha forskjellige perspektiver og synspunkter på saker og ting, noe jeg tror er bra, både når det kommer til faglig utvikling, men også det sosiale miljøet. Dette gjelder for så vidt generelt. Jeg tror man har godt av å få inn ulike typer mennesker i alle sammenhenger, sier Teig.

FORDELAKTIG FOR MILJØET

En bedre kjønnsbalanse ville utvilsomt ha bedret studiemiljøet, mener Hans Herman Holst-Larsen fra Sandefjord.

Han er inne i sitt tredje og siste år ved skolen, og mener det er rimelig å ha ambisjoner om å utjevne kjønnsbalansen.

– Jeg mener det er nokså klart at en jevnere balanse vil være fordelaktig for studiemiljøet, både når det kommer til det sosiale, men også det faglige. Mennenes mulighet til å finne sin plass blir innskrenket når andelen menn er såpass lav, og dette gir fort uheldige utslag når det kommer til deltakelse i både det sosiale og faglige, sier 22-åringen.

Marko Hegrund er fra Oslo, og går også tredjeåret ved Høgskolen. Han mener at ubalansen har særlig innvirkning på det sosiale.

– For min del har denne ubalansen lite, om noe, å si for det faglige. For den sosiale biten, derimot, betyr det en del. Menn omgås ofte andre menn, og som følge av undertallet, er det naturlig at vennekretsene blir små og få. Kvinner, derimot, danner større vennegjenger, sier han.

ENDRING MÅ TIL

Hegrund tror at begge kjønn er like interessert i å studere rettsvitenskap, og at det er opptakssystemet som setter kjepper i hjulene for mennene.

Hans Herman Holst-Larsen og Marko Hegrund.

– Kvinner har en klar tendens til å få bedre karakterer enn menn på videregående skole, og det legges i liten grad til rette for de biologiske forskjellene som eksisterer mellom kjønnene. Når gode karakterer er en forutsetning for å komme inn på jusstudiet, tenker jeg at det er de høye poenggrensene som fører til ubalansen, sier han.

En bedre kjønnsbalanse på jusstudiet vil kreve langsiktig jobbing og en kombinasjon av flere tiltak, mener de tre.

– Ett alternativ er å åpne opp for at flere skoler skal kunne tilby studier i rettsvitenskap. Flere skoler fører til flere studieplasser, noe som igjen fører til lavere poenggrenser, sier Hegrund.

– Generelt sett kan man vurdere å åpne opp igjen for å ta juridiske emner som privatist. Ettersom det ikke er noen nødvendig sammenheng mellom gode videregående-karakterer og juridiske evner, vil en slik løsning kunne gi menn muligheten til å vise at de også fortjener en plass i jussens verden, mener han.

Holst-Larsen mener positiv særbehandling av mannlige søkere er én mulighet.

– Dersom man innfører kjønnspong for mannlige søkere, som ved opptakene til psykologi ved universitetene i Oslo og Bergen, vil vi nok innen kort tid se endringer, sier han.

Teig mener det er viktig å ta debatten.

– Det er først når man setter fokus på problemet at noe kanskje kan endres. Selv håper jeg på en stor debatt rundt ubalansen fremover, ettersom samfunnet fungerer bedre med et mangfold av mennesker på alle plan, sier hun. •

»

Helga Aune mener løsningen for å jevne ut kjønnsbalansen er fokusere på å gi barn like læringsmuligheter i barnehagen og på barneskolen. Foto: Henrik Evertsson

Mener kvotering ikke vil løse noen problemer

– Guttene er skoletaperne som underpresterer i forhold til jentene. Kvinnene vil ta over domnansen i fag etter fag, til slutt også IT-fagene. Det vil resultere i en svært tøff konkurranse for menn, sier Helga Aune.

TEKST: JONAS FOSAAS

Hun er partner i EY Tax & Law, og leder teamet som bistår virksomheter med arbeidsrett og likestilling. Tidligere har hun jobbet i 15 år som forsker ved UiO, og utgitt flere bøker innenfor arbeidsrett, utdanningsrett, og likestillings- og diskrimineringsrett.

– Det er en statistisk sannhet at menn gjør det dårligere enn kvinner på skolen. De får ikke samme læringsmuligheter på skolen og barnehage, og

det skaper ulike forutsetninger for utviklingen videre i høyere utdanning, mener Aune.

PROBLEMET STARTER TIDLIG

Hun tror ikke kvotering er løsningen på den store kjønnsbalansen på jusstudiet. Det må tas tak i utfordringene som starter allerede i barndommen, mener hun.

– Dette betyr ikke at jeg ikke ser at kvotering er et mulig rettslig virkemiddel, men poenget er at vi må ta tak i den underliggende årsaken til det statistikken forteller oss.

– Det er en menneskerett at alle skal ha like muligheter til utdanning, men det blir ikke praktisert like læringsmuligheter på skole- og barnehagenivå. Du kan kvotere deg blå, og late som at kjønnsbalansen ikke henger sammen med skolesystemet og kulturen i samfunnet, men det vil ikke løse noe på sikt.

Hun mener samfunnets ulike behandling av kvinner og menn gjennom oppveksten gir ulike læringsmuligheter og gir ulike forutsetninger for å lykkes i høyere utdanning.

– Hele verden har den samme utfordringen der gutter underpresterer i forhold til jenter i skolen. Man finner ingen store forskjeller på hjernen til kvinner og menn som forklarer denne forskjellen. Basert på kultur behandler vi kjønn forskjellig, og det gir ulike ferdigheter, sier Aune.

I boken «Like læringsmuligheter for jenter og gutter i barnehage og skole» fremstiller hun praktiske eksempler på aktiviteter og læringsmetoder som sikrer barn like læringsmuligheter.

– En bredere pedagogisk inngang til undervisning på tidlig stadium vil få flere barn med seg i læring. Dette vil gagne begge kjønn, og kan på sikt jevne ut de store forskjellene, sier hun.

LIKE LÆRINGSMULIGHETER I ARBEID

Aune tror at kvinnes overrepresentasjon i studiene med høyest karaktersnitt, vil fortsette.

– Den store kvinneoverrepresentasjonen på studiet vil føre til at konkurransen for menn på studiet vil bli veldig stor.

I arbeidslivet er hun opptatt av at lederne er bevisste på å gi alle de ansatte like muligheter til å utvikle seg faglig og erfaringsmessig.

– Det er lederens ansvar å jobbe systematisk for å utvikle sine ansatte mest mulig, og det krever trening og opplæring av ledere. Norsk lovgivning er genialt god på dette området med aktivitets- og redegjørelsesplikten i likestillings- og diskrimineringsloven. Verktøyet er der rettslig og i teknologiske verktøy, men lederen må være bevisst på å bruke dette riktig, sier hun. •

— JU\$NYTT —

Nr. 6/2022

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmedlings tjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Finansavtalerett: Banken må dekke det vesentligste av tapet etter «Olga-svindel»

Høyesteretts enstemmige dom 13. september 2022 - **HR-2022-1752-U** - gjaldt en banks ansvar overfor en kunde etter at svindlere fikk kunden til å røpe konfidensielle opplysninger som førte til fire uautoriserte betalinger på fem minutter fra hennes konto på til sammen 240.336 kroner.

Banken fikk avverget deler av beløpet, slik at tapet ble 153.240 kroner. «Olga-svindel» går ut på at eldre personer blir oppringt av noen som utgir seg fra å være fra banken, for så å bli lurt til å gi fra seg personnummer, koder og passord. Navnet «Olga-svindel» kommer av at svindlerne ofte har plukket ut navn som var populære for mange år siden.

Hovedspørsmålet var forståelsen av *forsettkravet* i finansavtaleloven § 35 tredje ledd tredje punktum, det vil si om kunden hadde handlet forsettlig og derfor måtte dekke hele tapet selv.

Etter avtale om BankID har kunden plikt til ikke å røpe kode og passord, heller ikke til banken eller politiet. Under svindelen trodde kunden at hun snakket med en representant for banken. Hun var ikke klar over at hun etter avtalen om BankID ikke kunne gi koden og passordet til ansatte i banken.

Ut fra ordlyden og oppbyggingen av finansavtaleloven § 35 tredje ledd, kom Høyesterett til at det kreves at kunden må ha vært klar over pliktbruddet for å kunne bli rammet av § 35 tredje ledd tredje punktum. Da lagmannsretten hadde kommet til at kunden trodde hun snakket med en representant for banken og ikke var klar over at hun ikke hadde rett til å gi kode og passord til ansatte i banken, fant Høyesterett at hun ikke hadde handlet forsettlig.

Men da kvinnen hadde vært grovt uaktsom, måtte hun betale egenandel på 12.000 kroner, jf. § 35 tredje ledd andre punktum. Banken må følgelig betale henne 141.240 kroner.

Dommen er prinsipielt viktig, og avklarer et stykke på vei forsettskravet i finansavtaleloven § 35 tredje ledd tredje punktum. Det må antas at dommen får konsekvenser for andre «Olga-svindel»-saker. Dommen er for øvrig den andre HR-dommen i favør av forbrukeren ved misbruk av BankID, jf. HR-2020-2021-A.

Dommere: Hilde Indreberg, Aage Thor Falkanger, Wenche Elizabeth Arntzen, Espen Bergh og Borgar Høgetveit Berg. **Nøkkelavsnitt:** 50-51.

Erstatningsrett: Forskrift om kapitaliseringsrente trådte i kraft 1. oktober 2022 – høyere erstatninger

Det er i henhold til skadeserstatningsloven § 3-9 andre ledd fastsatt **FOR-2022-08-26-1482** om kapitaliseringsrente etter skadeserstatningsloven, som trådte i kraft 1. oktober 2022. Det er fastsatt to kapitaliseringsrenter på henholdsvis 2,5 og 1,5 prosent. Den laveste kapitaliseringsrenten gjelder når midlene skal forvaltes etter vergemålsloven, jf. vergemålsloven § 51 første ledd.

Forskjellen utgjør ett prosentpoeng som kan ha stor økonomisk betydning

særlig ved høye erstatningsutbetalinger. I 2014 kom Høyesterett til at renten som hovedregel skal være 4 prosent, jf. Rt-2014-1203. Dette innebærer at erstatningsutbetalinger etter forskriften vil føre til høyere erstatninger. Eksempel: Årlig tap 50.000 kroner. Antall år 40. Rente 4 prosent kr 1.009.044 - 2,5 prosent kr 1.270.635. Differanse kr. 261.591, en økning på 25,92 prosent.

Kapitaliseringsrentene får anvendelse for personskadeerstatning som utmåles

etter 1. oktober 2022. Formelt gjelder kapitaliseringsrenten på 2,5 prosent kun ved erstatning etter skadeserstatningsloven.

Det er foreløpig ikke gjort endringer når det for eksempel gjelder yrkesskadeerstatning. Men det er spørsmål om ikke forsikrings selskapene og domstolene nå bør følge den nye kapitaliseringsrenten i slike tilfeller, jf. prinsippet om full erstatning vedrørende økonomisk tap. Hvis man også her må gå veien om en lovendring, vil det ta tid og være uheldig.

Endringslover

2. SEPTEMBER 2022

Forsvarsdepartementet

LOV-2020-06-19-77 om Etterretningstjenesten, § 7-3 (beslutning om tilrettelegging). Kapittel 7 omhandler tilrettelagt innhenting av grenseoverskridende elektronisk kommunikasjon. *Hele loven i kraft.*

16. SEPTEMBER 2022

Helse- og omsorgsdepartementet

LOV-2022-06-17-54 om endringer i legemiddeloven (legemidler til dyr). Forordning (EU) 2019/6 om legemidler til dyr er gjennomført i norsk rett. Formålet med den nye forordningen er å øke tilgjengeligheten av legemidler til dyr, effektivisere godkjenningsordningene, stimulere til økt konkurranseevne og innovasjon, bidra til et mer effektivt indre marked og styrke EUs arbeid med å bekjempe antimikrobiell resistens (AMR).

1. OKTOBER 2022

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

LOV-2020-10-30-123 om endringer i statsborgerloven (krav om ferdigheter i norsk muntlig), § 8. Det fremkommer nå av loven at alle søkere mellom 18 og 67 år må ha oppnådd nivå B1 i norsk muntlig for å kunne få innvilget norsk statsborgerskap. Se også forskrift - FOR-2022-08-26-1494 - om endring i statsborgerforskriften. Det er unntak fra kravet.

Bilansvaret: Elsparkesykkel er nå klassifisert som motorvogn

Kjøretøysforskriften § 2-5 nr. 12 femte ledd ble opphevet med virkning fra 15. juni 2022, jf. FOR-2022-05-25-920. Dette innebærer at elsparkesykkel (på ny) er klassifisert som motorvogn (små elektriske kjøretøy), og faller inn under bilansvarslovens regler om trafikksikring.

Fra 1. september 2022 gjelder *forsikringskravet* for utleide elsparkesykler (kjøretøy), jf. FOR-2022-05-23-889. Forsikringsplikten utvides til privateide elsparkesykler fra 1. januar 2023.

Strafferett: Den som er dømt for å ha overlatt bilen til en påvirket person, kan ikke samtidig dømmes for medvirkning til kjøring i påvirket tilstand

Høyesteretts enstemmige dom 13. september 2022 - **HR-2022-1753-A** - gjaldt eieren av en bil som i lagmannsretten var dømt for både å ha overlatt bilen til en uskikket sjåfør (vegtrafikkloven § 17 andre ledd) og for å ha medvirket til kjøring i påvirket tilstand (vegtrafikkloven § 22, jf. straffeloven § 15). Føreren av bilen var dømt for blant annet kjøring i påvirket tilstand.

Høyesterett kom til at det ikke var grunnlag for å anvende de to straffebestemmelsene i idealkonkurrens. Det dreier seg om bestemmelser som gjelder medvirkning til det samme primær-

Straffeprosess: Vitner uten forklaringsplikt skal ikke automatisk fritas fra å møte i retten når de meddeler at de ikke vil forklare seg.

Høyesteretts enstemmige dom 8. september 2022 - **HR-2022-1703-A** - avklarer når vitner kan fritas fra møteplikten. Saken gjaldt spørsmålet om tingretten *må* frita et vitne fra å møte til hovedforhandlingen, når vitnet meddeler at det vil benytte seg av sin rett til å nekte å forklare seg.

Saken var en straffesak om mishandling i nære relasjoner. Utgangspunktet er klart - straffeprosessloven § 108: «Enhver» som innkalles, plikter å møte som vitne og å forklare seg for retten, «med mindre annet er bestemt ved lov», jf. også § 109 første ledd første punktum.

Møteplikten håndheves strengt, jf. for eksempel Rt-1987-1420. Det er i straffeprosessloven § 126 andre og tredje ledd gjort unntak fra vitners møteplikt. Høyesterett fastslo i Rt-2004-1719 avsnitt 21 at grunnlaget for straffeprosessloven § 126 andre og tredje ledd er «bortfalt». Bestemmelsene må «anses som «foreldet»». Begrunnelsen er i stor grad knyttet til betydningen av EMK artikkel 6 og vitnets tilstedeværelse ved opplesning av politiforklaringer.

Høyesterett slo fast at utviklingen i EMDs praksis ikke er en tilstrekkelig grunn til å fravike Rt-2004-1719. Gode grunner tilsier at retten gis anledning til å fastholde vitneinnkallingen, selv om vitnet har meddelt at det vil benytte seg av retten til å nekte å avgi forklaring.

Det at Rt-2004-1719 ligger fast, innebærer at retten ikke har *plikt* til å frita et vitne fra møteplikten. Men retten *kan* etter en konkret vurdering frita vitnet fra møteplikten, jf. Rt-2004-1719 avsnitt 21 avslutningsvis. Muligheten for at bevisbildet styrkes om vitnet møter, vi da stå sentralt. Pålegg om møteplikt vil for øvrig i utgangspunktet ikke være i strid med EMK artikkel 8 - inngrep i vitnenes privatliv og familieliv.

Dommere: Bergljot Webster, Kristin Normann, Ingvald Falch, Cecile Østensen Berglund og Erik Thyness.

Nøkkelavsnitt: 29-32.

lovbruddet - kjøring i påvirket tilstand. Formålet med bestemmelsene er også det samme - å hindre uskikket kjøring og øke trafikksikkerheten. Når tiltaltes (bileierens) handlemåte gir grunnlag for domfellelse etter den spesielle bestemmelsen i § 17 andre ledd, er det denne som må anvendes.

Dommere: Hilde Indreberg, Aage Thor Falkanger, Per Erik Bergsjø, Wenche Elizabeth Arntzen og Espen Bergh. **Nøkkelavsnitt:** 36-38.

Luftrett - Montreal-konvensjonen: Det objektive erstatningsansvaret etter luftfartsloven § 10-17 skal tolkes vidt

EU-domstolen avsa 2. juni 2022 fortolkningsdom - **sak C-589/20** - som gjaldt krav om erstatning etter at en passasjer falt i trappen ved avstigning fra flyet. Saken reiste to spørsmål. *For det første* rekkevidden av flyselskapets objektive ansvar etter Montrealkonvensjonen artikkel 17, som er lovfestet i luftfartsloven § 10-17. *For det andre* betydningen av skadelidtes medvirkning etter konvensjonen artikkel 20, som tilsvarer luftfartsloven § 10-21.

Dommen er grundig omtalt i *Eurorett nr. 11/2022*, og hvor domstolens konklusjon er gjengitt som følger:

«1. En situasjon hvor en passasjer, uten påviselig årsak, faller i en mobil trapp under avstigning og dermed skader seg, omfattes av begrepet ulykke i Montrealkonvensjonen artikkel 17.

2. Montrealkonvensjonen artikkel 20 skal tolkes slik at flyselskapet bare kan fritas for ansvar i den utstrekning det kan bevises etter nasjonale prosessregler at passasjeren har opptrådt uaktsomt, forsømmelig eller ukorrekt, hensett til samtlige omstendigheter i forbindelse med at skaden oppstod.»

Domstolen tolker det objektive ansvaret etter artikkel 17 vidt, og det oppstilles ikke et vilkår om at skaden må være forårsaket av en uventet eller usedvanlig begivenhet som er utenfrakommende i forhold til passasjeren. Man kan også merke seg at domstolen ikke oppstilte noen presumsjon for at det vil være uaktsom medvirkning ikke å holde seg i gelenderet i trappen, da det kan være gode grunner for ikke å holde seg fast i gelenderet.

Barnerett: Far har normalt ikke rett til samvær når mor bor på hemmelig adresse

Høyesteretts enstemmige dom 30. august 2022 - **HR-2022-1639-A** - har avklart forholdet mellom reglene om samvær og et vedtak om adressesperring, og hvilken betydning et slikt vedtak har for samværs-spørsmålet.

Reglene om samvær og adressesperre er to selvstendige regelsett uten noen innbyrdes lovbestemt sammenheng. Barne-loven § 43 b bestemmer at den som har forbud mot å kontakte eller besøke barnet etter straffeloven § 57 og straffeprosessloven § 222 a, som den klare hovedregel ikke kan ha samvær med barnet.

Noen tilsvarende bestemmelse er ikke gitt for vedtak om adressesperre, jf. folkeregisterloven § 10-4 andre ledd og beskyttelsesinstruksen § 4. Når det gjelder forholdet mellom reglene om samvær og vedtak om adressesperre, drøfter Høyesterett dette i avsnitt 39-50. Høyesterett har i avsnitt 49 en god sammenfatning av forarbeidene og det system de to regelsettene bygger på:

«At det er truffet et vedtak om adressesperre, er ikke avgjørende for samværs-spørsmålet. Om det skal fastsettes samvær, må avgjøres av domstolene på vanlig måte etter en selvstendig og konkret vurdering etter reglene i barne-loven, der hensynet til barnets beste er det sentrale.

Domstolene skal ikke uten videre legge til grunn de vurderingene politiet har foretatt da sperrevedtaket ble truffet. Reglene om samvær og reglene om adressesperre utgjør separate og uavhengige regelsett som tjener ulike formål.

Men vedtaket om adressesperre vil likevel få betydning for samværsavgjørelsen. For det første vil grunnlaget for vedtaket - så langt det blir gjort kjent for retten og partene - kunne bidra til å opplyse samværs-saken. For det andre må vedtaket om adressesperre respekteres av domstolene når de tar stilling til om det skal fastsettes samvær.

Det er ikke i en sak om samværsrett grunnlag for å sette vedtaket til side eller se

Arverett: Digitalt skifte av dødsbo – arveloven § 88 a

Prosjektet *Digitalt dødsbo* skal gi pårørende oversikt over viktige økonomiske forhold (avdødes verdier, gjeld og bankforhold) etter en persons død. Dersom det er registrert testament i testamentsregisteret eller en tinglyst ektepakt i ektepaktregisteret, vil arvingene få opplysninger om det.

Arvingene skal også få veiledning om oppgjør-sprosessen med nødvendige papirer som skifteat-test og eventuelle fullmakter. Alt dette skal kunne ordnes digitalt.

Prosjektet er en del av et større digitaliserings-prosjekt som kalles DSOP (Digital Samhandling Offentlig Privat). De som er med i prosjektet, er blant annet domstolene, Digitaliseringsdirektoratet, finansnæringen og Skatteetaten. Etter planen skal den nye tjenesten lanseres i løpet av 1. kvartal 2024. Den første versjonen av digitalt dødsbo vil være for dem som skal foreta *privat skifte*. Offentlig skifte og uskifte skal komme i de neste versjonene. Arbeidet innebærer at det også skal lages en ny forskrift for en digital arveløsning.

bort fra det, selv om det kan hefte mangler ved vedtaket. De virkningene sperrevedtaket fører med seg, må - så lenge vedtaket ikke har falt bort - trekkes inn som premiss både for vurderingen av om samvær skal nektes og i en vurdering av hvordan et eventuelt samvær skal gjennomføres.

Av den grunn skal det mye til for at samvær i en slik situasjon skal kunne være til barnets beste. Men det er ikke utelukket og må vurderes konkret i den enkelte sak.»

Tre ting å merke seg: (1) Vedtak om adressesperre utelukker ikke automatisk samvær. (2) Domstolene skal ikke selv foreta en vurdering av om sperrevedtaket er «saklig eller tilstrekkelig begrunnet». (3) Ved adressesperre skal det mye til for at samvær i en slik situasjon skal kunne være til barnets beste.

Dommere: Jens Edvin A. Skoghøy, Hilde Indreberg, Aage Thor Falkanger, Wenche Elizabeth Arntzen og Knut Erik Sæther. **Nøkkelavsnitt:** 49, 68, 72.

Trygderett I: Virknings- tidspunktet for uføretrygd - eventuell verges rolle

Folketrygdloven er en rettighetslov (latente stønadsrettighe-
ter), men den som mener å ha rett på en ytelse, må fremsette
krav for at ytelsen skal tilkjennes, jf. folketrygdloven § 22-13
første ledd. Uføretrygd ytes vanligvis fra og med måneden et-
ter den måneden vilkårene for ytelsen regnes som oppfylt, jf.
§ 22-12 første ledd, og ikke lenger tilbake i tid enn opptil tre
måneder før den måneden da kravet ble fremsatt, jf. § 22-13
tredje ledd.

En ytelse kan likevel gis for opptil tre år før kravet om ytelsen
ble fremsatt, dersom vilkårene i folketrygdloven § 22-13 sy-
vende ledd første eller andre punktum er oppfylt. Dette gjel-
der blant annet «dersom den som har rett til ytelsen, åpenbart
ikke har vært i stand til å sette fram krav tidligere».

Sivilombudet tok i uttalelse datert 8. juli 2022 - **SOM-2022-
1139** - stilling til om det i en slik situasjon skal skje en identifika-
sjon mellom den som søker om uføretrygd og vedkommen-
des eventuelle verge, slik at retten til uføretrygd blir redusert
som følge av at vergen fremsatte kravet sent.

Når det gjelder vergens rolle, viser jeg til vergemålsloven §
20, § 21 og §§ 31 og 32. Ombudet kom til at rettighetshaveren
ikke skal identifiseres med vergen. Det ble vist til lovens ordlyd
og HR-2021-2126-A avsnitt 75, som fastslår at lovens ordlyd er
viktig på trygderettens område.

Se også avsnitt 67 om den rettskildemessige vekten av
trygderettspraksis. Ombudet kom til at NAV gav misvisende
opplysninger til rettighetshaveren. Konklusjonen ble at rettig-
hetshaveren hadde rett til etterbetaling, og at virkningstids-
punktet for kvinnens uføretrygd skulle settes tilbake til hennes
18-årsdag, det vil si ti måneder før kravet ble satt frem.

Trygderett II - EFTA-dom- stolen: Overgangsstønad er omfattet av EUs trygdeforordning

EFTA-domstolen avsa 29. juli 2022 en rådgivende uttalelse –
62022RH0002/sak E-2/22 – til Trygderetten. Saken var hvorvidt
stønadene til enslig mor og far etter folketrygdloven kapittel 15, her-
under overgangsstønad, må anses omfattet av trygdeforordningen
– (EF) nr. 883/2004 av 29. april 2004 om koordinering av trygdeord-
ninger. Siden 1994 har norske myndigheter ansett disse stønadene
for å falle utenfor trygdeforordningen.

Kort om bakgrunnen for saken: En kvinne, som er svensk stats-
borger, flyttet til Norge i 2017. Hun fremsatte i 2019 krav på over-
gangsstønad da hun ventet barn. NAV avsto kravet fordi folketrygd-
loven § 15-2 krever tre års forutgående medlemskap i folketrygden,
mens kvinnen kun hadde i underkant av to år.

Etter at NAV Klageinstans hadde stadfestet avslaget, anket kvin-
nen til Trygderetten. Det ble anført at avslaget var i strid med EØS-re-
gelverket ettersom overgangsstønad må anses som en ytelse til mor
etter artikkel 3 nr. 1 bokstav b i henhold til trygdeforordningen. Etter
forordningens artikkel 6 har hun derfor krav på å få medregnet tiden
i Sverige ved vurderingen av om hun oppfyller medlemsvilkåret i fol-
ketrygdloven.

EFTA-domstolen konkluderte med at en ytelse som overgangs-
stønad utgjør en familieytelse etter artikkel 3 nr. 1 bokstav b. I denne
vurderingen var det ikke relevant at det gjelder et vilkår om yrkes-
rettet aktivitet for fortsatt rett til den aktuelle ytelse når det yngste
barnet fyller ett år.

Som nevnt har Norge ment at overgangsstønad faller utenfor
trygdeforordningen. Man må regne med at Trygderetten vil følge
EFTA-domstolen. Det kan derfor, når det gjelder overgangsstønad,
foreligge EØS-stridige nektelser så langt tilbake som til 1994. Se
nærmere om EFTA-domstolens uttalelse i *EuroRett nr. 12/2012*.

Skatterett: Ikke tilleggsskatt for uriktig opplysning i skattemelding når ektefellen gjør feil

Skatteklagenemdas vedtak 16. juni 2022
– **SKNS1-2022-36** – gjaldt om det skulle
ilegges tilleggsskatt for uriktige opplys-
ninger i skattemelding, og hvorvidt det i så
fall forelå unnskyldelige forhold som tilsa
at tilleggsskatt ikke skal ilegges, jf. skatte-
forvaltningsloven § 14-3 andre ledd.

Det følger av § 14-3 første ledd at til-
leggsskatt som hovedregel skal ilegges
når skatteyder har gitt uriktig eller ufull-
stendig opplysninger til skattemyndig-
hetene. Konkret var det spørsmål om en
ektefelle hadde gitt uriktig opplysning når
den andre ektefellen hadde gjort en feil.

Bakgrunnen for saken i korthet: Ekte-
fellenes mindreårige barn (barn under 17
år) hadde i 2020 mottatt nesten to mil-
lioner kroner i aksjeutbytte for aksjer de
eide. Det følger av skatteloven § 2-13 at
utbytte skal skattlegges med en halvpart

hos hver av foreldrene, men foreldrene
kan kreve en annen fordeling.

Foreldrene hadde i de tre foregåen-
de år avtalt at aksjeutbytte (og formu-
en) skulle skattlegges fullt ut hos faren.
I skattemeldingen hadde skattepliktige
(kvinnen) strøket forhåndsutfylt post på
femti prosent av barns inntekts- og for-
muespost. I vedlegg var det oppgitt at
verdiene var overført til ektefelle. Det vis-
te seg imidlertid at ektefellen (mannen)
ikke hadde korrigert sin skattemelding i
tråd med dette. Kvinnen hadde følgelig
uomtvistelig gitt gale opplysninger i sin
skattemelding.

Hustruen slapp tilleggsskatt da nemn-
da kom til at hun hadde oppfylt sin opp-
lysningsplikt:

«Når ektefellene er enig om hvordan
fordelingen skal være, og skattepliktige gir

tilstrekkelige opplysninger om dette i sin
skattemelding (med vedlegg), så anser
sekretariatet at skattepliktige har oppfylt
sin opplysningsplikt etter skatteforvalt-
ningsloven § 8-1 og den s.k. Loffland-stand-
arden. At ektefellen ikke har gitt riktige
opplysninger, endrer ikke skattepliktiges
(hustruens) forhold når det først anses
sannsynliggjort at ektefellene var enige
om at hele barnets formue og inntekt skul-
le inkluderes i fars skattemelding.»

Subsidiært forelå det uansett unnskyldelige
forhold i henhold til skatteforvalt-
ningsloven § 13-3 andre ledd. Hustruen
opptrådte heller ikke som medhjelper for
mannen da ektefellen feilaktig fylte ut sin
egen skattemelding. Dette innebar at det
ikke forelå medhjelperidentifikasjon. Sa-
ken gjaldt for øvrig ikke om ektemannen
kunne vært ilagt tilleggsskatt.

Salærforskriften § 8 første ledd: Hva som skal regnes som «reisetid»

Agder lagmannsrett kom i kjennelse **LA-2022-59314**
til at tingretten hadde lagt til grunn en for snever for-
ståelse av hva som regnes som «reisetid» etter salær-
forskriften § 8 første ledd. I henhold til Justisdeparte-
mentets veiledning skal godtgjøring gis både for faktisk
reisetid og for den tid man for øvrig er borte fra kontoret
på hverdager i tiden mellom 8 og 16.

Under henvisning til LA-2014-190746 bemerket lag-
mannsretten at domstolene ser med misbilligelse på
advokater som kommer for sent, og at reglene må
praktiseres på en måte som anerkjenner advokatens
behov for en rimelig tidsmargin. Forsvareren bør gis
mulighet for i det minste å hilse på klienten og utveksle
noen få ord før retten settes. Lagmannsretten bemer-
ket at godtgjørelsen for reisefravær etter at salæret ble
halvert, ikke er så raus at det bør inspirere domstolene
til en spesielt restriktiv praksis.

Sivilprosess: Elektronisk forkynning av dokumenter fra forliksrådet må likestilles med elektronisk forkynning av dokumenter fra de alminnelige domstoler

Borgarting lagmannsretts kjennelse 31. august 2022
– **LB-2022-82046** – gjaldt om det er tilstrekkelig for
lovlig forkynning at forliksrådsdokumentene er sendt
i digital innboks, eller om dokumentet må være åpnet
av mottageren.

Lagmannsretten kom - i motsetning til tingretten -
til at det er et krav om at dokumentet må være åpnet.
Lagmannsretten går grundig inn på forarbeidene. Det
var ikke avgjørende at forliksrådene ikke eksplisitt er
nevnt i domstoloven § 163 a andre ledd.

Elektronisk forkynning av dokumenter fra forliksrådet
må likestilles med elektronisk forkynning av dokumen-
ter fra de alminnelige domstoler. Det er i kjennelsen en
grundig drøftelse av forarbeider og juridisk teori.

Strafferett: Høyesterett mener at alder var avgjørende i rasisme-sak

Høyesteretts dom 8. september 2022 – **HR-2022-1707-A** – gjaldt for-
ståelsen av straffeloven § 185 om diskriminerende eller hatefulle ytrin-
ger som fremsettes offentlig. Nærmere bestemt var spørsmålet om
uttrykket «dra tilbake til Somalia så får du det mye bedre, for der får du
ikke noe NAV», fremsatt av en voksen overfor en 16-åring, rammes av
bestemmelsen.

Høyesteretts *flertall* (Cecilie Østensen Berglund, Erik Thyness og
Bergljot Webster) kom til at ytringen var straffbar fordi den ble fremsatt
overfor et barn. Høyesterett tok utgangspunkt i at straffeloven § 185 om
diskriminerende og hatefulle ytringer må forstås i lys av grunnleggende
bestemmelser om ytringsfrihet.

Dette innebærer at det kun er kvalifisert krenkende utsagn som er
straffbare, og at det er en relativt romslig margin for smakløse ytringer.
Høyesterett slo fast at terskelen for å domfelle etter straffeloven § 185 i
utgangspunktet er den samme om ytringen rettes mot en voksen eller
et barn.

Høyesterett mente at selv om ytringen var klart sårende, smakløs og
fornærmende, ville den ikke vært kvalifisert krenkende dersom den var
fremsatt overfor en voksen.

Flertallet mente at det ved vurderingen av om utsagnet er kvalifisert
krenkende, må legges betydelig vekt på at uttalelsen var fremsatt av en
voksen overfor en mindreårig. Det vises til at små barn og ungdommer
er sårbare for ytringer som knytter seg til deres etnisitet, og at barn
og unge med minoritetsbakgrunn rammes ekstra hardt av rasistiske
utsagn.

Ytringen ble ansett for å være helt i grenseland av hva som er straff-
bart av uttalelser overfor barn. Fordi lagmannsretten hadde en util-
strekkelig beskrivelse av tiltaltes forsett, måtte både lagmannsrettens
og tingrettens dommer med hovedforhandling oppheves.

Lagmannsretten skulle vurdert om tiltalte bevisst tok det standpunkt
at han ville fremsette ytringen selv om fornærmede skulle være under
18 år. Saken må derfor behandles på nytt i tingretten.

Mindretallet (Kristin Normann og Ingvald Falch) mente at ytringen
ikke var straffbar. Mindretallet var enig med flertallet i at den fremsatte
ytringen var sårende, smakløs og fornærmende, men kom likevel til at
den lå under terskelen for hva som omfattes av straffeloven § 185.

Dommen gir veiledning for forståelsen av straffeloven § 185 når for-
nærmede er mindreårig. Nøkkelavsnitt: 21, 27, 28, 30.

Førsteamanuensis Anine Kierulf omtalte dommen i Dagens Næ-
ringsliv 24.09.22: «Det denne dommen avklarer, er behovet for at Stor-
tinget nå tar en skikkelig gjennomgåelse av hva det egentlig vil med
§ 185. Skal den primært være et samfunnsvern mot det hat ytringer kan
skape mot utsatte minoriteter, eller skal den beskytte mot ordinær, men
minoritetsrettet offentlig personsjikaner.»

Borettslagsloven: Ikke krav om varsel etter tvangsfullbyrdelsesloven § 4-18 ved begjæring om fravikelse etter borettslagsloven § 5-23

Borgarting lagmannsrett har i kjennelse 4. august 2022 - **LB-2022-106162** - slått fast at det ikke gjelder et vilkår om varsel etter tvangsfullbyrdelsesloven § 4-18 ved begjæring om fravikelse etter borettslagsloven § 5-23. Lagmannsretten bygget på forarbeidene og juridisk litteratur.

Sivilprosess - rettmegling: Bevisforbudet i tvisteloven § 8-6 og hva partene og rettsmegleren kan forklare seg om

Som det fremgår av ordlyden i tvisteloven § 8-6 om bevisforbud og taushetsplikt, gjelder første ledd for partene, mens andre ledd gjelder for andre enn partene, inklusive rettsmegleren.

Bevisforbudet i § 8-6 første ledd første punktum er absolutt, med mindre det omfattes av andre punktum, som inneholder to unntak, jf. Rt-2015-1213 avsnitt 18.

Et av unntakene er at partene «ikke [er] avskåret fra å gi opplysninger [...] om forslag til minnelig løsning som er protokollert etter § 8-5 femte ledd». Paragraf 8-5 femte ledd tredje punktum bestemmer at «[e]n part som setter fram et forlikstilbud, kan kreve dette protokollert».

Partene kan «gi opplysninger [...] om» tilbudet, og ordlyden åpner for mer enn bare å referere den protokollerte teksten. Det avgjørende er om tilbudet er protokollert, og både tilbud som parten selv har fremsatt, og tilbud fremsatt av motparten omfattes.

Både forståelsen av tvisteloven § 8-6 og spørsmålet om hva som skal til for at partene i en rettsmegling har inngått rettslig bindende avtale om tvistegjenstanden, er prinsipielt og praktisk.

Illustrerende her er Hålogaland lagmannsretts dom **LH-2022-4815**, som gjaldt krav fra arbeidstager om at oppsigelsen er ugyldig og erstatning. Saken var delt, og spørsmålet var om partene i rettsmegling hadde inngått rettslig bindende avtale om tvistegjenstanden. Lagmannsretten kom til at bindende avtale ikke var inngått, blant annet fordi partene ikke var enige om alle vesentlige punkter.

Man kan merke seg at lagmannsretten under saksforberedelsen avsa kjennelse om hva partene og rettsmegleren kunne for-

klare seg om vedrørende det som skjedde under rettsmeglingen. *Kjennelsen er inntatt i dommen.* Det er etter mitt syn en grundig og god kjennelse som inngående belyser forståelsen av tvisteloven § 8-6. Dommen er rettskraftig da anke til Høyesterett ikke ble tillatt fremmet. Lagmannsrettens oppsummering:

«Partene kan forklare seg om innholdet i protokollerte tilbud, hvordan det ble formidlet og hvordan det eventuelt ble akseptert. Partene kan også forklare seg om andre faktiske forhold i den utstrekning det belyser hvorfor eller hvorfor ikke avtale er inngått, hvorfor eller hvorfor ikke den eventuelle avtalen får virkning for hovedsaken, hvorfor eller hvorfor ikke den eventuelle avtalen har falt bort etter regelen om re integra og hvorfor eller hvorfor ikke den eventuelle avtalen er ugyldig etter avtaleloven § 36.

Partene kan derimot ikke forklare seg om hva som ellers kom frem under rettsmeklingen.

Partene kan selvsagt heller ikke forklare seg om rettsanvendelsen.»

Når det gjelder rettsmegleren, er hovedregelen at rettsmegleren «plikter å bevare taushet om det som foregikk under rettsmeklingen». Rettsmegleren kan «likevel forklare seg om en avtale er i samsvar med det partene var enige om under rettsmeklingen», jf. tvisteloven § 8-6 andre ledd.

Umiddelbart kan det synes som at avtale må være inngått. Men lagmannsretten uttalte at ofte vil det være en smakssak om man ser det som et spørsmål om avtale er inngått, eller forutsetter at avtale er inngått, og heller tolker avtalen. Det kan også være en flytende overgang til ugyldighet.

§ Ny voldserstatningslov trer i kraft 1. januar 2023.

Det er i statsråd 23.09.2022 bestemt at lov 17. juni 2022 nr. 57 om erstatning fra staten til voldsutsatte (voldserstatningsloven) trer i kraft 1. januar 2023. Fra samme tidspunkt oppheves voldsoffererstatningsloven - lov 20. april 2001 nr. 13.

Ny lov medfører endringer som vil kunne få betydning for voldsutsatte personer og deres rett til voldserstatning. Det er blant annet gjort endringer i kravene til hvor en voldshandling har skjedd, hvilke voldshandlinger en kan få erstatning for og når fristen for å søke om erstatning utløper.

NB! Personer som har vært utsatt for en voldshandling, men som ennå ikke har søkt om erstatning, bør undersøke hva endringene vil medføre for dem, og om det er nødvendig å søke om erstatning *før 1. januar 2023* for å ha rett til erstatning fra staten. Forarbeider: Prop. 238 L (2020-2021) og Innst. 310 L (2021-2022).

De viktigste endringene:

Når må man søke?

Det vil ikke lengre være nødvendig å søke om voldserstatning når domstolen har tilkjent erstatning i en straffesak, men det må fremmes krav om utbetaling av voldserstatning til Kontoret for voldsoffererstatning innen seks måneder etter rettskraftig dom.

Dette innebærer at dersom det 1. januar 2023 har gått lengre tid enn seks måneder siden domstolen tilkjente erstatning, vil rett til er-

statning ha falt bort. Dersom man ønsker voldsoffererstatning, må man følgelig fremme søknad om dette før 1. januar 2023.

Dersom erstatningskravet ikke er behandlet i en straffesak for domstolene, men man likevel ønsker voldserstatning, må man etter ny lov søke om voldserstatning innen ett år etter at straffesaken ble endelig avgjort. Dette betyr at dersom det 1. januar 2023 vil ha gått lengre tid enn ett år siden straffesaken ble endelig avgjort, og man ønsker voldsoffererstatning, må man fremme søknad om dette før 1. januar 2023.

Hvor må voldshandlingen ha skjedd?

Ny lov gjelder for handlinger som har skjedd mens både skadevolder og den voldsutsatte befant seg i Norge. Den gjelder også for straffbare handlinger i utlandet, når den voldsutsatte er bosatt i Norge og en norsk domstol har avgjort straffesaken. Dette betyr at en voldsutsatt bosatt i Norge etter ny lov ikke har krav på voldserstatning når handlingen utelukkende har skjedd i utlandet, og straffesaken heller ikke er behandlet av norsk domstol.

Hvilke voldshandlinger gir krav på erstatning?

Etter ny lov må den voldsutsatte ikke lengre sannsynliggjøre at vedkommende har fått en skade som følge av voldshandlingen. Dersom man har blitt utsatt for en handling som er nevnt i loven, vil man ha krav på erstatning. Etterlatte til den som er utsatt for en handling som er nevnt i loven, kan også ha krav på voldserstatning etter ny lov.

www.signant.no

SIGNANT

ALLE AVTALER ÉN SIGNATUR

ELEKTRONISK SIGNERING

Kundetiltak og AML

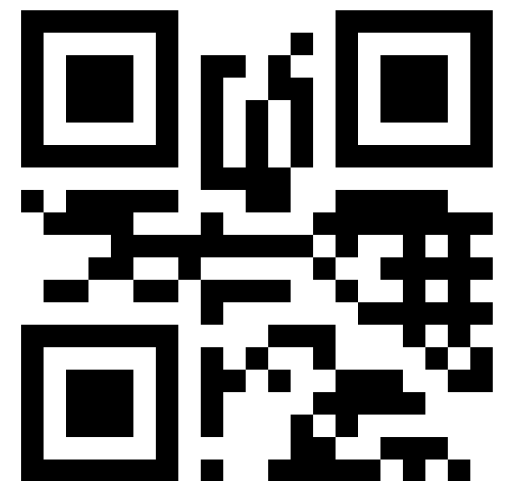
Kontrakter, fullmakter, attestasjoner

Ikke noe problem!

Arkiv med LTV-vedlikehold

BankID, Buypass, NemID, iDIN

Vær så god!

SKANN MEG
FOR MER INFO

Imponerende om tvisteløsning

Anmeldt av advokat (H) Per M. Ristvedt, Schjødt

TVISTELØSNING

Forfatter: Jens Edvin A. Skoghøy
Forlag: Universitetsforlaget
Antall sider: 1504
Pris: 2299 kroner

Per M. Ristvedt er partner i Schjødt og avdelingsleder for firmaets tvisteavdeling. Han har omfattende internasjonal erfaring, og var blant annet leder for Wikborg Reins kontor i Singapore, og har også vært managing partner i Wikborg Rein. Han har skrevet flere juridiske fagbøker og artikler.

Det er gått omtrent fem år siden Jens Edvin A. Skoghøy kom med forrige utgave av Tvisteløsning. Jeg anmeldte også da boken i Advokatbladet, og betegnet fremstillingen som «fremragende». Det er den fortsatt.

Likevel viste jeg allerede den gang til at boken nærmet seg femten hundre sider. Den nye 4. utgaven som nå foreligger, har heldigvis ikke økt med mer enn tjue sider. I hovedsak representerer 4. utgaven en oppdatering grunnet nye eller endrede lover, samt nye rettsavgjørelser.

I 2020 utgav Skoghøy sammen med Jussi Erik Pedersen Grunnleggende sivilprosess. Mens nevnte bok er en lærebok for jusstudenter, er målgruppen for Tvisteløsning profesjonsmarkedet. For denne målgruppen, som i hovedsak består av advokater og dommere, bør boken, tross sitt volum, fungere utmerket som en håndbok, slik Skoghøy selv er inne på i forordet.

SEKS DELER

Opplegget i 4. utgaven er det samme som i forrige utgave. Det betyr at boken fortsatt består av seks deler. Første del omfatter blant annet domstolenes organisasjon og kompetanse, samt vilkårene for å være dommer. Kapitlet om sistnevnte er på over seksti sider. Som nevnt i anmeldelsen av forrige utgave, kan det spørres om dette kapitlet hører hjemme i en bok som fokuserer på tvisteloven.

Andre del utgjør den største delen av boken, over tre hundre sider, og dekker prosessforutsetningene samt virkninger av saksanlegg. Bokens tredje del redegjør for saksbehandlingen, mens fjerde del behandler bevis og partsdisposisjoner. Femte del gjelder rettsavgjørelser og rettskraft, mens sjette og siste del av boken behandler rettsmidler samt sakskostnader.

ENORME KUNNSKAPER

Som uttalt i anmeldelsen av forrige utgave, etterlater en lesning av boken et meget solid inntrykk. For praktikerer er det alltid betryggende å få en oppdatert versjon innen et rettsområde hvor det stadig kommer nye rettsavgjørelser, og som til dels kan være ganske nyansepreget. Presisjonen i hvert eneste kapittel er, som ventet, særdeles høy, og gjennomgående er fremstillingen fremragende.

Kort sagt er det imponerende å observere de enorme kunnskaperne som forfatteren besitter innen alle felt av sivilprosessen. Her vil praktikerer finne svar på, eller veiledning om, det meste.

Som sagt er boken særlig rettet mot profesjonsmarkedet, herunder advokater. Noen kapitler vil nok være ekstra nyttige for praktikerer. Den oppdaterte fremstillingen om bevis og partsdisposisjoner (bokens fjerde del), der Skoghøy behandler bevismidlene, bevisbedømmelsen og rettens forhold til partenes prosesshandlinger, er kanskje det mange advokater oftest vil søke til for svar og/eller veiledning.

PROVOKASJONER MANGLER

Det eneste som etter min mening fortsatt mangler, er en omtale av såkalte provokasjoner. I praksis brukes dette vanligvis i mye større utstrekning enn bevilgang etter tvisteloven kapittel 26 (som omtales i bokens punkt 13.5). Begjæringer om bevis tilgang aktualiseres som regel først dersom provokasjoner ikke besvares/etterkommes frivillig.

Tvisteløsning har vært og er utvilsomt, sammen med kommentarutgaven til tvisteloven, selve standardverket innen tvisteløsningslitteraturen. Selv om 4. utgaven er både omfangsrik og kostbar, bør de fleste advokater som arbeider med sivile tvistesaker ha denne boken i sitt bibliotek.

”
For praktikerer er det alltid betryggende å få en oppdatert versjon innen et rettsområde hvor det stadig kommer nye rettsavgjørelser.

JUS – Juristenes utdanningscenter

Tid for årlige kurs

Fiskerikurs i Bergen eller ajourføring i EØS-rett? Her er et knippe kurs på tampen av året.

DET ÅRLIGE KONTRAKTSRETTSKURSET

Avbestilling av kommersielle kontrakter, bestillers krav på erstatning ved merkostnader, parallelle forsinkelser i kontraktsforhold og EPCM-kontrakter, er blant årets temaer.

Tid: 8–9. november. **Pris:** 5900 kroner. **Sted:** Sandefjord

AJOURFØRINGSKURS I EU/EØS-RETT

Deltakerne vil få oversikt over nye rettsavgjørelser fra domstolene i Luxembourg knyttet særlig til de fire friheter, få en oppdatering fra ESA på viktige saker og prioriteringer, samt en praktisk gjennomgang av utvalgte EØS-rettslige problemstillinger, som henvisning til EFTA-domstolen.

Tid: 8. november. **Pris:** 2800 kroner. **Sted:** Webinar

GRUNNKURS I BYGGEKONTRAKTER OG ENTREPRISERETT

Med hovedvekt på sentrale emner innen entrepriseretten, setter vi fokus på rettsforholdet mellom byggherre og entreprenør. NS 8405 er sentral, og temaer som forsinkelse, mangler og tvisteløsning behandles.

Tid: 21.–22. november. **Pris:** 5900 kroner. **Sted:** JUS Lab, Oslo

DET ÅRLIGE KURSET I FISKERI- OG HAVBRUKSRETT

Årets kurs retter søkelyset på temaer som kvotemelding, sanksjoner, fiskerikriminalitet samt teknologiske og forvaltningsrettslige temaer.

Tid: 1.–2. desember. **Pris:** 5900 kroner. **Sted:** Bergen

Doktorgradsstipendiat Eirik Wold Sund skal snakke om trafikkløssystemet i PO4-dommen i kurset om fiskeri- og havbruksrett.

Forfatter: Einar Harboe
Forlag: Universitetsforlaget 2022
Antall sider: 480
Pris: 1499 kroner

Eiendomsskatteloven Lovkommentar, 3. utgave

Første utgave av boken kom i 1984, den andre tjue år senere, og nå er advokat og skatteekspert Einar Harboe (H) klar med tredje utgave av lovkommentaren om eiendomsskatteloven, som regulerer kommunenes adgang

til å skrive ut eiendomsskatt. «Regelverket fremstår som lite oversiktlig», påpeker Harboe i forordet.

Boken gjennomgår eiendomsskattelovens regler, og i noter til hver enkelt paragraf drøfter Harboe aktuelle temaer, og viser blant annet til rettspraksis fra lagmannsretten og Høyesterett, til fortolkningsuttalelser fra Finansdepartementet, til uttalelser fra Silvilombudet og lovens forarbeider.

Kildene er gjengitt i stort omfang i boken.

Boken inneholder også oversikt over forskrifter gitt med hjemmel i eiendomsskatteloven, utkast til skattetaksvedtekter, og et domsregister og stikkordregister.

Forfatter: Gunnar-Martin Kjenner og Morten Justad Johnsen (red.)
Forlag: Universitetsforlaget 2022
Antall sider: 496
Pris: 799 kroner

Idrett og juss, 5. utgave

Siden fjerde utgave utkom i 2012, har idrettsjussen vært i endring i takt med utviklingen i idrettslag, kretser og forbund, og ved lovendringer på Idrettstinget og rettsutviklingen i samfunnet, skriver forfatterne i forordet.

«I tillegg er det et økende krav fra

samfunnet for øvrig om ryddighet, innsyn og åpenhet i idrettsarbeidet, kontroll fra allmennheten, rettssikkerhet for enkeltmedlemmer, idretten som samfunnsaktør og tilliten til idrettslederne. Dette er særlig kommet til syne ved kritiske spørsmål knyttet til idrettens bruk av samfunnets midler, retten til ytringsfrihet og kravet til forsvarlig behandling av saker og enkeltmedlemmer både nasjonalt og internasjonalt. Emnevalget i boken reflekterer denne utviklingen.»

Boken inneholder 14 kapitler, derav idrett og konkurranserett, idrett og erstatning, idrett – skatt og avgift, idrett og arbeidsrett, forvaltningsregler i idretten, idrett og straff og domstolskontroll.

ANNONSE

Digital signering

Digital signering via fagsystemet øker effektiviteten i hverdagen. Arbeidsflyten blir enklere for advokater og deres klienter. Integreert løsning bidrar til produktivitet og automatisert lagring av digitalt signerte dokumenter rett i fagsystemet.

Ta kontakt i dag!

Østre Kullerød 5, Sandefjord | Tlf. 33 48 43 00
salg@advisor.no | www.advisor.no

adviser

Skybasert **fagsystem** for advokater

– Jeg driver ikke med «babysitting» av mine ansatte. De styrer hvor og når de jobber selv, sier Børge A. Grøttjord.

Børge A. Grøttjord (50)
Partner i DLA Piper, Oslo
Jobber med bank og finans

Hvem blir Årets prinsipal og Årets advokatfullmektig?

Advokatforeningens talentpriser deles ut 17. november. Her er de seks nominerte.

3 KJAPPE

Hvem er den flinkeste advokaten i Norge på ditt felt?

– Jeg synes det Richard Sjøqvist i BAHR fikk til ved restruktureringen av Norwegian var et av fjorårets største høydepunkter.

Har du et faglig forbilde?

– Min kollega Erik Ramm har en vanvittig god pedagogisk evne til å formidle kompliserte finansjuridiske problemstillinger. Det å være så faglig flink, ha stått på så lenge og samtidig være så grei, setter jeg stor pris på.

Hva brenner du for, rent faglig?

– De ulike problemstillingene og prosessene som følger med internasjonale oppdrag.

– Som å legge et stort puslespill

– Min jobb som en prinsipal er å veilede slik at brikkene blir lagt, sier Børge A. Grøttjord.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Børge A. Grøttjord mener det er flere ulike faktorer som spiller inn når man skal jobbe tett med unge talenter og utvikle dem.

– Jeg legger betingelsene til rette for at de ansatte skal kunne vokse og utvikle seg, og her er det nødvendig med individuelle tilpasninger og løpende oppfølging basert på den enkeltes egenskaper og ambisjoner. For å følge opp tett må man også jobbe tett sammen. Jeg har ikke tro på at man kan sette ansatte til å løse en oppgave for seg selv i en uke eller to før man snakkes igjen.

Man må gi ansvar og vise tillit, og gi oppgaver som oppleves meningsfulle, understreker Grøttjord.

– De fleste ansatte har forventninger om at de skal ha en kontinuerlig utvikling. Dette er det viktig at prinsipal-er imøtekommer. Jeg mener også det er viktig å være positiv, konstruktiv og

balansert uansett hva som skjer eller hvilken situasjon man er i.

– Hva er det vanskeligste å lære bort til en fullmektig?

– God samhandling, tålmodighet, riktig prioritering av oppgavene og at man setter av nødvendig tid. Samtidig må man evne å kommunisere denne prioriteringen utad.

– Hva er ditt beste råd til unge advokater på starten av sin karriere?

– Tenk langsiktig, jobb målrettet, vær

Juryen uttaler:

«Børge blir omtalt som en fjellstø prinsipal (...). Han er inkluderende og viser tillit til fullmektigene, og har en særegen evne til både å veilede og å la fullmektigen selv finne frem til løsninger. Videre rådgir Børge pro bono om mikrofinansiering i regionene Asia og Nord-Afrika, slik at familier som lever i fattigdom skal få tilgang til lån og finansiell inkludering for å forbedre sine liv.»

tålmodig. Søk deg mot de områdene du tenner på. Bruk mulighetene som gis. Vær flink til å kommunisere og til å diskutere arbeidsoppgaver. Å bli en god advokat er som å legge et stort puslespill; man skal legge brikke for brikke over lengre tid. Min jobb som en prinsipal er å veilede slik at brikkene blir lagt.

– Talentprisen skal hedre en prinsipal eller leder som har jobbet for å fremme kjerneverdier ved advokatrollen i det offentlige rom. På hvilken måte har du bidratt til dette?

– En viktig del av mitt samfunnsansvar er å være en god rollemodell, spesielt for nyansatte. Hvordan prinsipalene utøver advokatrollen og hvilke verdier de gir uttrykk for, vil ha innflytelse på utviklingen av den enkelte ansatte. I prosjektarbeid er det viktig å etablere et godt samarbeid og en god samhandling mellom deltagerne. Man vinner ikke frem eller oppnår gode resultater med «albuig» i et slikt miljø. Samtidig er det viktig at man setter av tid til å drive samfunnsutviklende pro bono-arbeid. Det er veldig meningsfylt.

– Viktig å lære av andre flinke advokater

Anne Katrine Sletbakk Ramstad er sterkt engasjert i jussens rolle i det grønne skiftet.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Under studiene skrev Anne Katrine Sletbakk Ramstad masteroppgave om bærekraftig finans. Den gang var rettsområdet under utvikling. Etter at hun startet som advokatfullmektig i Wiersholm, har hun fortsatt å jobbe mye med sin faglige lidenskap.

Juryen uttaler:

«Juryen trekker særlig frem hennes arbeid med grønne verdier og nytenkning innenfor et viktig rettsområde i stadig utvikling. Anne Katrine beskrives som en inspirerende og engasjerende foredragsholder, som evner å fremstille komplisert materiale på en ryddig og lettfattelig måte.»

– Hva har du gjort helt konkret for å utvikle deg faglig som fullmektig?

– Jeg har jobbet mye med dette rettsområdet i Wiersholm, både i saker med dyktige klienter innenfor ulike sektorer, men også med formidling om rettsutviklingen. Derfor har jeg jobbet systematisk med å holde meg oppdatert, men også lært veldig mye. Fundamentet har hele tiden vært det faglige miljøet i Wiersholm, med kolleger som er opptatt av hva som er rett, og av å drive forretningsjussen i en grønnere retning. Kollegene mine har både lært meg mye, men også utfordret meg og gitt meg ansvar.

– Hva tenker du er den beste måten å bli en flink advokat på?

– For meg har det vært viktig å lære av andre flinke advokater. I tillegg må man finne et område man engasjerer seg for. For min del har det vært helt nødvendig å samarbeide tett med andre kolleger.

– Kan du trekke frem én sak, et

3 KJAPPE

Hvem er den flinkeste advokaten i Norge på ditt felt?

– Linn Anker-Sørensen som leder bærekraftsarbeidet i EY og kommer fra academia. Hun er veldig dyktig. Og Elise Johansen i Wikborg Rein. Jeg har hatt mye glede av hennes faglige formidling på ESG-området.

Har du et faglig forbilde?

– Helene Bogen og Georg Abusdal Engebretsen i Wiersholm er grunnleggende opptatt av fag, men er også utrolig flinke til å presentere jussen på en praktisk og pragmatisk måte i tråd med klientenes behov. Og Jan Fougner. Han inspirerer stadig til kritisk tenkning i et større rettsutviklings- og rettsstatsperspektiv.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Jussens rolle i bærekraftig finans og den grønne transformasjonen.

Anne Katrine Sletbakk Ramstad (28)

Advokatfullmektig i Wiersholm. Jobber med ESG («Environmental, Social and Governance») og bærekraft innen havbruk, eiendom, industri, energi og finans.

oppdrag eller en situasjon du har opplevd som spesielt lærerik?

– Jeg husker særlig godt mitt første foredrag. Da følte jeg på en usikkerhet om min kompetanse og funn i masteroppgaven kunne tilføre disse erfarne advokatene noe nytt, eller være av verdi for dem. Det ble en fin og lærerik opplevelse, og en slags bekreftelse av at fagområdet er viktig på tvers av ulike rettsområder og at man som ung jurist kan tilføre ny og verdifull kompetanse.

– Er det noe i fullmektigordningen som du mener burde endres?

– Kompleksiteten i samfunnet fører til at kravene og forventningene til advokater endres. Jeg tror det har ført til at advokatrollen i dag er annerledes enn før. Særlig fordi rådgivning spiller en stadig større rolle. Denne utviklingen kan tale for at prosedyrekravene som stilles til fullmektiger ikke lenger trenger å være så rigide, eller at de eventuelt kan suppleres med annen relevant erfaring.

Talenter mister lett motivasjonen om de ikke gis rom for å utvikle seg, mener Rolfsjord.

— Over gjennomsnittet opptatt av å bygge lag

For mange er hun kjent som juridisk ekspert i NRK-programmet «Arveoppgjøret», der hun hjelper familier med å finne gode løsninger for sine arveoppgjør. Men til daglig er Anne-Sofie Rolfsjord med på å forme fremtidens advokater.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

Det har vært et hektisk år med jobb og TV-innspilling. Likevel har jeg vært veldig bevisst på å sette av tilstrekkelig tid til å følge opp advokatfullmektigene, forteller hun.

Hun startet arbeidskarrieren som

Anne-Sofie Rolfsjord (37)
Partner i Bull, Oslo
Jobber med arv, skifte og økonomisk familierett.

advokatfullmektig i Bull, der hun nå sitter som partner. Som prinsipal er hun opptatt av å skape tillit og være tilgjengelig for tett oppfølging.

– Jeg er ønsker å formidle juss på en forståelig måte. Mange forbinder advokatyrtket med konflikter og rettssak, men det er langt fra hele sannheten.

Som prinsipal er hun bevisst på å tilpasse opplæringen etter fullmektigens nivå. En fersk fullmektig bør involveres i saken helt fra starten, for å lære hvordan hele prosessen fungerer i praksis, sier hun.

– For å skape mestringsfølelse og god dynamikk i gruppen delegerer jeg noe av opplæringen til de mer erfarne advokatene. Jeg er nok over gjennomsnittet opptatt av å bygge gode lag med fokus på at alle skal oppleve å få høy grad av tillit og gis anledning til å bidra.

– Hva er det vanskeligste å lære bort til en fullmektig?

– Det å kommunisere godt og tydelig med klienter er en øvingssak. Vi skal gi tyde-

Juryen uttaler:

«Anne-Sofie Rolfsjord har siden 2018 ledet firmaets faggruppe for private rettsforhold, hvor hun har vært prinsipal for fullmektigene. Juryen ser en motiverende og inkluderende prinsipal som prioriterer opplæring og oppfølging, og som gir ansvar og tillit til fullmektigene. Juryen mener at Anne-Sofies evne til å formidle juridiske temaer på en folkelig måte samt hennes inkludering og samarbeid med fullmektiger gjør henne til en verdig kandidat til Talentprisen 2022».

lige juridiske råd, samtidig som vi må møte klienten på et menneskelig plan og bidra til å finne gode løsninger når det er mulig.

– Hvilke egenskaper er det viktig at de unge tilegner seg, utover å lese seg opp på selve faget?

– Å lære seg de praktiske sidene av faget, hvordan man kommuniserer godt med klientene, og hvordan jussen fungerer i praksis. Det hjelper ikke å være god faglig hvis rådene viser seg å være uten verdi for klienten i praksis.

– Bør advokater tørre å være mer åpne om andre sider av seg selv enn de rent faglige?

– Jeg ønsker å vise at advokatrollen kan kombineres med å ha et privatliv, selv om det er et yrke som krever mye. Vi ledere har et stort ansvar for å vise at det er mulig å balansere arbeidslivet med andre sider av livet. Det er fryktelig synd om vi mister talenter på veien fordi vi ikke klarer å legge til rette for fremtidens arbeidsliv.

3 KJAPPE

Hvem er den flinkeste advokaten i Norge på ditt felt?

– Min kollega Randi B. Bull. Hun har vært min prinsipal i mange år, og nyter stor respekt i bransjen med god grunn.

Har du et faglig forbilde?

– Professor Tone Sverdrup har vært mitt faglige forbilde siden jeg gikk første avdeling på jussen.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Jeg jobber innenfor rettsområder som berører de fleste en eller annen gang i løpet av livet, og jeg brenner for å gjøre denne kunnskapen tilgjengelig for flere.

Robert Neverdal fikk møterett for Høyesterett allerede som 33-åring, og ble partner som 35-åring. Foto: Paul S. Amundsen

Liker folk som ikke er redde for å stille spørsmål

Robert Neverdal er partner og styremedlem i Harris i Bergen, landets største advokatfirma med hovedkontor utenfor Oslo, og synes opplæringen av advokatfullmektiger er noe av det morsomste han jobber med.

TEKST: NINA SCHMIDT

Å bli nominert til en pris som handler om å følge opp unge, er veldig, veldig hyggelig. Gjennom hele karrieren har jeg jobbet med kompetanseutvikling av unge, så dette ligger meg veldig nært, sier Neverdal, som opprinnelig er fra Sogn.

I Harris er det 13 advokatfullmektiger, og firmaet har også en egen traineeordning. Opp gjennom årene, fra han fikk bevilling i 2002, har Neverdal lært opp et stort antall fullmektiger.

– Hva gjør du, helt konkret, for å utvikle advokatfullmektiger og unge advokater faglig og personlig?

– Arbeidet her i Harris er litt todelt. Vi har et opplegg vi kaller «Harris-skolen»

som alle fullmektiger skal gjennom, der vi fokuserer på advokatrollen både som rådgiver, tvisteløser og prosedyreadvokat. For min egen del har jeg alltid praktisert å følge hver enkelt tett, på en dag til dag basis. Jeg tar dem med i retten og i kundemøter og andre ting, slik at de skal få oppleve så mye som mulig av advokatverdagen. Når vi går gjennom saker sammen, er fokuset ikke bare å løse dem, men å lære av dem. Sammen bruker vi en del tid på å reflektere over læringspunktene.

– Blir det læring for deg også?

– Ja, det vil jeg si, og det er dette som er så gøy med å jobbe med de unge fullmektigene. Det krever at du må holde deg «fresh» selv. Du blir veldig utfordret av flinke, nyutdannede folk som ikke er redde for å stille spørsmål.

– Hva er det vanskeligste å lære bort til en fullmektig?

– De taktiske valgene i sakene. Det lærer de ingen ting om på studiet. Det er krevende å lære bort, og er ikke så lett å forstå seg på i starten.

– Er det noen feil som går igjen?

– Man skal jo representere en side,

TRE KJAPPE

Hvem er den flinkeste advokaten i Norge på ditt felt?

– Advokat Egil Horstad i Schjødt i Bergen. Han er en flink fyr.

Har du et faglig forbilde?

– Frode Halvorsen, seniorpartner her i Harris. Han har alltid svar på de fleste rettslige spørsmål, også de han ikke jobber med selv.

Hva brenner du for, rent faglig?

– At vi skal ha gjennomtenkte og gode regler for alle som kommer i ulike former for kriser i livet, som samlivsbrudd og dødsfall. Det er viktig at slike krevende situasjoner håndteres riktig.

Robert Neverdal (49)

Partner i Harris, Bergen.
Jobber med familie, arv og skiftesaker, fast eiendom, arbeidsrett og tingsrett.

og det kan skje at man blir for defensiv innledningsvis, og inntar mer en dommerposisjon enn en advokatposisjon, og ikke helt forstår egen rolle.

– Må man være modig for å lykkes?

– Man må i alle fall våge å prøve. Om man jobber i et firma som vårt, så har man mange man kan rådføre seg med om ting blir vanskelig. Det er bare å kaste seg ut i det.

Juryen uttaler:

Robert Neverdal har i 12 år hatt leder- og personalansvar og ansvar for fullmektiger. Han fremstår som en som brenner for advokatprofesjonen, og gir kyndig veiledning om advokatens rolle i rettsstaten og hva som skal til for å bli en god advokat. Fullmektiger beskriver Robert som en som alltid er tilgjengelig og som prioriterer sine kollegaer når de spør om hjelp – uansett hvor mye arbeid han selv har å gjøre. Han er genuint opptatt av og engasjerer seg sterkt i opplæringen av nye fullmektiger, og fremstår som en representant og rollemodell for prinsipaler.

Frykter ikke vanskelige kamper

Wahid Shah (27)

Advokat i Utdanningsforbundet
Jobber med arbeidsrett, pensjon, trygderett og personvern.

TRE KJAPPE

Hvem er den flinkeste advokaten i Norge på ditt felt?

– Arvid Sjødin er veldig dyktig, og han er en god rollemodell for kampen mot rettferdighet.

Har du et faglig forbilde?

– Jeg tar mye lærdom av John Christian Elden.

Hva brenner du for, rent faglig?

– At ingen skal oppleve urettferdighet i noen sammenheng, og å være en tydelig stemme for de svake.

– Jeg tror flere nyutdannede vil være mer bevisste på å ha god «work-life-balance», sier Shah.

Wahid Shah mener det viktigste i fullmektigperioden er å fokusere på egen utvikling.

– Man må hele tiden ha en innstilling om å bli en god problemløser, en god jurist.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

Ikke vær redd for å ta de vanskelige kampene i livet. Jo større kamper man tar, jo mindre vil de hverdagslige kampene føles. På den måten oppnår man utvikling, sier Wahid Shah.

Han startet som advokatfullmektig i Sjødin Meling & Co, etter fullført mastergrad i rettsvitenskap ved Universitetet i Oslo. Nå jobber han som advokat innen arbeidsrett, personvern og pensjon hos Utdanningsforbundet, parallelt med en bachelorutdannelse i informatikk, økonomi og ledelse på Universitetet i Oslo.

– På sikt ønsker jeg å jobbe med IT, digitalisering og juss. Behovet for spesialiserte jurister innen teknologi vil øke med tiden, mener Shah.

I løpet av sin tid som advokatfullmektig har 27-åringen spesielt hatt et fokusområde som han mener er viktig.

– Jeg har alltid hatt en holdning om å ikke si nei til vanskelig oppdrag, og hele tiden fokusert på å utvikle meg for hver dag som går. Som en konsekvens av dette har jeg jobbet med mange spennende saker og utviklet meg mye.

– Hva tenker du er den beste måten å bli en flink advokat på?

– Man må hele tiden ha en innstilling om å bli en god problemløser, en god jurist. Si ja til vanskelige oppdrag, og ikke vær redd for å gjøre feil. Det kan man lære mye av. Man må videre være opptatt av å alltid lære nye ting for hvert år.

– Kan du trekke frem én sak, et oppdrag eller en situasjon du har opplevd som spesielt lærerik?

– Eksempelen som er mest kjent for allmennheten, er da jeg ble møtt med en uforskammet opplevelse under et jobbintervju, der jeg ble fortalt at stillingen innebar «negerarbeid». Det er mange som blir utsatt for rasistiske begrep og opplevelser i arbeidslivet, og jeg valgte derfor å ta den kampen på vegne av dem og stå fram med saken i media, til tross for stor usikkerhet og negative konsekvenser for fremtiden.

– Hele situasjonen ga meg en men-

talitet om at jeg skal ta de vanskelige kampene i livet, gå mot strømmen, og stå for mine egne verdier. Slike verdier er viktige i advokatrollen.

– Er det noe i fullmektigordningen som du mener burde endres?

– Det er et ekstremt stort faktureringspress, som kan gi et inntrykk om at alt handler om å tjene penger. Jeg ønsker at folk skal endre holdningen fra at «advokater fakturerer med en gaffel» til at «advokater er de som kjemper for rettferdighet».

Juryen uttaler:

«Wahid Shah benytter sin kunnskap og forståelse for jussen til å kjempe for rettferdighet. Tidligere i år vant han en prinsippsak i lagmannsretten om ransaking og narkotikabeslag. Her fikk Wahid, for første gang siden 2006, gjennomslag for at bevis fremskaffet på ulovlig måte skal avskjæres. Juryen mener at Wahid strekker seg langt for å kjempe for klientenes rettferdighet i vanskelige saker og at hans mot til å stå opp mot rasisme gjør han til en verdig kandidat til Talentprisen 2022».

Grunnla Brighter Tomorrow

Advokatfullmektig Pamir Ehsas har sammen med tre brødre utviklet en læringsplattform for å lære afghanske barn å lese og skrive. Han har vært ungdomsdelegat i FN, skribent for Aftenposten og har talt menneskerettighetens sak i Stortinget.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Pamir Ehsas ble som 24-åring utpekt som en av Norges ledestjerner under 30 år av Dagens Næringsliv, og ble hyllet for å ha sikret utdanningen til over to tusen barn i Afghanistan. Han er utdannet jurist fra UiO og har også en master i offentlig politikk fra Oxford. Han har vunnet flere priser utdelt av FN, kronprins Haakon, E24, Finansavisen, Amnesty og Forbes.

Men å bli nominert til en advokatpris, det setter han spesielt pris på.

– For en som alltid har drømt om å bli advokat, er det surrealistisk å bli nominert til en slik pris av advokatstanden. Jeg er veldig takknemlig for nominasjonen, sier Ehsas.

I 2014 stiftet Pamir og tre brødre den veldedige foreningen Brighter Tomorrow. Formålet er å bidra til grunnleggende menneskerettigheter for kvinner, barn og krigsofre i Afghanistan.

Brødrene har utviklet en såkalt EdTech-plattform som lærer barn å lese og skrive gjennom spill. Løsningen er offline-basert, og lades med solenergi. De samarbeider nå med flere bistands- og teknologiaktører for å skalere opp prosjektet. Målet er å sikre kvalitetsutdanning til ti tusen barn de neste fem årene.

– Hva tenker du er årsaken til at du er nominert til talentprisen?

– Jeg antar at det skyldes arbeidet mitt

Pamir Ehsas valgte Brækhus på grunn av firmaets faglige tyngde og de ansattes verdier.

for å sikre rettighetene til dem som står svakest stilt globalt, både ved å ta i bruk kompetansen min som teknologiadvokat for å skalere EdTech-løsningen vår til afghanske barn, men også ved å være deres talerør. Jeg har snakket deres sak i FN, i Stortinget, i forskningsmiljøer og ved den internasjonale straffedomstolen i Haag.

– Hva er det viktigste du har lært i fullmektigtiden så langt?

– Å ikke begrense den jeg er. Jeg trodde at som fullmektig måtte jeg dempe engasjementet mitt og fokusere på «tradisjonell juss». Gjennom fullmektigtiden derimot, har kollegaene mine verdsatt at jeg er engasjert, og fått meg til å innse at det er viktig å ikke gå på akkord med seg selv – både personlig og faglig.

TRE KJAPPE

Hvem er den flinkeste advokaten i Norge på ditt felt?

– Christian Bendiksen i Brækhus. Hans teknologinnsikt og faglige tyngde er i særklasse.

Har du et faglig forbilde?

– Det er uten tvil min far. Han jobbet med å bekjempe korrupsjon. Han har viet store deler av livet sitt til å opprettholde rettssikkerhetsprinsippene i Afghanistan, og som følge av dette satte han livet sitt i fare.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Juridiske problemstillinger knyttet til informasjonssikkerhet.

Pamir Ehsas (28)

Advokatfullmektig i Brækhus.
Jobber med IT-kontrakter, informasjonssikkerhet, personvern og anskaffelser.

Juryen uttaler:

Pamir Ehsas har (...) spesialisert seg innen teknologi, herunder offentlig-politiske vurderinger av digitalisering, informasjonssikkerhet og personvern. Pamir bruker også sin juridiske kompetanse til å sikre barns rett til utdanning i Afghanistan. Gjennom foreningen Brighter Tomorrow, som han stiftet med broren sin, har over 2200 afghanske barn fått et godt utdanningsstilbud. Pamir har også bistått afghanske krigsofre ved Den internasjonale straffedomstolen i Haag.

Juryen ser en ung og engasjert fullmektig som benytter sin faglige kunnskap og engasjement til å ivareta deres rettssikkerhet. For sitt arbeid har han mottatt prisen «Outstanding Youth Delegate» av FN under en seremoni ved FNs generalforsamlingssal (2017).

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

22-034572TVI-TOSL/05

Ansvar etter tvangsfravikelse av hotell

En advokat ble kontaktet av leietaker i forbindelse med tvangsfravikelse av et hotell. Fravikelse ble senere besluttet av domstolen. Leietaker fremmet deretter krav om erstatning mot advokaten, men fikk ikke medhold i kravet.

Dette kommer frem i dom fra Oslo tingrett avsagt 5. september 2022 (22-034572TVI-TOSL/05).

Bakgrunnen for saken var at selskap A hadde inngått leieavtale for et hotell med selskap B. Selskap B gjorde gjeldende at det ikke var betalt leie, og sendte varsel om fravikelse. Selskap A gjennomførte et møte med advokat C og diskuterte saken.

Det kom frem i møtet at selskap A over tid hadde praktisert avregning av løpende husleie med innbetalinger til kreditorene til selskap B og dets morselskap. Det ble diskutert om dette kunne anses som frigjørende intervensjonsbetaling. Det ble i etterkant av møtet ikke gjort andre grep av selskap A for å oppfylle kravet fra selskap B.

Eiendommen ble senere besluttet fraveket av domstolene. Selskap A fremmet deretter krav om erstatning mot advokat Cs forsikringsselskap. Det ble anført at advokaten hadde gitt uriktig eller mangelfull rådgivning i møtet om at selskap A kunne fortsette sin avregningspraksis. Advokat C avviste å være ansvarlig.

HADDE IKKE GITT KONKRETE RÅD

Etter gjennomgang av bevisene, kom retten til at advokat C mest sannsynlig ikke hadde gitt en forpliktende vurde-

ring eller råd rundt selskap As rettsposisjon. Advokaten hadde begrenset seg til å drøfte tematikken på et overordnet nivå, som ikke kunne medføre ansvar.

Retten viste i så måte til at advokaten ikke hadde mottatt noe skriftlig dokumentasjon i forkant av møtet. Videre

”
Ved vurderingen av ansvar viste retten også til at klientens grad av profesjonalitet vil ha betydning for ansvarsvurderingen. Retten viste til at det var ansatt en jurist i selskap A, som tidligere hadde vært advokat.

viste retten til at den korte tiden temaet ble diskutert neppe var tilstrekkelig til at advokat C kunne gitt et «... klart og uforbeholdent råd om å fortsette dagens praksis med å betale kreditorene istedenfor å betale leie».

Slik retten så det, var advokatens synspunkter begrenset til overordnede inn-

spill til en mulig argumentasjonslinje i fravikelsessaken, som selskap A selv skulle vurdere nærmere. Innspillene kunne etter rettens syn ikke karakteriseres som rådgivning i betydning anbefaling til selskap A om ikke å innfri selskap Bs krav om direkte betaling av husleie.

KLIENTENS PROFESJONALITET

Ved vurderingen av ansvar viste retten også til at klientens grad av profesjonalitet vil ha betydning for ansvarsvurderingen. Retten viste til at det var ansatt en jurist i selskap A, som tidligere hadde vært advokat.

Retten pekte på at flere prosesskriv og e-poster etter møtet med advokat C var forfattet av denne juristen. Retten mente på denne bakgrunn at selskap As egen jurist deltok i selskapets løpende vurderinger av hvordan selskapet skulle forholde seg til varslene om tvangsfravikelse. Retten la også til grunn at advokat C var innforstått med juristens rolle som intern juridisk rådgiver i selskap A.

Retten kom deretter til at advokat C ikke hadde gitt noe ansvarsbetingende råd til selskap A.

Advokat Cs forsikringsselskap ble frifunnet og tilkjent sakskostnader på 129.200 kroner.

Dommen er anket til lagmannsretten. •

En tragedie

Advokat Arvid Sjødin fikk stående applaus fra 250 forsvarere da han gikk på talerstolen under Forsvarerseminaret fredag 21. oktober i år. Der redegjorde han for arbeidet han hadde utført som Viggo Kristiansens forsvarer. Som en av veldig få kan han være stolt av sitt arbeid i denne tragiske saken.

Vi er mange som har grunn til å gå i oss selv for tiden. I påtalemakt og juriststand, i mediene, i folkeopinionen med mer. Svært få har våget, eller villet, ta steget ut av det store offentlige konsensus- og stilt spørsmål om Kristiansens skyld virkelig var bevist.

Sett med dagens øyne er dette nesten litt vanskelig å forstå. Som riksadvokaten har redegjort for, foreligger det ingen tekniske bevis som knytter Kristiansen hverken til åstedet eller til ugjerningene. Omfattende DNA-prøvetaking og -analyser har ikke avdekket noe DNA-spor som kan antas å stamme fra Kristiansen. Som vi vet nå, var det heller aldri grunn til å tro at DNA-sporene pekte mot to gjerningsmenn. Det eneste som talte for Kristiansens skyld, var Andersens vitnemål. Et vitnemål som blir beskrevet som usammenhengende og lite troverdig.

Det ble også lagt ned et massivt arbeid med å avdekke teledatabevis i saken, og disse pekte entydig mot at Kristiansen befant seg hjemme, slik han selv påsto, langt fra Andersen, og langt fra gjerningsstedet.

Så hvordan kunne gode norske dommere, samvittighetsfulle jurymedlemmer, et godt utdannet politi og påtalemakt, og en fri og uavhengig presse; hvordan kunne vi alle sammen mene at bevisene fjernet enhver rimelig tvil om hans skyld? Ja, det er dette vi må finne svaret på i tiden som kommer. Disse svarene har ikke jeg, jeg ønsker heller ikke å spekulere for mye om årsaker og om hvilke endringer vi bør gjøre i straffeforfølgning og rettsapparat, før vi vet mer. Er det noe denne saken ikke behøver mer av, så er det forhastede slutninger.

Et justismord er en tragedie på toppen av en tragedie, og samfunnet vårt må gjør alt for å forhindre at slikt skjer. Om vi skal være forsiktig med raske konklusjoner om hva som gikk galt i i Baneheia-saken, kan vi på generelt nivå si en god del om hvordan vi organiserer oss for å minimere muligheten for fremtidige justismord.

Vi har lagt bak oss en rekke regjeringer som systematisk har prioritert politi og påtale, med både penger og straffeprosessuelle virkemidler. Forsvarsarbeidet har samtidig blitt svekket på begge områder. Det er nå seks år siden Straffeprosessutvalget leverte sitt forslag til ny straffeprosesslov. Straffeprosessutvalgets NOU var på mange måter en «set

menu», der de ulike forslagene skulle balansere hverandre. Forslaget var ikke en la carte-meny der politikerne kunne plukke fritt blant regler som styrket påtalesiden. Likevel er det langt på vei det siste de har gjort.

En systematisk underregulering av forsvarsadvokatenes rettshjelpssatser, og et timesatsregime som straffer samvittighetsfull innsats for klienten, kommer på toppen. I sum har en tids- og kostnadseffektiv etterforskning av straffesaker gjennom lang tid blitt prioritert langt høyere enn borgernes rettssikkerhet.

En naturlig debatt som er blitt ytterligere aktualisert i kjølvannet av saken, gjelder medienes rett til innsyn i pågående og avsluttede straffesaker. Den 22. august i år utløp høringsfristen på et forslag om nettopp dette, basert på et lovforslag utredet av professor Ragna Aarli. Det er gode argumenter for en endring, ikke minst ser vi at journalister har hatt en viktig rolle i avdekkingen av flere justismord.

”
Vi er mange som har grunn til å gå i oss selv for tiden.

En imidlertid også tunge. Advokatforeningen er positive til en endring, særlig for redaktørstyrte medier. Det vi må passe på, er at en slik endring ivaretar den ankla- gedes personvern, og at man ikke svekker hensynet til sakens opplysning. Det lovforslaget som nå ligger på bordet, mener vi ikke er egnet til å ivareta disse hensynene godt nok. Noen advokater frykter også at forslaget kan føre til at siktede personer kvier seg for å la seg bistå av en offentlig oppnevnt forsvarer, av frykt for at saken gjennom dette skal bli offentlig kjent — og vekke medienes interesse.

Vi er alle rystet av Baneheia-sakens utfall. Samtidig nærmer vi oss raskt en ny, smertefull erkjennelse om rettsstatens håndtering av Birgitte Tengs-saken. Og vi har fortsatt ikke alt på plass etter NAV-skandalen. Selv verdens beste rettsstat kan åpenbart bli bedre.

MERETE SMITH,
generalsekretær

Merete Smith

Asbjørn Dølvik, Hildegunn Alsvik, Ida Røkke, Morten Goller, Ina Ytterstad Bjørnrå, Ingjerd Meling, Martin Hauger og Ingrid Flom.

4 firmaer med grønn satsning

Wiersholm, CMS Kluge, BAHR og Glittertind har gått sammen for å gjøre advokatbransjen mer miljøvennlig. Nå håper de at flere firmaer blir med.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

I 2019 slo folk fra BAHR og CMS Kluge seg sammen for å danne et grønt forum. Målet var å skape et rom hvor advokatfirmaer og andre virksomheter kunne møtes for å utveksle kunnskap og ideer om grønn omstilling på tvers av bransjer. Så traff pandemien og forumet ble liggende brakk, men nå har det fått sin renessanse.

I høst har Wiersholm, CMS Kluge, Glittertind og BAHR gått sammen om å lage arrangementet Grønn uke. De respektive firmaene har hatt ulike dagstemaer gjennom uken, hvor ambisjonen har vært å vekke engasjement og skape bevissthet. Temaene har blitt gjennomført med ulike interne opplegg, som lunsjforedrag.

— Jeg håper vi kan skape en grønn bølge i advokatbransjen, sier BAHR-advokat Martin Hauger.

— Vi synes det er viktig at advokatfirmaene går sammen om å fremme grønne tiltak. På den måten kan vi lære av hverandre, men tanken er også at dette skal spre seg til enda flere virksomheter i

bransjen, slik at det i større grad blir et bransjefokus, tilføyer senioradvokat i Glittertind, Ingjerd Meling.

ØKENDE KLIENTPRESS

Morten Goller, managing partner i Wiersholm, støtter tanken om at firmaene skaper et samarbeidsprosjekt om det grønne skiftet i advokatbransjen.

— Man kan si at det ligger på tre nivåer. Det ene er det vi alle gjør individuelt. Det andre er hva firmaene kan gjøre internt. Det er viktig at vi som bransje er bevisste på dette; både fordi man prinsipielt bør redusere miljøfotavtrykket så mye som mulig, og fordi bevisstheten smitter over på de ansatte, sier Goller.

— Det tredje nivået er rådgivningen mot klientene. Der har vi mye praksis, og gir råd om ESG i full bredde, og mye handler om å sørge for at virksomhetene overholder kravene fra EU. Det er kanskje dette tredje punktet som har den mest direkte effekten, mener han.

ESG er en forkortelse for «environmental, social, and corporate governance». På norsk brukes ofte betegnelsen miljø-, sosiale- og forretningssetiske forhold.

DEN NYE NORMEN

De siste årene har Wiersholm merket større press fra klientsiden om å være grønne og bærekraftige.

— Ettersom vi driver med miljø- og ESG-rådgivning, er det naturlig for klientene å spørre hvordan tilstanden er hos oss. Bevissthet og egne tiltak blir en forutsetning for å kunne gi råd til denne typen klienter, sier Goller.

Grønne tiltak internt, slik som kildesortering, færre flyreiser og mindre papir, har for flere advokatfirmaer blitt normen. Spørsmålet er hvor veien går videre, og hva som blir advokatenes neste steg mot en mer miljøvennlig bransje.

Interne tiltak spiller en vesentlig rolle, mener Wiersholm-advokat Hildegunn Alsvik.

— Samfunnsansvaret handler mye om å se på seg selv, og å finne ut hva det er man må bidra med. Da vil også rådgivningen vår få en mer helhetlig form, sier hun.

Ifølge BAHR-advokatene Martin Hauger og Ingrid Flom er det viktig at alle firmaer får et bevisst forhold til egne utslippstall.

— Tallenes tale er klar. De forteller oss hvor vi er gode og hvor vi har en jobb å gjøre, sier Flom.

- BØR BIDRA MED TIMER

Alsvik i Wiersholm påpeker at advokatenes påvirkningskraft er størst når det kommer til rådgivning, men hvordan skal dette kunne måles? Hauger i BAHR har et forslag.

— En ting vi er gode til å måle, er timene våre. To av våre største samarbeidspartnere driver med karbonfangst og havforskning. Der kan vi sette som internt mål at vi skal finne ut hvor mange timer vi bruker på å rådgi om dette, og at dette tallet skal opp. På den måten kan vi vise at rådgivningen øker inn mot miljøorganisasjoner som jobber konkret i felten, sier Hauger.

— Rådgivningen trenger ikke nødvendigvis være helt gratis, men det bør helst være sånn at vi ofrer noe selv. Hvis man fakturerer full pris, tjener man bare masse penger på det. Litt av poenget må være at man bidrar med timene, mener han.

CMS Kluge har allerede et slikt samarbeid med miljøstiftelsen Zero, eksemplifiserer Ina Ytterstad Bjørnrå.

Det er også på tide å se på firmaenes digitale avtrykk, mener Glittertind-partner Asbjørn Dølvik. Selv jobber han i et firma som er heldigitalt, og som kun har én printer på kontoret til ett formål: Fysiske disposisjoner når retten krever det.

Glittertind har siden starten i 2015 markert seg med en grønn profil. Blant annet har de kuttet ut flyreiser for lengst, og nylig røk også alle søppelbottene på kontorene — slik de allerede har gjort hos CMS Kluge og hos Wiersholm.

— Det digitale avtrykket må også ned. Lagring krever veldig mye, for eksempel. Bare å sende en e-post krever mye strøm. Hvis alle da hadde blitt flinkere til å kommunisere internt på en annen måte enn å sende mail, hadde man plutselig gjort en merkbar forskjell, mener Dølvik.

VIL IKKE GRØNNVASKE

At advokatfirmaene går sammen om å gjøre bran-

Dette kan advokatfirmaer gjøre internt:

Opprette en egen grønn gruppe

Dobbeltsidig print

HELDIGITAL DRIFT

DROPPE FLYREISER PÅ FIRMATURER

Stille miljø- og bærekraftskrav til leverandører

Tilbud om elsykler og el-sparkesykler til de ansatte

Gjennomføre tiltak for å miljøsertifisere egne lokaler

KARTLEGGE EGNE UTSLIPPSTALL

Droppe søppelbøtter på kontoret til fordel for kildesortering av avfall

EGEN SJEKKLISTE MED KRAV TIL NÅR DET ER NØDVENDIG MED FLYREISER

Droppe papp og plast

Kjøttfrie dager i kantina

MINDRE ELLER NULL PAPIR- MATERIELL PÅ ARRANGEMENTER OG MØTER

Regulere arealbruk og inne-temperatur

Kjøp av karbonkvoter

Oppfordre til å droppe bilen til / fra jobb

Kilde: Wiersholm, BAHR, CMS Kluge og Glittertind

Har du en god idé til hva vi burde skrive om i den grønne spalten? Send en epost til thea@advokatbladet.no!

” Ettersom vi driver med miljø- og ESG-rådgivning, er det naturlig for klientene å spørre hvordan tilstanden er hos oss.

Landslags-treneren i alpint ble idrettsadvokat

Som advokat i saker som har involvert noen av landets aller største idrettspersonligheter, som Ole Gunnar Solskjær, Kjetil Rekdal og Egil «Drillo» Olsen, er Erik Flågan i Stray Vyrje vant til store nyhetsoppslag og betydelig mediepågang. Men selv har han ingen stor interesse av å stå i rampelyset.

TEKST OG FOTO: TINIUS SVENDSEN

Medieinteressen rundt mange av sakstypene og klientene mine er relativt stor, men det betyr ikke at jeg trenger å stikke hodet frem. Når det står på som verst kan pågangen på klientene være ekstrem, og min oppgave er da å finne gode løsninger slik at vi sammen kan ri av disse stormene, sier Erik Flågan (53).

For tretti år siden begynte han, nærmest ved en tilfeldighet, på jusstudiet. Samtidig jobbet han som trener for herrelandslaget i alpint; en stilling han blant annet hadde under de olympiske vinterlekene på Lillehammer.

Tiden i Skiforbundet og erfaringene Flågan gjorde seg der, drar han fortsatt nytte av.

— I løpet av den perioden jeg jobbet som trener oppnådde vi gode resultater, og jeg fikk en unik innsikt i hva toppidrett er, og hva som kreves for å prestere på det høyeste nivået. Som praktiserende idrettsadvokat tror jeg forståelse for den verdenen utøverne lever i, kommer svært godt med. Jeg vet hva toppidrett handler om, sier Flågan.

FRA UIO TIL SCHJØDT

Året etter endt studieløp ved UiO begynte Flågan hos Schjødt.

— Allerede på den tiden var det gode ressurser og bra satsning i Schjødt. Her jobbet jeg først som fullmektig, og senere advokat. Det var et fagmiljø med veldig mange flinke hoder, og flere av kollegaene herfra har jeg fortsatt å samarbeide

Ny serie der vi intervjuer praktiskere innen ulike spesialfelt. Har du tips om en advokat vi bør intervjuer? Skriv til redaksjonen @advokatbladet.no

”

Det kunne være interessant med en gjennomgang av idrettens rett til, og utstrakte bruk av, tidsbegrensede arbeidsavtaler.

med i ettertid. I Schjødt jobbet jeg døgnet rundt fordi det var artig, sier han.

Etter sju år i Schjødt gikk ferden videre til Moltke Advokatfirma. Her var han i nærmere 14 år før han i 2019 tiltrådte som partner i StrayVyrje.

— Vi er i dag fem advokater med spesialistkompetanse innenfor arbeidsrett, sport og immaterielle rettigheter. Sakstypene våre er ofte krevende, og det er derfor en fordel med litt erfaring, sier han.

PERSONLIGHETSRETTIGHETER

Selv bistår Flågan både private og næringsdrivende.

— Til vanlig jobber jeg mye med kontrakts- og avtalerett, med idretten som bakteppe. Dessuten har personlighetsrettigheter — Right of Publicity — blitt stadig viktigere også i Norge, og jeg er derfor ofte innom spørsmål om kommersiell utnyttelse av navn og bilde, samt immaterialrett. Arbeidsrettslige spørsmål går også igjen, forteller han.

53-åringen er en av dem som har ført flest saker for Court of Arbitration for Sports (CAS), og prosederte blant annet Erik Tysse ankesak i Idrettens voldgiftsrett i Sveits.

— Kan du fortelle om en sak du har jobbet med som du synes var spesielt interessant?

— Oi, det er vanskelig å trekke frem en spesiell sak, da jeg gjennom hele karrieren har hatt mange spennende saker. Men jeg kan nevne at jeg tidlig på 2000-tallet hadde en sak for en rekke fotballspillere. Disse hadde sitt daglige virke

i Premier League, herunder store klubber som Manchester United, Chelsea, Tottenham, Leeds og Wimbledon.

— Det var her behov for avklaringer rundt rettighetsavstøtelse forbundet med landslagsspill. Det hele kulminerte i tvist med Norges Fotballforbund, og Norge var en kort periode uten landslag. Saken fant sin løsning, og regelverket ble endret påfølgende med tydeligere rammer for eierskap og utnyttelse av eksempelvis navn og bilde, fortsetter han.

Han har bistått en del spillere som har vært i Premier League og andre store fotball-ligaer.

— Felles for de største klubbene er at de er velutviklede organisasjoner som driver enorme internasjonale operasjoner. I slike saker er internasjonalt samarbeid viktig; du kan ikke stå opp om morgenen og være spesialist i eksempelvis engelsk rett, forteller han.

— Ellers vil jeg si at dopingsakene for Fritz Aanes og Erik Tysse, som begge ble ført i CAS, var interessante.

LØPENDE UTVIKLING

— Hvordan har fagfeltet utviklet seg de seneste årene, og hvordan tror du det vil utvikle seg fremover?

— Det har foregått en betydelig utvikling. De ulike foreningenes egne regelsett er i løpende utvikling, både nasjonalt og

Erik Flågan tok en master i USA i faget «Sports & Entertainment». — Kunnskapen jeg tilegnet meg der har vært veldig verdifull. Generelt er internasjonal kompetanse og nettverk er en stor fordel på dette fagområdet, sier han.

internasjonalt. Dette ser man for eksempel i regelverk rundt Den internasjonale olympiske komité, andre internasjonale særforbund og her hjemme rundt Norges idrettsforbund.

— Dessuten har den kommersielle verdien av idrettsrettigheter blitt betydelig større med årene, og utfordringer forekommer hyppig her. Dette ser vi eksempelvis ved det mye omdiskuterte forsøket på en ny superliga i fotball.

Også innenfor dopingregelverket har vi sett utvikling, ifølge Flågan.

— Der har man, som følge av foreningenes behov for virkemidler i kampen mot doping, sett fremveksten av et tilnærmet objektivt ansvar for utøvere, med de rettssikkerhetssmessige utfordringene dopingregelverket gir. Før kunne en idrettsutøver skyldes på legen eller støtteapparatet, men det går ikke lenger. Ansvar er utelukkert flyttet over på idrettsutøveren. Positiv prøve er tilnærmet ensbetydende med ansvar. Men kampen mot doping har ikke stanset!

— I grenselandet mellom idrettens interne regler og nasjonal og internasjonal lovgivning har det også vært spenninger. Profesjonaliseringen har fremtvunget endringer her.

— Et eksempel er Bosman-dommen, der det ble fastslått at profesjonelle fotballspillere innenfor EU-området er i sin fulle rett til å signere for en ny klubb når kontrakten utløper, uten at den tidligere klubben kan kreve kompensasjon. Vanlige borgere skal ikke måtte gi opp grunnleggende rettigheter, selv om idretten tidvis mener å inneha en særstilling.

ØNSKER ENDRING

— Som idrettsadvokat, hvilken lovbestemmelse mener du må endres fortest mulig?

— Jeg tror det kunne være interessant med en gjennomgang av idrettens rett til, og utstrakte bruk av, tidsbegrensede arbeidsavtaler. Permitteringsreglene kan det også være aktuelt å se nærmere på. Senest under pandemien så man at det oppsto diskusjoner her: Flere arbeidstakere — fotballspillere — hadde tidsbestemte uoppsigelige avtaler, og spørsmålet var om disse hadde rett til å si opp etter å ha vært permittert. På den ene siden ble det argumentert for fotballens behov for kontraktstabilitet, og på den annen preseptoriske arbeidstakerrettigheter.

— Hvem er ditt faglige forbilde?

— Det er vanskelig å trekke frem én spesiell. Til daglig jobber jeg mye med Magnus Stray Vyrje og Arve Due Lund, som begge er dyktige og erfarne advokater. Her er det noe å lære hele tiden.

— I Schjødt fikk jeg dessuten muligheten til å jobbe med nærmest alle partnere som

var der på den tiden. Her var det utrolig mange flinke advokater å gå i «læra» hos, eksempelvis, og dessverre avdøde, Dagfinn Klemetsen. Erling Christiansen og Peter Nitter lærte meg også mye; egentlig alle partnerne i firmaet opplevde jeg som svært dyktige, og de var alle forbilder på sine fagområder. •

FLÅGANS FAVORITTER

ADVOKAT: Dagfinn Klemetsen

SPORT: Alpint

RESTAURANT: Hemsedal Cafe

TV-SERIE: The Four-Year Plan

PODCAST: I det lange løp / Dommerpodden

FERIEDESTINASJON:

Hemsedal / Tjøme / Chamonix

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT	
	Hilde Sannes Holløkken Advokatfirmaet Eurojuris Telemark DA SKIEN
NYINNMELDTE	
Advokatfullmektiger	
Aas Anne Tilly Advokatfirmaet Asthor AS SKIEN	
Aas Camila Alexandra Advokatfirmaet Furuholmen Dietrichson AS OSLO	
Aasbø Marit Hombles Olsby Advokatfirma AS OSLO	
Aass Per Julius KPMG Law Advokatfirma AS OSLO	
Abadhar Saba Dheyaa KPMG Law Advokatfirma AS OSLO	
Ali Nadir Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO	
Andersen August Sukken Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO	
Andersen Charlotte Magdalene Østmoløkken Advokatfirmaet Hasle AS TØNSBERG	
Awan Farha Naz Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO	
Barlien Gøril Bruvoll Advokatfirma Hald & Co DA ARENDAL	
Bech Eva Fredrikke Elden Advokatfirma AS OSLO	
Berge Jonas Elden Advokatfirma AS OSLO	
Birkeland Matias Wikborg Rein Advokatfirma AS BERGEN	
Bjerke Ingrid Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS SKJETTEN	
Bjørnson Samuel Arendalsadvokatene DA ARENDAL	
Borch Anniken Tenden Advokatfirmaet BAHR AS OSLO	
Borgen Dorthé Rettadvokat ANS BERGEN	
Brattåker Jogeir Andre Advokatfirmaet Magnus Legal AS BERGEN	
Brenna Kristine Arntzen de Besche Advokatfirma AS TRONDHEIM	
Brevig Elisabeth Wærstad Deloitte Advokatfirma AS TØNSBERG	
Dahl Lovise Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO	
Dekkerhus Cecilie Advokatfirmaet NOVA DA OSLO	
Dovland Astrid Breistein Advokatfirmaet Føyen AS OSLO	
Eiken Lovise Advokatfirmaet Haavind AS OSLO	
Einstabland Amanda Lovise Advokatfirmaet Grindstad & CO ANS SARPSBORG	
Finne Eirik Advokatfirmaet Thommessen AS BERGEN	
Finnerud Anne Louise CMS Kluge Advokatfirma AS STAVANGER	
Finnvik Siren Elise Elden Advokatfirma AS STAVANGER	
Flø Marit Gridseth Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz AS ØRSTA	
Gaarder Henny Kristine BDO Advokater AS avd. Moss MOSS	
Gjerde Lise Jørgen Carlsen Advokatfirmaet IUNO AS OSLO	
Gudbrandsen Rebecca Christense Advokatfirmaet Grette AS OSLO	
Hadler-Olsen Nina Harris Advokatfirma AS BERGEN	
Hagum Espen Ernst & Young Advokatfirma AS STAVANGER	
Hartmann Robin Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO	
Hasle Åse Marie Ellestad Advokatfirmaet Solver AS LYSAKER	
Heian Ola Arntzen de Besche Advokatfirma AS OSLO	
Hoel Maren Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS DRAMMEN	
Hovland Mie Darell Advokatfirmaet Dehn DA SANDVIKA	
Husebye Lars Advokatfirmaet Selmer AS STAVANGER	
Høgevold Tuva KCO Advokater SANDVIKA	
Højkliint Karoline Lossius Rettadvokat ANS BERGEN	
Jakhelln Caroline Mejlænder Advokatfirmaet Haavind AS OSLO	
Jensen Audun Furuseth Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO	
Jensen Johan Vangberg Advokatfirmaet Wegner Møeland OSLO	
Kjærnsli Hanna Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO	
Klem Ingrid Advokatfirmaet Haavind AS OSLO	
Korup Ulrikke Hybel Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO	

Kristensen Mari Advokatfirmaet Finn AS HARSTAD
Krohnstad Emilie Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Kvammen Alida Advokatfirmaet Jørstad AS HARSTAD
Kvinnsland Lars Erik SANDS Advokatfirma DA BERGEN
Lervik Vilde Katrin KPMG Law Advokatfirma AS OSLO
Lilleby Martin Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Lind Sylvia Helene Advokatfirmaet Haavind AS OSLO
Lindgren Philip Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Lindgård Elise Nikoline Advokatene Leiros & Olsen AS TROMSØ
Lingaas Solveig Løseth Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Lobben Eskil Roar TYR Advokatfirma AS DRAMMEN
Mirijanyan Maria Advokatfirmaet Hjort DA OSLO
Moen Sunniva Steinsdatter Advokatfirmaet Wold AS SORTLAND
Møllegaard Ine Johanne Bjerknes Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO
Nguyen Kelly Ernst & Young Advokatfirma AS STAVANGER
Nguyen Mia Ngoc Advokatfirmaet Selmer AS OSLO
Nokhart Nora Stavn Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Nyland Johannes Elden Advokatfirma AS OSLO
Olsen Christine Amalie Haver Advokatfirma AS STAVANGER
Olufsen Martin Arntzen Austin Lyngmyr & Co Advokatfirma AS OSLO
Oskarsen Ingvild Advokatfirmaet Eriksen AS TROMSØ
Persson Mikael Nesse Deloitte Advokatfirma AS BERGEN
Poirot Delphine Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO
Prestmarken Inger Katrine Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Quille Stine Ottesen Advokatfirmaet Grette AS OSLO
Riise Marie Wold Advokatfirmaet Meling AS - avdeling Oslo STAVANGER
Rolstad Vemund Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Rydningen Tiril Adelsten Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO
Rønnestad Amalie Advokat Bratteng AS SANDEFJORD
Sande Sunniva KPMG Law Advokatfirma AS OSLO
Seljelid Tora Birgithe Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO
Selvig Kaja Sofie Ecit Law Advokater AS HØNEFOSS
Semmen Andreas Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Skjevik-Aasberg Daniel SANDS Advokatfirma DA OSLO
Sletten Rikke Tveit Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Stormo Ella Advokatfirmaet Økland & Co DA LILLESTRØM
Stærnes Nina Margrethe Advokatfirmaet Selmer AS OSLO
Sveen Mikkel Espolin CMS Kluge Advokatfirma AS OSLO
Sæthern Alexander Advokatfirmaet Haavind AS OSLO
Sørskår Thea Finnesand Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS STAVANGER
Usland Ellen Kristine Advokatfirmaet Føyen AS OSLO
Valaker Dorthéa CMS Kluge Advokatfirma AS BERGEN
Valvatne Anna Vasslid Wikborg Rein Advokatfirma AS BERGEN
Varhaug Grete-Marie Arntzen de Besche Advokatfirma AS - Stavanger STAVANGER
Versland Nicole Marie Advokatfirmaet Føyen AS OSLO
Wikeland Erlend Nikolai Høiby Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Zagzeckaite Ieva Austin Lyngmyr & Co Advokatfirma AS OSLO
Ødegård Hilde Advokatfirmaet Økland & Co DA LILLESTRØM
Østenstad Madeleine Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Fullmektig hos internadvokat
Hov Hanna Heider HELP Forsikring AS OSLO
Lundby Hanne Kjersti Growen Gjensidige Forsikring ASA TRONDHEIM
Slaatto Aleksandra Segalstad Crawford & Company (Norway) AS SANDVIKA

Strandlie Amund Crawford & Company (Norway) AS SANDVIKA
Wilberg Erika Emilie Langbråten Finnmarkseiendommen VADSØ
Fullmektig hos offentlig advokat
Moore Emma Michaela Karmøy kommune - Kommuneadvokaten KOPERVIK
Øie Synne Netland Karmøy kommune - Kommuneadvokaten KOPERVIK
Fullmektig hos organisasjonsadvokat
Ask Andreas Norges Eiendomsmeglerforbund OSLO
Bye Charlotte Hellum Den Norske Advokatforening OSLO
Goverud Hege Kristin Bondelagets Servicekontor AS OSLO
Holten Sofie Boligbyggelaget TOBB TRONDHEIM
Junker Annicken Den Norske Advokatforening OSLO
Martorell Josefa Den Norske Advokatforening OSLO
Sandborg Jenny Møller Den Norske Advokatforening OSLO
Thommessen Ida Den Norske Advokatforening OSLO
Voigt Emilie Gjølme Finansklagenemnda OSLO
Privatpraktiserende advokater
Aasen Vegard Advokatfirmaet Møller AS LILLESTRØM
Blomkvist Silje-Marie Wahl Elden Advokatfirma AS OSLO
Kacar Sinan Advokatfirmaet Salomon Johansen AS DRAMMEN
Knutsen Marte Advokatfirmaet Solver AS LYSAKER
Mathisen Gjermund Kvale Advokatfirma DA OSLO
Melgaard Anders Advokatfirmaet Ræder AS OSLO
Sinkerud Marte Therese Strand Dalan Advokatfirma DA OSLO

GJENINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Bach-Gansmo Katrine Alexandra Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Michalak Aleksandra Teresa Advokatfirma Nierzwicki & Bluszek AS OSLO
Reehorst Truls Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO
Sollid Ingrid KPMG Law Advokatfirma AS TROMSØ
Fullmektig hos internadvokat
Ahmed Khoula HELP Forsikring AS OSLO
Braathen Linn Cecilie Hellum HELP Forsikring AS OSLO
Jostad Lasse Hansen HELP Forsikring AS OSLO
Fullmektig hos offentlig advokat
Tollefsen Mads Trygve Innovasjon Norge OSLO
Internadvokat
Gillesen Janne Margrethe SpareBank 1 Markets AS OSLO
Johannessen Sara Zurawska Repsol Norge AS STAVANGER
Jonge Monica de Tryg Forsikring BERGEN
Slettebø Anne Marie Norsk Hydro ASA OSLO
Tobiassen Jostein Klaveness AS OSLO
Valset Christer DNO Norge AS STAVANGER
Wyller Anders Tryg Forsikring BERGEN
Offentlig ansatt advokat
Bustnesli Ane-Kristin Rana kommune - Kommuneadvokaten MO I RANA
Organisasjonsadvokat
Lindstad Mia Cecilie Norges Bilbransjeforbund OSLO
Madsen Martha Drønen Finans Norge OSLO
Privatpraktiserende advokater
Aunan Trine Advokat Aunan TOLVSRØD
Bruskeland Bjørnar Advokatfirma Tofte AS KRISTIANSAND S
Dahl Gunnar Frogner Grindstad Lydersen Advokatfirma AS GRÅLUM
Ekås Anders Ranum RSM Advokatfirma AS OSLO
Fosse Inger Beth Advokatfirma Blikra, Slotterøy & Fonn AS FØRDE
Grande Camilla Sandvik Advokatfirmaet Berngaard AS OSLO

Hagen Ingvar Nicolai Jusit Advokat AS LYSAKER
Hassum Morten Advokatene Cramer & Co TØNSBERG
Haukebø Stine Advokatfirmaet Fremmer AS OSLO
Kongsvik Reidun Sæle Advokatfirmaet Tollefsen AS FØRDE
Løyland Kjetil Advokatfirmaet Lund & Co DA OSLO
Mysen Irmela Mareike van der Bijl Vier Advokatfirma AS OSLO
Olsen Per Tore Advokatfirmaet Saar AS OSLO
Sandvik Arne Petter Byre Advokatfirmaet Sulland AS OSLO
Sendstad Emilie Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS DRAMMEN
Skotnes Kari-Elisabeth Marstrand Advokatfirma AS OSLO
Soltvedt Bjørn Advokat Bjørn Soltvedt AS STABEKK
Sulejewski Harald Grydeland Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Svenneby Hilde Gunn Advokatfirmaet Parmer AS, avd. Fredrikstad HALDEN
Tesfazion Ruth Haile Fend advokatfirma DA OSLO
Wang Marie Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Weyer-Larsen Lars-Petter Advokatfirmaet Selmer AS OSLO
Wilhelmsen Anders Flaatin Advokatfirmaet Selmer AS OSLO
Østby Roar Vier Advokatfirma AS OSLO

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS
Fra aktiv til pensjonist
Pedersen Tore TROMSØ

50 år siden

VIL FORESLÅ Å LOVFESTE RETTSHJELPSORDNINGEN

I 1970 nedsatte Advokatforeningens hovedstyre et utvalg som skulle vurdere behovet for fri rettshjelp og eventuelt foreslå endringer i gjeldende regler. Under hovedstyremøtet i Stavanger i juni 1972, redegjorde utvalgets formann, Trond Buttingsrud, for utvalgets foreløpige arbeid.

«Det er et spørsmål om rettshjelpstilbudet, kvantitativt og kvalitativt, er tilstrekkelig og hvorvidt alle distrikter er dekket med advokathjelp eller kan dekkes. Etter Buttingsruds oppfatning var rettshjelpssystemet i dag ikke tilfredsstillende. Han mente blant annet at de økonomiske grenser for fritt rettsråd og fri rettshjelp er for høye, og viste i den forbindelse til Sverige og Danmark der disse grenser ligger langt lavere enn i Norge. Han mente det er viktig å vekke politiske interesse for rettshjelpsspørsmålet, idet det i høy grad også er et spørsmål om hvor stor del av statens midler man vil kunne avse for å sørge for at folk får dekket sitt rettshjelpsbehov. Buttingsrud konkluderte med at utvalget vil anbefale at man får lovfestet rettshjelpsordningen med utvidelse av inntektsrammene slik at hel eller delvis fri rettshjelp kan bli ytet etter behov. Denne rettshjelp kan best ytes av privatpraktiserende advokater.»

Norsk Advokatblad, nr. 7 / 1972
PS: Lov om fri rettshjelp trådte i kraft 1. januar 1981.

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 25. november 2022. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT ANETT AARRESTAD RAVNDAL har sluttet i Justify Advokatfirma AS i Stavanger og begynt i Kruse Smith Anlegg AS i Kristiansand.

ADVOKAT ANDREAS DYPVIK har sluttet i Advokat Andreas Dypvik i Sandvika og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika.

ADVOKATFULLMEKTIG DAGNY SKARPENES har sluttet i KLP Skadeforsikring og begynt i advokatfirmaet PersonskadeAdvokat1 AS i Oslo

ADVOKATFULLMEKTIG OVE-ANDRE GRØTTING har begynt i SANDS Advokatfirma i Bergen.

ADVOKAT KRISTIN SOLEVÅG har sluttet i Sparebank 1 Gruppen og begynt i SANDS Advokatfirma i Oslo.

ADVOKAT MARI THERESE ANDREASSEN har sluttet i Nord-Troms og Senja tingrett og begynt i SANDS Advokatfirma i Tromsø.

ADVOKAT CICILIE SØRUM GREGOIRE har sluttet i Færder kommune og begynt i SANDS Advokatfirma i Tønsberg.

ADVOKATFULLMEKTIG DANIEL SKJEVIK-AASBERG har begynt i SANDS Advokatfirma i Oslo.

ADVOKAT OLE JOHAN PRYTZ har sluttet i Advokatfirmaet KPU DA i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet SGB Storløkken AS i Oslo.

ADVOKAT STIAN MÆLAND har sluttet i Lillestrøm kommune og begynt i Advokat Stian Mæland co/ Advokatfelleskapet Mette Y. Larsen i Oslo.

ADVOKAT TAGE BRIGT A. SKOGHØY har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo.

ADVOKAT JØRGEN BIRKELAND har sluttet i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo og begynt som assosiert partner i Advokatfirmaet Kjær DA i Kristiansand.

ADVOKAT ELISA LØVIK HOVDE har sluttet i Tine SA i Oslo og begynt i Bama Gruppen AS i Oslo.

ADVOKAT BARBRØ PAULSEN har sluttet i Advokatfirmaet Helle Hansen AS i Bergen og begynt i Advokatfirmaet Rogstad AS i Oslo.

ADVOKAT WERNER DAGSLAND har sluttet i Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund AS i Haugesund og begynt i Elden Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT JOHN E. NILSEN har sluttet i ECIT Law Advokater AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Berngaard AS i Oslo.

ADVOKAT ØRJAN SALVESEN HAUKAAS har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og begynt i Advokatfirma DLA Piper Norway DA.

ADVOKAT MARTIN GABRIELSEN har sluttet i Eiendomsmegleren i Fjellregionen AS i Røros og begynt i Advokathuset Røros AS.

ADVOKAT SYNNE JACOBSEN ANDERSEN har sluttet i Codex Advokat Oslo AS i Oslo og begynt i Bing Hodneland Advokatselskap DA i Oslo.

ADVOKAT JANNE CHRISTINA LANDÅS har sluttet i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS i Bergen og begynt i Advokatfirmaet Kyrre ANS i Bergen.

ADVOKAT TORBJØRN WIKEN har sluttet i Advokatfirmaet Magnus Legal AS i Trondheim og begynt i OKEA ASA i Trondheim.

ADVOKAT KURT ELVEVOLL har sluttet i Ryger Advokatfirma AS i Stavanger og tiltrådt som partner i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Stavanger.

ADVOKAT JOHAN HVEDING har sluttet i Brækhus Advokatfirma DA i Oslo og startet opp Advokat Johan Hveding i Oslo.

ADVOKAT EIRIK HAUGE har sluttet i Advokatfirmaet Angelshaug & Co AS i Måløy og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Angelshaug & Co AS i Nordfjordeid.

ADVOKAT HELGA SKAUGE BYSTING har sluttet i Den Norske Legeforening i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo.

ADVOKAT HILDE GUNN SVENNEBY har sluttet i Advokatfirmaet Parmer AS i Halden og begynt i Advokatfirmaet Parmer AS, avd. Fredrikstad.

ADVOKAT HILDE GAMKINN har sluttet i RSM Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Verdipapirfondenes Forening i Oslo.

ADVOKAT PÅL SVEINSSON har sluttet i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo og startet opp Advokatfirmaet Sveinsson i Bærum.

ADVOKAT THEA TVETER har sluttet i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen og begynt i Lunar Way i Oslo.

ADVOKAT HANNAH COWAN har sluttet i Austin Lyngmyr & Co Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Codex Advokat Oslo AS.

ADVOKAT ANNA BJØRNAAS har sluttet i Advokatfirmaet Magnus Legal AS i Trondheim og begynt i BN Bank ASA i Trondheim.

ADVOKAT SIRI LOCKERT har sluttet i NCC Norge AS i Oslo og begynt i Fred. Olsen Windcarrier ASA i Oslo.

ADVOKAT HANNE CAROLINE NILSEN har sluttet i Advokatfirmaet Wiersholm AS i Oslo og begynt i Aker Asset Management Holding AS i Lysaker.

ADVOKAT PER ÅGE NYGÅRD har sluttet i Norwegian Hull Club-Gjensidig Assuransforening i Bergen og startet opp Advokat Per Åge Nygård i Bergen.

ADVOKAT FRITHJOF HERLOFSEN har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og tiltrådt som partner i Gjelsten Herlofsen Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT ASLAK STØEN har sluttet i CMS Kluge Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i RSM Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT GAUTE GJELSTEN har sluttet i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Gjelsten Herlofsen Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT ANJA FLO LAUVIK har sluttet i Kvale Advokatfirma DA i Oslo og begynt i Advokatfirma Haakstad & Co DA i Arendal.

ADVOKAT VIVI CECILIE BJERKAAS har sluttet i Gram, Hambro & Garman Advokatfirma AS i Oslo og begynt i EA Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT AINA TORNES har sluttet i Statsforvalteren i Rogaland og begynt i Advokatfirmaet Vialto Partners AS i Stavanger.

Disse har sluttet i Advokatfirmaet PwC AS i Stavanger og begynt i Advokatfirmaet Vialto Partners AS i Stavanger:

Advokat Elisabeth Bergesen.

Advokatfullmektig Trond-André Ottøy Salte.

Advokatfullmektig Marit Fuglestad.

Disse har sluttet i Advokatfirmaet PwC AS i Kristiansand og begynt i Advokatfirmaet Vialto Partners AS i Kristiansand:

Advokat Knut Henry Haraldsen.

Advokatfullmektig Synnøve Askbo.

Advokat Peter Rogge Eliesson.

Advokatfullmektig Berit Wiig Sørensen.

Disse har sluttet i Advokatfirmaet PwC AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Vialto Partners AS i Oslo:

Advokat Kristin Jacament.

Advokatfullmektig Cathrine Kongsfjell Næss.

Advokat Odd Rune Blakkisrud.

Advokatfullmektig Camilla Gulbrandsen.

Advokat Rune Strømhylden.

Advokatfullmektig Ann Michelle Larsen.

Advokat Tone Reinertsen.

Advokatfullmektig Emilie Frederikke Kvilhaug.

Advokat Cornelius K. Rieber-Mohn.

Advokatfullmektig Marthe Kihle Grave.

Advokat Vidar Buksrud.

Advokatfullmektig Audun Bekkelund.

Advokat Ingvil Haakonsen.

Advokat Olav Hoff.

- ADVOKATER GÅR OFTERE ETTER HVERANDRE NÅ

Harstadværingene vil flytte utenlands for å slippe formuesskatten. Rudi M. Christensen får mange spørsmål fra klientene, og er bekymret for effekten for det lokale næringslivet.

TEKST: GEORG MATHISEN

Det står ellers bra til med optimismen i Harstad. — Går du ned i sentrum, ser du mange byggekraner. Det er positivt, og det viser at ting skjer, sier Rudi M. Christensen.

Han er partner i Advokatfirmaet Finn, som har kontorer i Harstad, Tromsø og på Sortland. Han er også utdannet voldgiftsdommer i Danmark, og jobber spesielt med selskaps- og kontraktsrett.

Harstad — som er Nord-Norges tredje største by — fornyer seg, både mot sjøen og ut mot ytterkantene av kommunen. Det offentlige Harstad liker å trekke frem at regionen som også Sortland og Narvik er en del av, er Nord-Norges tetttest befolkede område med 110.000 innbyggere.

Christensen beskriver hjembyen som en passe stor nordnorsk småby.

— Det er en positiv driv i form av utbygging, og det er en bra grad av optimisme å spore, sier han.

— Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat i Harstad?

— Vi er blitt ganske store, og nesten førti prosent av advokatene i byen jobber hos oss. Derfor er det selvfølgelig en utfordring å håndtere konflikter. Ellers har vi egentlig ikke merket så mye til de store utfordringene. Vi startet firmaet da jeg flyttet hjem til Harstad for 14 år siden, mer eller mindre fra ingenting, og vi er blitt tatt godt imot.

— Og det morsomste?

— Når vi får lov til være med på prosjekter som utvikler byen og plassen videre. Jeg jobber i praksis bare med forretningsjus. Da ser du resultatene. Har du et byggeri, ser du at det stiger fra dag til dag.

— Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

— Digitaliseringen. Vi driver på en helt annen måte enn vi gjorde før. Før hadde vi fysiske møter og satt rundt bordet hver mandag. Nå sitter vi på hjemmekontor og Teams. Vi har veldig mange møter på Teams. Det gjør det også lettere for oss å ha kunder utenfor vår region. På den måten er det også et betydelig utviklingstrekk som har endret oss.

— Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

— En familie- og aksjonærkonflikt. Det var en spennende sak som gikk på tolkning av aksjonæravtale, myndighetsmisbruk og verdsettelse av aksjer.

”

Jeg synes at vi fortest mulig burde avskaffe formuesskatten på arbeidende kapital. Jeg ser at det har vært klaget mye før, men nå har til og med vi flere kunder som kommer og spør om regler for skattemessig migrering.

— Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

— Det er mulig det er et politisk svar, men jeg synes at vi fortest mulig burde avskaffe formuesskatten på arbeidende kapital. Jeg ser at det har vært klaget mye før, men nå har til og med vi flere kunder som kommer og spør om regler for skattemessig migrering. Det er et uheldig trekk for næringslivet i regionen. Jeg er betenkt på hva det får å si for det lokale næringslivet.

— Hva synes du om at det med advokatloven kommer et søkbart, offentlig register over advokater som er felt i disiplinærssystemet?

— Det er helt greit. Dette er god forbrukerinformasjon som det er fair at kundene skal kunne hente ut. Jeg satt ti år i disiplinærutvalget for Nord-Norge-kretsene.

— Hva har koronasituasjonen betydd for kontoret ditt?

— Til å begynne med var vi ganske engstelige. Det endte opp med at vi ikke merket det økonomisk i det hele tatt. Ingen var permittert, omsetningen økte, og det ga oss et spark i baken i form av å starte med mer digitalisering.

— Hva er mer komplisert med å være advokat i dag sammenlignet med da du begynte i yrket?

— Tilfanget av rettskilder. Om det ikke er flere, så er i hvert fall tilgjengeligheten mye større. Du må bruke lengre tid.

— Er det utviklingstrekk i advokatyret som du er kritisk til?

— Du opplever ofte at advokatene går etter hverandre. De tar mannen istedenfor ballen. Da jeg flyttet hjem til en mindre plass, var det en positiv ting det ble mindre av. Advokaten som jeg krangler med, møter jeg igjen i en annen sak, og det i seg selv gjør nok at du er litt mer profesjonell i opptredenen. Jeg ser at når du har advokater fra andre steder i landet, blir det av og til veldig personlig.

— Og trekk du synes er positive?

— Vi er blitt bedre til å møte kundene, eller klientene våre, enn vi var før. Vi har fått en mye større grad av serviceinnstilling og er så å si alltid tilgjengelige. Terskelen for å gå til advokat er mye lavere nå enn den var før. I alle fall tar vi imot kundene på en mye bedre måte, og har ikke noe forværelse der de må sitte og vente til jeg har tid. Motstykket er det tidsjaget som kommer av at vi alltid er tilgjengelige.

— Velg deg et annet yrke!

— Det jeg alltid hadde lyst til jeg, og som jeg var på vei til å bli, var siviløkonom. Så kom jeg inn på fylkestinget i Troms — det var den gangen jeg var interessert i en politisk karriere. Da måtte jeg finne noe nytt å studere, og det ble juss. Jeg var fire år på fylkestinget, og fra jeg var 16 til jeg var 24—25, var politikken en kjempestor del av livet mitt. Jeg ville aldri vært det foruten, og det har gitt meg masse.

— En bok som har vært med på å forme deg?

— Jeg ble tidlig veldig glad i å lese. Det som tente lysten min og formet meg slik at jeg ble glad i å lese, var «Markens grøde». Jeg syntes det var en epokegjørende bok, og den vekket gleden av å lese god litteratur. Etter det har jeg egentlig aldri stoppet.

— Hva skulle du ønske du visste om advokatbransjen da du studerte?

— Jeg skulle ønske at studiene hadde vært bedre på den biten som handler om å følge opp klienter; hvor stor del av jobben og bransjen som egentlig er salg. Når du studerer, er det naturlig nok faget som er viktig. Men for å lykkes som advokat i dag nytter det ikke bare å være faglig flink.

— Hvilken advokat ville du helst invitere på middag, og hva ville du servert?

— Da skulle jeg invitert min gamle prinsipal Kim (Kåre Idar) Moljord. Han er ivrig rypejeger, men jeg er usikker på om han har vært på rypejakt i år, så jeg ville servert rype med en god Côte-Rôtie-vin til. •

Rudi M. Christensen skulle egentlig blitt siviløkonom, men valgte politikk og juss. På nittitallet var han fylkesleder i Troms Unge Høyre.

NAVN: Rudi M. Christensen

ALDER: 48 år

STILLING: Partner i Advokatfirmaet Finn

SPECIALITET: Selskapsrett

SKREV AVHANDLING OM: Verdsettelse av aksjer ved tvangsinnløsning

FAMILIE: Kone og to barn – en sønn på 14 og en datter på 17 år

BOSTED: Harstad

OPPRINNELIG FRA: Harstad

Musikeren som ikke ble musiker

Jesper Vogt-Lorentzen er musikkinteressert. Veldig musikkinteressert.

TEKST: THEA N. DAHL

– Jeg er mest glad i populærkultur. Bøker, musikk, film og serier. Jeg synes det er gøy med teater og kunstutstillinger når jeg får det med meg, men det blir ikke så mye av det, sier bedriftsadvokat i Equinor, Jesper Vogt-Lorentzen.

Som liten vokste han opp i et hjem fylt med pop og rock. Det gikk blant annet i Bob Dylan, The Rolling Stones og Cornelis Vreeswijk, tidvis akkompagnert av Grandmaster Flash.

– Som ungdom oppdaget jeg hvor mange Dylan-sanger jeg egentlig kunne som følge av alle kjøreturene til hytta som barn, humrer Vogt-Lorentzen.

Han hører fortsatt på Bob Dylan og det går mye i gammel musikk, slik som The Lemonheads, Elliot Smith, The Smashing Pumpkins og The Clash – samt hiphop. Særlig The Roots, A Tribe Called Quest og Dignable Planets.

– Men jeg liker mye ny musikk også, og prøver å følge med ved å lese anmeldelser, ulike lister og kåringer, bedyrer han.

Med ny musikk mener han blant annet Gillian Welch, Future Islands, Adouls Harding og Frank Ocean.

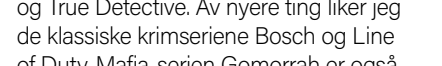
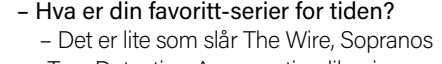
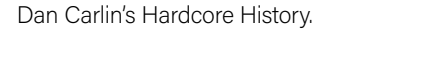
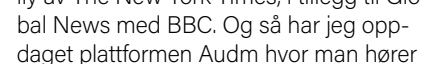
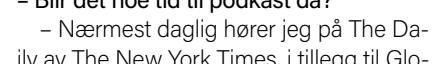
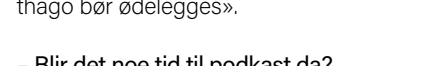
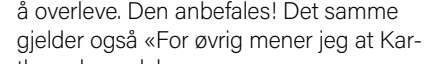
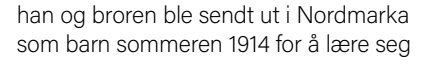
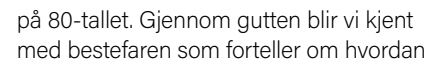
– Jeg blir også inspirert av musikkinteressen til barna, slik som The Weekend, Taylor Swift, Billie Eilish og Doja Cat.

– Kan du anbefale en aktuell kulturopplevelse som våre lesere bør få med seg?

– Øya-festivalen! Den prøver jeg alltid å få med meg. Det er bare å kjøpe et dagspass for neste år allerede i dag og håpe på at været blir OK. Der er det alltid god stemning, og en god kombinasjon av kjente og ukjente artister.

– Hva gjør sterkest inntrykk på deg – bildekunst, musikk, litteratur, film eller teater?

– Det er når jeg finner en god bok. Jeg liker en god fortelling og forfattere med et originalt blikk. Jeg setter stor pris på noen forfattere som jeg synes skriver spesielt godt, slik som Karl Ove Knausgård, Carl Frode Tiller, Jon Fosse og Dag Solstad. Den siste jeg leste var «Fyrstene av Finntjern». Boken tar utgangspunkt i en gutt som vokser opp i en generasjonsbolig

– For en tid tilbake ga jeg bort CD-samlingen min. Det angret jeg på, sier Jesper Vogt-Lorentzen.

HVEM: Jesper Vogt-Lorentzen

TITTEL: Vice president, Legal

ARBEIDSTED: Equinor på Fornebu

ALDER: 49

SIVIL STATUS: Samboer, to barn

SPESIALISERING: M&A innen olje, gass og fornybar, samt venture

FNS UNDERSØKELSESKOMMISSJON FOR UKRAINA har bekreftet at det er begått krigsforbrytelser, basert på beviser de har samlet inn fra Ukraina, ifølge leder for kommisjonen, Erik Møse.

Nordmannen som tidligere var dommer ved EMD, ble pekt ut til å lede utvalget for å undersøke Russlands krigsforbrytelser i Ukraina, sammen med Jasminka Dzumbo fra Bosnia, og Pablo de Greiff fra Colombia.

Ifølge Møse, besøkte etterforskere 27 byer og bygder, og avhørte mer enn 150 ofre og vitner i Ukraina. De inspiserte også ødeleggessteder, graver, samt steder for internering og tortur, ifølge en artikkel på FNs nettsider.

Konklusjonen er i tråd med funn som FNs menneskerettighetsovervåkningsmisjon i Ukraina publiserte tidligere i år.

Erik Møse.
Foto: Sturlasson

STORBRITANNIA

Kaos i UK hvis EU-lover skrotes

Ifølge den tidligere britiske riksadvokaten og sjef for regjeringens juridiske avdeling, Jonathan Jones, planlegger det konservative politiske partiet Tory å skrote de fleste EU-lover innen utgangen av 2023, for å vise at Brexit blir levert, skriver The Guardian.

I henhold til lovforslagets bestemmelser vil om lag 2400 EU-lover automatisk slettes neste år, bortsett fra de tilfeller der regjeringen bestemmer at det skal være unntak.

Dette vil skape kaos, advarer Jones.

– Det er ingenting i Brexit-avtalen som tilsier at vi må endre loven innen en bestemt periode. Det har blitt drevet frem av Tory-partiet, sier han.

ANNONSE

W. weboppgjør

Weboppgjør kan bistå deg som advokat med eiendomsoppgjør

– en perfekt løsning for deg som er advokat med eller uten eiendomsbevilgning

- Bolignett.no er portalen for digital samhandling mellom dere, deres klient og oppgjørsselskapet
- Slipp rapportering til Finanstilsynet
- Få tilgang til ferdig utfylte dokumentforslag og bankID-signering
- Slipp egen klientkonto og avstemming av denne
- Pris i ordinære tilfeller kr 6.000,- + mva som trekkes i oppgjøret

Les mer her: www.bolignett.no, www.weboppgjør.no/advokat

Eller ring oss på 97344468

BOLIGNETT

Sørenskr. og politi- mester før	↕	Justis	↕	Kjøretøy	Domstol (for- kortelse)	Grense	↕
		Sinne		Irske		Like	
↳							
Hono- rarer							
Svi!							
↳			For- tegnelse		§	Sterkt	
Bilde						↓	
Hoved- stad							
↳					Lik	Skrevet ned	
Opp- dretts- laksen							
Føre		Stemme					
		Dyr					
↳				Egen			
				Tvilende svar			
Hvilte			Hellig		Mester- skap		
					@		
Be- sluttede		Karisma					
↳							

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til **redaksjonen@advokatbladet.no** innen **25.november**.

Vinner i nr. 5 / 2022: Eirinn Landgren, Oslo.

VI GRATULERER!

Løsningsordet var **LEGALTECH**.

ANNONSE

Advokatforeningen søker utvalgs-medlemmer

Advokatforeningen skal nå besette verv i totalt 13 av foreningens utvalg.

FØLGENDE LOVUTVALG HAR LEDIGE VERV:

- Lovutvalget for arbeidsrett
- Lovutvalget for barne- og familierett, arv og skifte
- Lovutvalget for bygningsrett og reguleringsspørsmål
- Lovutvalget for energirett, vannkraft, olje og gass
- Lovutvalget for fangst, fiskeri og havbruk
- Lovutvalget for fast eiendom (tings- og leierett)
- Lovutvalget for forsikringsrett
- Lovutvalget for miljø, klima og bærekraft
- Lovutvalget for selskapsrett
- Lovutvalget for sivilprosess og voldgift
- Lovutvalget for velferds- og trygderett

DET ER OGSÅ TRE LEDIGE VERV I FASTE UTVALG:

- Internadvokatutvalget
- Mangfoldsutvalget
- Etikikutvalget

Send søknad med kortfattet CV vedlagt som pdf-fil til **lovutvalg@advokatforeningen.no** innen **31. oktober**.

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.800 kr
1/2 side 176x123	15.550 kr
1/4 side 176x58/83x116	10.250 kr
1/6 side 56x23/116x58	6.025 kr

Se vår MEDIEFOLDER på
advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Pia Himberg
Mobil 919 03 697
pia@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no

en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30,
post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 95 20 96 10
eller post@translator.no

Sosiale medier

Advokat i Elden, Maria Hessen Jacobsen, reflekterer over Riksadvokatens avgjørelse i Baneheia-Saken.

Advokatcupen mellom Wiersholm, Wikborg Rein, BAH og Thommessen ble arrangert i oktober på Valhall Arena.

Tingrettsdommer Kim Hegers reaksjon på at BI lanserer mastergrad i rettsvitenskap.

Advokat i Sjødin Meling & Co, Brynjar Meling, deler en nyhetssak av de sjeldne.

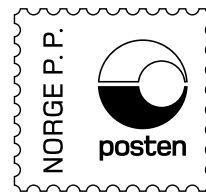
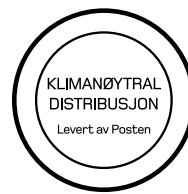
Nedetiden kom veldig ubeleilig for John Christian Elden.

Forskrift om endring i forskrift om endring i forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak, forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak og forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak

Assosiert partner i CMS Kluge, Ove A. Vanebo, forstår ikke hvorfor noen synes juss er kjedelig.

Avsender:
Den norske Advokatforening
Universitetsgt. 9
PB 362 Sentrum,
0102 Oslo

BY APPOINTMENT TO THE ROYAL DANISH COURT

OLE LYNGGAARD

SINCE 1963

· H. A. NEERBYE ·

en del av mestergull

Henrik Ibsens gate 60 · Tlf. 22 54 54 30 · www.neerbye.no

Følg oss på Facebook og Instagram

DET STORE UTVALGET FINNER DU HOS OSS

